

זוהר לעם

תרומה

חלק ב'

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן עניינים

4	תרומה
4	בצלאל ידע לצרף אותיות
4	תכלת
4	ועשית שולחן
5	ואכלת ושבעת וברכת
6	ועשית שולחן
9	עת לעשות לה'
9	עת רצון
10	החכמה תעוז לחכם
10	מזון הנשמות
11	אמצעית העולם
12	כוס של ברכה
12	מנורה שקלים החודש
15	ועשו ארון
15	ראה ועשה בתבניתם
16	ג' שמות כלולים יחד
17	האותיות
21	שמע ישראל
21	אתה הוראת לדעת
22	ואהיה אצלו אָמון
22	אתה הוראת לדעת
23	התפילין
24	ואהבת את ה' אלקיך
24	ואת המשכן תעשה עשר יריעות
25	בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך
26	הצדיקים הם פני השכינה
26	שלחני כי עלה השחר
26	אם ה' לא יבנה בית
27	ברוב עם הדרת מלך
27	בכל מקום שהתווספו אותיות הוא לגירעון
28	שבעה רקיעים
28	סולו לרוכב בערבות
30	כי נר מצווה ותורה אור
31	ר"ז בימין ק"ג בשמאל
32	אור זרוע תדיר
33	אור מים רקיע
35	קין הבל שת אנוש מהללאל
35	סודות ברכת המזון
38	שבע ברכות הכלה
39	ועשית את הקרשים
39	ה' רועי לא אחסר
39	קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף
40	קשים זיווגים לפני הקב"ה כקריעת ים סוף
41	הכוכבים
46	ג' משמרות הלילה
48	אודה ה' בכל לבב

49	כל הנשמה תהלל יה
49	משה לא מת
49	מילה ופדיון ולהשיאו אישה
50	עד יעקב אדם מת בלא מחלות
50	עד חזקיהו לא היה חולה שהתרפא
50	אשריך ארץ שמלכך בן חורים
51	הזדווג חכמה בשבילים שלו
52	מי מדד בשועלו מים
52	מרכב על כרוב ויעף
52	ווי העמודים

תרומה

בצלאל ידע לצרף אותיות

[בצלאל ידע לצרף אתוון]

כתוב שאמר משה לישראל, ראו קרא ה' בשם בצלאל. ושמו בסוד העליון נקרא כך, בצלאל, שפירושו בצל אל. ומי הוא? זהו צדיק, יסוד, יושב בצל אל, שנקרא אל עליון, ת"ת, והוא בצלאל יושב כמו אל ההוא, ת"ת. אל ההוא לוקח ו"ק, כי ת"ת לוקח ו"ק חג"ת נה"י. וצדיק ההוא, יסוד, לוקח אותם. אף כך, אל ההוא מאיר למעלה, וצדיק הזה מאיר למטה, אל המלכות. אל ההוא, ת"ת, כולל ו"ק, אף צדיק כולל ו"ק.

תפ בצלאל בן אורי בן חור. בן אורי, בן אור הראשון, שברא הקב"ה במעשה בראשית. בן חור, בן חירות של הכול, אור הבינה, חירות. פירוש אחר, בן חור, בן שהוא חיזור, לבן, לבן מכל הגוונים, שאור החסדים, לבן, שולט בו. וזה, בצלאל, יסוד, התמנה למטה יהודה, המלכות, הכול כראוי להיות. כי היסוד צריך להיות מחובר עם המלכות.

תעו במילה חטא יש ב' אותיות ח' ט', וע"כ לא היו כתובים באבני שוהם ובאבני מילואים, כי משבטי ישראל נמנעו ב' אותיות אלו, כדי שלא יהיה נרשם בהם ח"ט, כלומר חטא.

תעז במקום ביהמ"ק תלויים כל אותיות הא"ב, בחיקוקים של שמות הקדושים, קשורים ומרוקמים עליו, וכל העולם שלמעלה ושלמטה כולם הוגבלו ונחקקו באותיות, ושם הקדוש העליון, הו"י"ה, נחקק עליהם.

תעח במשכן נחקקו והצטיירו האותיות כראוי. כי בצלאל היה יודע החכמה, לצרף האותיות שבהם נבראו שמיים וארץ. ובזכות החכמה שלו נבנה המשכן על ידו, ונבחר מכל עם ישראל.

תעט וכמו שהוא נבחר למעלה, כך רצה הקב"ה שיהיה נבחר למטה. למעלה כתוב שאמר הקב"ה למשה, ראה קראתי בשם בצלאל. ולמטה

תכלת

שלו. וע"כ הייתה התכלת במשכן.

תפג תכלת היא כיסא הדין. וכשהמלכות בצבע הזה, היא כיסא לדון בו דיני נפשות. לפי זה, מתי המלכות היא ברחמים? בשעה שהכרובים, זו"ן, מחזירים פניהם זה לזה, ומסתכלים פב"פ, אז מיתקנים כל הצבעים, ומתהפך צבע התכלת לצבע אחר. ומתהפך צבע ירוק לצבע זהב.

תפד וע"כ בהפיכת הצבעים מתהפכת המלכות מדין לרחמים. וכן מרחמים לדין. הכול בהפיכת הצבעים. כמו שמסדרים ישראל תיקונייהם אל הקב"ה, כך עומד הכול, וכך מסתדר למעלה. וע"כ כתוב, ישראל אשר בך אתפאר. כי באלו הגוונים נמצא היופי של הכול.

תפא כל הצבעים טובים, אם רואים אותם בחלום. חוץ מתכלת, משום שהיא כיסא, המלכות, לדון עליו דיני נשמות. מדרגת המלכות, האם אינה לבנה, שמקבלת מיסוד, לבן, חסד? אלא בשעה שעומדת לדון דיני נפשות, מפני עוונות התחתונים, אז היא בצבע תכלת.

תפב בשעה שאדם רואה צבע תכלת, הוא נזכר לעשות כל מצוות אדונו. כמו נחש הנחושת, שבשעה שהיו רואים אותו, היו יראים לפני הקב"ה, ושומרים את עצמם מכל חטא. ובשעה שיראה הזו עלתה עליהם, מיד נרפאו. מי גרם אותם לירוא את הקב"ה? אותו הנחש, אותה הרצועה שהסתכלו בה. אף כן, תכלת כתוב בו, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'. מיראה

ועשית שולחן

שהתמצית מהם יספיק לישראל. **תפו** בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נתנו חלק תמצית לעמים עכו"ם, והעמים כולם ניזונו מתמצית. ועתה שישראל בגלות, התהפך הדבר באופן אחר, שהמזון מגיע לאוה"ע, וישראל מקבלים מהם תמצית.

תפה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך. כמה מאושרים ישראל, שהקב"ה רצה בהם, וקרוב אותם אליו מכל העמים, ובזכות ישראל הוא נותן מזונו ושובע לכל העולם, ואם לא ישראל, לא היה הקב"ה נותן מזונו לעולם. ועתה שישראל בגלות, על אחת כמה וכמה שכל העולם מקבלים מזונו ושובע כפליים, כדי

שבמאכל, ומתחזק מכוח והרצון שלקח, נותן ומתעורר אל המוח, בינה. ואז מושפע השפע מבינה לז"א ומז"א למלכות, הכבד. ואח"כ חוזר הכבד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף, שהוא ג' עולמות ביי"ע.

תצד) ביום התענית האדם מקריב מאכל ומשתה אל כבד העליון, המלכות. מקריב חלבו, דמו ורצונו. כבד לוקח הכול ברצון. כיוון שהכול כבר אצלו, מקריב הכול לפני הלב, ז"א, שהוא גדול ושליט עליו. כיוון שלקח הלב והתחזק ברצון, מקריב הכול אל המוח, בינה, שהוא שליט העליון על כל הגוף, ז"א. וחוזרת השפע מבינה לז"א, ומז"א למלכות, הכבד, ואח"כ חוזר הכבד ומחלק חלקים לכל המקורות והאיברים שלמטה, ביי"ע.

תצה) בזמן שהשפע מושפע מהתעוררות מלמעלה, כל השפע מקבל המוח, בינה, תחילה ממה שלמעלה ממנו, החכמה. ואח"כ נותן ללב, ז"א. והלב נותן לכבד, המלכות. והכבד נותן לכל המקורות והאיברים שלמטה, ביי"ע. ואח"כ, כשרוצה לחלק מזון לעוה"ז, נותן תחילה, המובחר והיפה שבשפע, אל הלב, שהוא המלך שבארץ, למלך ישראל. ושולחן המלך מתעורר תחילה, לקבל קודם לשאר בני העולם. אשרי מי שהוא בחשבון של שולחן המלך, כי הוא נודע למעלה, להטיב לו באותו הטוב שלמעלה, שהמלך מקבל.

תצו) וזהו האמת, שעשה דוד לבני ברזילי, שכתוב, והיו באוכלי שולחנך. ובשולחן המלך לא אוכל אדם אחר זולתו, אלא המלך אוכל תחילה, ואח"כ כל העם. ואלו שאוכלים עם המלך, בשעה שהוא אוכל, הם האהובים לו יותר מכולם, והם שהתמנו להיות משולחן המלך.

תצז) והרי כתוב, על שולחן המלך תמיד הוא אוכל, הלוא משמע על שולחן ממש? אלא, משום שכל המזון שלו, הוא בחשבון אוכלי שולחן המלך, ולא עשה חשבון אחר, אלא על שולחן המלך, שמשם היה בא המזון והמאכל שלו. וזהו, על שולחן המלך תמיד הוא אוכל.

תצח) ישבו חברים לאכול. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דבר תורה בסעודה זו. אמר רבי ייסא, סעודה מועטת היא, ועכ"ז סעודה נקראת. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה, שהקב"ה נהנה ממנה. וע"כ כתוב, זה השולחן אשר לפני ה'. כי דברי תורה יסבבו מקום הזה.

תפז) משל למלך שהכין סעודה לבני ביתו, כל זמן שהם עושים רצונו, אוכלים בסעודה עם המלך, ונותנים לכלבים חלק של עצמות לגרור. בשעה שבני ביתו אינם עושים רצונו של המלך, נותן כל הסעודה לכלבים, ונותן לבני ביתו העצמות.

תפח) כל זמן שישראל עושים רצונו של אדונם, הנה על שולחן המלך הם אוכלים וכל הסעודה הוכן בשבילם, ומשמחה שלהם הם נותנים העצמות, שהוא תמצית, לעכו"ם. וכל זמן שישראל אינם עושים רצונו של אדונם, הולכים בגלות, והסעודה ניתנה לכלבים, ולהם ניתנה התמצית. כמ"ש, ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגויים. כי אוכלים התמצית מתועבה שלהם, ממזונם המאוס. אוי לבן מלך, שיושב ומצפה לשולחנו של העבד, שמה שנשאר משולחנו הוא אוכל.

תפט) דוד המלך אמר, תערוך לפניי שולחן נגד צורריי, דישנת בשמן ראשי כוסי רוויה. תערוך לפניי שולחן, סעודת המלך. נגד צורריי, הכלבים היושבים תחת השולחן ומצפים לחלק העצמות, והוא יושב עם המלך על שולחנו בעונג הסעודה.

תצ) דישנת בשמן ראשי, זהו ראש הסעודה, שכל השמן, השמנונית, תיקון הסעודה, ניתן בראש לאוהבו של המלך. ומה שנשאר ניתן לכלבים ולמשמשים את השולחן. כוסי רוויה, הכוס תמיד מלא לפני אוהבו של המלך, ואינו צריך לבקש. והיו ישראל תמיד ביחס הזה עם שאר העמים.

תצא) ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באוכלי שולחנך. לפי זה, כל החסד ואמת הוא לאכול על שולחנו, ולא יותר, שכתוב, והיו באוכלי שולחנך. ועוד, האם אין זה, שאין כבודו של המלך, שיאכל אדם אחר על שולחנו של המלך, ולא צריך שיהיה כך, אלא המלך לבדו, ומסביב כל השרים שלו למטה ממנו?

תצב) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. מה ראה דוד, שסיום הלל הגדול סיים במקרא הזה כך? אלא ג' שליטים הם למעלה, שהקב"ה נודע בהם: מוח לב כבד. שהם בינה ז"א מלכות. והם בהיפוך מעוה"ז, מהתעוררות מלמטה העולה מעוה"ז. למעלה, לוקח המוח ונותן ללב, והלב נותן לכבד, וכבד נותן חלק לכל המקורות שלמטה, כל אחד כראוי לו. למטה, ע"י התעוררות מלמטה, הכבד, המלכות, לוקח ההתעוררות תחילה, ומקרב הכול ללב, ז"א, והלב לוקח הטוב

ואכלת ושבעת וברכת

ואח"כ, וברכת? אלא אפילו לא יאכל אדם רק כזית, ורצונו עליו, ושם האוכל ההוא לעיקר מאכלו הוא נקרא שובע, שכתוב, פותח את ידיך

תצט) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך. האם טרם שאדם אוכל לשובע וימלא בטנו, לא יברך להקב"ה? ואיך כתוב, ואכלת ושבעת,

תקא) בברכת המזון נמצא, שטובה ברכה הנמצאת בשובע. משום שברכת המזון הוא במקום, שיש בו אכילה ושתייה, במלכות, שממנו יוצא מזון ושובע למטה. וע"כ צריכים להראות לפניו שובע ושמחה. אבל במקום שמגיעה התפילה אינו כן, כי עולה יותר למעלה, לבינה, שאין שם אכילה ושתייה, וע"כ שיכור לא יתפלל תפילה.

תקב) לשיכור מותר לברך ברכת המזון, שמשמע מהכתוב, ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת, אכילה. ושבעת, שתייה, כי השובע בין רווה, וזהו שיכור. שכתוב, וברכת את ה' אלקיך, את, רומז על המלכות, שבה אכילה ושתייה. ומשמע שברכת המזון צריכה שמחה ושובע, מהכתוב, אל הארץ הטובה. טובה, שובע, כמ"ש, ונשבע לחם ונהיה טובים. משום זה צריכים שמחה ושובע.

ומשביע לכל חי רצון. לא כתוב, לכל חי אכילה, אלא לכל חי רצון. ללמד, שרצון שנותן על אוכל נקרא שובע, ואפילו שאין לפני האדם אלא דבר מועט כזית ולא יותר, הרי הרצון של שובע נתן עליו. ומשום זה כתוב, ומשביע לכל חי רצון. רצון כתוב ולא אכילה. וע"כ, וברכת, שמחויב האדם לברך את הקב"ה, כדי לתת שמחה למעלה.

תקג) ואכלת ושבעת, משמע שלשיכור מותר לברך ברכת המזון, משא"כ בתפילה, לשיכור אסור להתפלל, משום שהתפילה טובה בלי אכילה, משום שהתפילה עולה למעלה למקום שאין בו לא אכילה ולא שתייה, לבינה. וע"ז נאמר, שעוה"ב אין בו אכילה ושתייה. אבל בשאר המדרגות שלמטה יש אכילה ושתייה.

ועשית שולחן

תקז) שולחן שנאמרו עליו דברי תורה, הקב"ה לוקח אותו לחלקו. ולא עוד, אלא סורי"א, שר הממונה, לוקח כל אלו הדברים, ושם צורתו של שולחן הוא לפני הקב"ה. וכל אלו דברי תורה שנאמרו עליו, עולים על שולחן ההוא, ומתעטר לפני המלך הקדוש. זה משמע מהכתוב, זה השולחן אשר לפני ה', שהתעטר לפני ה'. שולחנו של אדם עומד לטהר את האדם מכל חטאיו.

תקה) אשרי מי שנמצאים על שולחנו דברי תורה וחילק לעניים משולחו ההוא. כשמעלים שולחן מלפני האדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים, מימין ומשמאל. אחד אומר, זהו שולחן של המלך הקדוש, שפלוני ערך אותו לפניו, ערוך יהיה שולחן הזה בברכות עליונות, ושמך וגדלות עליון ישרה עליו הקב"ה. ומלאך אחד אומר, זהו שולחן של המלך הקדוש שפלוני ערך לפניו, שעליונים ותחתונים מברכים אותך, ערוך יהיה שולחן הזה לפני עתיק יומין, בעוה"ז ובעוה"ב.

תקט) כשהיו מסלקים לפניו השולחן, היה מכסה אותו, והיה אומר, סלקו את השולחן בצניעות, שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. שולחנו של אדם מזכה אותו לעוה"ב, ומזכהו במזון לעוה"ז, ומזכהו להיות נודע לטוב לפני עתיק יומין, ומזכהו להוסיף כוח וגדלות במקום שצריך. אשרי חלקו של אדם ההוא בעוה"ז ובעוה"ב.

תקי) ויהי כל יודעו מאתמול שלשום ויראו, והנה עם נביאים ניבא. ויאמר העם איש אל רעהו, הגם שאול בנביאים. הרי שאול היה בחיר ה' מקודם לכן, שכתוב, הראיתם אשר בחר בו ה', לא כתוב, אשר בוחר בו, אלא אשר בחר בו, כלומר מקודם לכן, ובשעה שבא ונכנס בין הנביאים והתנבא ביניהם למה תמהו?

תקג) ועשית שולחן. שולחן עומד בפנים במשכן, וברכה עליונה שורה עליו, וממנו יוצא המזון לכל העולם. ושולחן זה אינו צריך שיהיה ריק אפילו רגע אחד, אלא שיהיה עליו מזון, כי הברכה אינה נמצאת על מקום ריק. ומשום זה צריך להיות עליו תמיד לחם, כדי שתהיה נמצאת בו תמיד הברכה העליונה. ומשולחן ההוא יוצאים ברכה ומזון לכל שאר השולחנות שבעולם, שהם מתברכים בזכותו.

תקד) שולחן, של כל אדם, צריך להיות כך לפניו בשעה שמברך את הקב"ה, כדי שתשרה עליו ברכה מלמעלה, ולא יהיה נראה ריק, כי הברכות שלמעלה אינן שורות במקום ריק, כמ"ש, הגידי לי מה יש לך בבית.

תקה) שולחן שלא נאמרו עליו דברי תורה, עליו כתוב, כי כל שולחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. ואסור לברך על שולחן הזה, משום שיש שולחן ויש שולחן. יש שולחן ערוך לפני הקב"ה למעלה, המלכות, העומד תמיד שיסודר בו דברי תורה, ושתכלול בו אותיות וכל דברי תורה, והוא מלקט אותן אל הקב"ה, וכולל כולם בתוכו, ונשלם בהם, ושמח, ויש לו שמחה, ועל שולחן זה כתוב, זה השולחן אשר לפני ה'. לפני ה', שהיא המלכות, ולא, מלפני ה', שלמעלה מז"א, בינה.

תקו) ויש שולחן אחר, שאין בו חלק של התורה, ואין לו חלק בקדושת התורה, שהוא מלכות הקליפות. שולחן ההוא נקרא, קיא צואה. והוא בלי מקום, שאין לו חלק בצד הקדושה כלום. משום זה, שולחן שלא נאמר עליו דברי תורה, הוא שולחן של קיא צואה, הוא שולחן של אל אחר. אין בשולחן הזה חלק באל עליון.

תקיט) שולחן זה, צריך המערכה שלו להיתקן בצד צפון, שמאל. שכתוב, והשולחן תיתן על צלע צפון. משום שמשם תחילת השמחה. כי השמאל מקבל תמיד מימין בתחילה, ואח"כ מתעורר ומשפיע אל הנוקבא, השולחן. ואח"כ מתקרב הימין אל הנוקבא, והיא מתדבקת בו.

תקכ) הזוהר מביא ראיה ואומר. מים הם מימין, חסדים, חדווה. מיד נותן הימין את המים לשמאל, ומתדבקים בו המים ומשמחים אותו, שהחכמה שבשמאל מתלבשת בחסדים של הימין, ואחר שנכלל בימין, מעורר את הנוקבא בשמחה ההיא. שמשפיע לה חכמה הנכללת בחסדים. וסימנך, נטילת ידיים. כי מי שנוטל מים בכלי, נוטל ביד ימין, ונותן ליד שמאל. והראשון השופך הוא השמאל על יד ימין, ולא שהמים באים משמאל אל הימין, שהרי השמאל קיבל המים מיד ימין.

תקכא) ומשום זה המים, חסדים, אינם נמצאים אלא בשמאל, כדי להיכלל ולהשלים את החכמה שבשמאל. כיוון שנלקחו המים לשמאל, הרי הם מתעוררים ומושפעים אל הנוקבא. וזהו גבורות גשמים. כי אע"פ שהמים הם חסדים מימין, עכ"ז אינם באים אלא משמאל, שהוא גבורה. ומשום זה, והשולחן תיתן על צלע צפון. כי מצד ההוא נמצאים פירות יותר מימין, ע"י שהתעורר תחילה בשמחה שלו, של השמאל. כמ"ש, שמאלו תחת לראשי. ואח"כ, וימינו תחבקני.

תקכב) שולחנו של אדם צריך להימצא בנקיות, שלא יקרב הגוף לאכול מזונו, אלא בנקיות עצמו. וע"כ צריך האדם לפנות עצמו תחילה, מטרים שיאכל המזון של השולחן הטהור. כי מזון שהכין לו, רוצה בו הקב"ה, כדי שלא יקרב אל שולחן של קיא צואה, שמס"א. והס"א לא יקבל ממזון של השולחן הזה כלום.

תקכג) לאחר שהאדם אכל והתענג, צריך לתת חלק תמצית לקליפות. והוא מים אחרונים, זוהמה של הידיים, שצריך לתת לצד ההוא, שהוא החלק שנצרך לו. וע"כ הם ודאי חובה, שהם חוב ושורים במקום חוב, הקליפות, שהוא חיוב על האדם לתת לו חלק הזה. וע"כ אין צריך לברך כלל על מים אחרונים, כי הברכה אינה בצד ההוא.

תקכד) ומשום זה צריך האדם להיזהר, שלא לתת המזון שעל שולחנו לקיא צואה. וכש"כ במעיו, שצריכים להיות נקיים. וכש"כ שהוא טוב לאדם לבריאות ותיקון גופו. וע"כ השולחן הוא לאכול עליו בטהרה.

תקכה) שולחן זה העומד בביהמ"ק, כדי שיימצא בו מזון ולהוציא ממנו מזון. ע"כ אפילו רגע אחד אינו צריך להימצא ריקם. שולחן האחר, של הס"א, הוא שולחן של ריקנות, ולא צריך לתת

תקיא) כשהקב"ה בחר בו, לא בחר בו אלא למלוכה, אבל לנבואה לא, כי שניים אלו יחד לא נמסרו לאדם בעולם, חוץ ממשא נאמן העליון, שזכה לנבואה ומלוכה יחד.

תקיב) האם שמואל זכה לשניהם, לנבואה ומלוכה? אינו כן, לנבואה זכה, שכתוב, ויידע כל ישראל מדן ועד באר שבע, כי נאמן שמואל לנביא, לנביא ולא למלך. נביא ודיין היה, שאם היה מלך, לא שאלו ישראל מלך. אבל הוא לא היה אלא נביא נאמן, והיה דן דיניהם של ישראל, שכתוב, ושפט את ישראל. וע"כ, כשהיה שאל בנבואה תמהו עליו.

תקיג) כיוון שזכה למלוכה, למה זכה שאל בנבואה? אלא שניהם לא זכה יחד, ומשום שהמלוכה מתיישבת רק על התעוררות רוח הקודש ולא בנבואה, ע"כ היה בהתעוררות הנבואה מקודם לכן. אבל כשעלה למלוכה, לא היה בו נבואה, אלא התעוררות של רוח תבונה, לדון דין אמת, התעורר עליו, שכך ראוי למלך. ובעוד שהיה בין הנביאים שרה עליו הנבואה, ואחר שנפרד מהם, לא היה בו נבואה.

תקטו) ועשית שולחן. שולחן זה למטה, לשים עליו לחם האפייה. מי חשוב יותר, לחם או שולחן? שהרי הכול אינו אחד, הרי השולחן מסודר אל הלחם. והשולחן למטה והלחם עליו. אלא השולחן הוא עיקר בעריכתו לקבל ברכות מלמעלה ומזון לעולם, מהשולחן הזה, המלכות, יוצא מזון לעולם, כמו שניתן בו מלמעלה.

תקטז) לחם הוא פרי ומזון, היוצא משולחן, להראות שמשולחן זה יוצאים פירות ותולדות ומזון לעולם. אם לא היה נמצא כרם, לא היו נמצאים ענבים, שהם הפירות היוצאים ממנו. אם לא היה אילן, לא היה נמצא בעולם פירות. משום זה שולחן הוא עיקר, והמזון היוצא ממנו הוא לחם הפנים.

תקיז) והכהנים היו מלקטים פירות השולחן מערב שבת לערב שבת, להראות שמזון העליון יוצא משולחן ההוא. ומשום לחם ההוא, שהיו מלקטים הכהנים, התברך כל מזון, שהיו אוכלים ושותים, שלא יקטרג בהם יצה"ר, כי יצה"ר אינו נמצא אלא מתוך אכילה ושתייה. כמ"ש, פן אשבע וכיחשתי ואמרתי מי ה'. שמתוך אכילה ושתייה, מתרבה היצה"ר במעיו של אדם.

תקיח) לחם זה, מזון היוצא מהשולחן, מברך את המזון של הכהנים, שלא יימצא מקטרג עליהם לקטרג, ושיעבדו בלב שלם אל הקב"ה. וזה נצרך לכהנים יותר מלכל העולם. ומשום זה שולחן הוא העיקר, המלכות, ופירות ומזון היוצאים ממנו, הוא לחם ההוא, לחם הפנים.

כבוד העליון, בינה. בכבוד העליון יש עשייה, המלכות, הנפש. וע"כ גם באדם כתוב, עשיתיו, שיהיה כעין כבוד העליון, המתקן והמברך את כבוד התחתון, המלכות.

ויש להבין, היתכן שאדם התחתון ישפיע נר"ן אל המלכות דאצילות? והלוא הוא להיפך, שאין משהו לאדם התחתון, אם לא יקבל זה מהמלכות? והעניין תבין, שאי אפשר שאדם התחתון יקבל משהו מהמלכות, מטרם שיתגדלו על ידו כל המדרגות העליונות. ולא עוד אלא שעיקר ההמשכה שהמשיך האדם נשאר בעליונים, ולאדם אין מגיע אלא ענף ממנה.

ולפי זה נמצא, בעת שהאדם ממשיך נר"ן מבינה, שהם נר"ן דנשמה, נר"ן האלו מושפעים תחילה מבינה אל המלכות, ושם הם נשארים מבחינת עיקר האור, ורק ג' ענפי נר"ן משפיעה המלכות אל האדם. הרי שאדם התחתון השפיע את שורשי נר"ן דנשמה שלו אל המלכות.

ונאמר, שהאדם הוא כמו כבוד העליון, הבינה, המתקן ומברך את כבוד התחתון, שהשפיעה הנר"ן אל כבוד התחתון. כי לולא האדם, שהמשיך אותם הנר"ן, לא הייתה לבינה מה להשפיע אל המלכות. ולא עוד, אלא שאותם הנר"ן, שהבינה השפיעה אל המלכות, הם ממש של האדם, שהוא המשיכם והם השורשים של נר"ן שלו ממש, שנשארו במלכות. וע"כ נבחן, שהאדם השפיע אותם אל המלכות. וע"כ אמר הקב"ה, כיוון שהאדם הוא בארץ, ויש לו לתקן כבודי, המלכות, עשיתי בו תיקונים של כבוד העליון, שעשה בו תיקונים, שיוכל להמשיך את הנר"ן דנשמה מכבוד עליון, שבו מושפעים ונשארים בשורשים בכבוד התחתון, שע"י זה מיתקנת כבוד התחתון.

תקלב) מאין לנו שבכבוד העליון, בינה, יש בייע? כי כתוב בו, יוצר אור ובורא חושך, עושה שלום. יוצר אור, הרי יצירה. ובורא חושך, הרי בריאה, שלהיותו צד שמאל דבינה, יש שם חושך מטרם שמתדבק בקו הימין. עושה שלום, הרי עשייה. כי יצירה היא ז"א שבבינה, קו האמצעי, שע"י העשייה שבו, ששם המסך דחיריק, הוא עושה שלום בין ב' הקווים ימין ושמאל. וזהו כבוד העליון, שמתקן ומברך ומספק כל צרכיו לכבוד התחתון, מלכות.

תקלג) כעין כבוד העליון, ברא אדם בארץ, שיתקן לכבוד הזה, מלכות, שתהיה כלולה מכל הצדדים. כי בכבוד העליון יש בייע, ובאדם למטה יש בייע. ובוזה יהיה כלול כבוד הזה, מלכות, מלמעלה ומלמטה, מבינה ומאדם, ויהיה שלם מכל הצדדים. אשרי האדם שזכה במעשיו להיות כמו זה.

תקלד) וע"ז כתוב, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמך על ראשך אל יחסר. כמו שמכבוד העליון לא נמנע שמן המשחה הקדוש, שפע מאבא, המיועד

לו מקום במקום קדוש. וע"כ שולחן של ביהמ"ק, אפילו רגע אחד לא יעמוד בלי מזון. וצריך שלא יימצא מקום גירעון, כי הברכה שלמעלה אינה נמצאת במקום גירעון וחיסרון. זהו השולחן לפני הקב"ה. והשולחן שהאדם מברך עליו לפני הקב"ה, ג"כ אינו צריך להיות ריקס, כי אין ברכה במקום ריק.

תקכו) הלחם שעל השולחן, המלכות, של הקב"ה, הם י"ב. הלחם הם הפנים, י"ב פנים שבז"א, חו"ג תו"מ, ד' פני החיות, שנא"ן. וכל אחת כלול מג' פנים, אריה שור נשר. והם י"ב פנים. וע"כ נקרא לחם הפנים, כי המזון והכלכלה של העולם, המלכות, באים מאלו פנים עליונים של ז"א. ומשום זה, לחם הזה הוא פנימיות הכול, מזון המלכות, והוא בסוד העליון, דז"א.

תקכז) לחם הפנים שבביהמ"ק הוא מאכל של אלו הפנים שבמלכות, שנמשך ממזון שלה, המקבלת מיי"ב פנים דז"א. המזון והכלכלה היוצא לעולם, באים מהם ושורים על שולחן שבביהמ"ק. ומשום ששולחן, המלכות, מקבל מזון וכלכלה מאלו פנים העליונים, מיי"ב פנים דז"א, מוציאה מזון וכלכלה מאלו פנים הפנימיים דז"א, ומזון שמוציאה הוא הלחם שבביהמ"ק, ע"כ נקרא לחם הפנים. לחם נקרב על השולחן ונלקח משם. ומשום שולחן הזה יש לאדם לשמור סודות שולחנו בכל אלו האופנים שאמרנו.

תקכח) הקב"ה ברא את האדם בחכמה ועשה אותו באומנות רבה, ונפח בו נשמת חיים, לדעת ולהסתכל בסודות החכמה, לדעת בכבוד אדונו, כמ"ש, כל הנקרא בשמי, ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. הכבוד שלמטה, הכיסא הקדוש, המלכות, לא ניתקן למעלה אלא מתוך התיקונים של בני העוה"ז.

תקכט) כשבני אדם צדיקים וחסידיים, ויודעים לתקן תיקונים בשביל הכבוד, המלכות, כמ"ש, ולכבודי בראתיו, בשביל כבודי הזה, שיתקנו אותו בעמודים חזקים, חג"ת, ולקשט אותו בתיקונים וקישוטים שלמטה, שיעלו מ"ן מלמטה, להמשיך לה מוחין, המכונים קישוטים, כדי שכבודי יתעלה בזכות הצדיקים שבארץ.

תקל) משום זה בראתיו, כעין כבוד העליון, בינה, שחזרה להיות חכמה. שחכמה זו ל"ב (32) נתיבות החכמה. וכבוד בגי' ל"ב. שתיקונים האלו בו, שיש בו בריאה לצד שמאל, הקו שמאל שבבינה, שממנו נמשך החכמה. וע"כ, כיוון שהאדם הוא בארץ, ויש לו לתקן כבודי, המלכות, עשיתי בו תיקונים של כבוד העליון, בינה, שיש באדם גם בריאה. וע"ז, בראתיו, והוא נשמה.

תקלא) בכבוד העליון, בינה, יש יצירה, אור החסדים, ורוח, הנמשך מקו ימין שבבינה. ע"כ, יצרתיו, שנתתי תיקון באדם, שיהיה בארץ כעין

נענה תשביע. וכתוב אחריו, אז תתענג על ה'. כי אף הקב"ה מרווה אותו בכל אלו העידונים של שמן משחת קודש העליון, הנוזל ונמשך תמיד לכבוד העליון, כמ"ש, ונפש נענה תשביע. וכתוב אחריו, אז תתענג על ה'.

לעוה"ב, בינה, כך לאדם, שמעשיו מתלבנים תמיד, לא יימנע ממנו תמיד שמן המשחה, שפע אבא. **תקלה** במה זוכה האדם להתעדת בעדן העליון, שפע מאבא, בשולחן שלו. כמו שהוא מעדן על שולחנו נפשות העניים. שכתוב, ונפש

עת לעשות לה'

עימנו. ואחד, שחשבת, שאין אתה אלא כאילן יבש, ואתה רענן כזית. ואחד שיפה שאלת. וכיוון שהתחלת הדבר אמור.

תקמ עת לעשות לה', כי יש עת ויש עת, עת לאהוב ועת לשנוא. עת למעלה, האמונה, המלכות, שנקראת עת. וזה נקרא עת רצון. וזהו שמחויב האדם לאהוב את ה' תמיד, כמ"ש, ואהבת את ה' אלקיך. וע"ז, עת לאהוב, שזו היא עת, שהאדם מחויב לאהוב.

תקמא ויש עת אחרת, שהיא אלוהים אחרים, שהאדם מחויב לשנוא אותו, ולא ימשוך ליבו אחריו. וע"כ עת לשנוא. ומשום זה כתוב, דבר אל אהרון אחיך, ואל יבוא בכל עת אל הקודש.

תקמב בזמן שישראל עוסקים בתורה ובמצוות התורה, עת, האמונה הקדושה, המלכות, מיתקנת בתיקוניה, ומתקשטת בשלמות כראוי. ובזמן שישראל אינם עוסקים בתורה, כביכול, עת ההוא אינה בתיקוניה, ואינה נמצאת בשלמות, ולא באור. ואז, עת לעשות לה'.

תקמג מהו עת לעשות לה'? כמ"ש, אשר ברא אלקים לעשות. אשר מהו לעשות, הוא שנשאר גופים של שדים שלא נעשו, משום שהתקדש היום, ונשאר לעשות, להיותם רוחות בלי גופים. אף כאן עת לעשות, העת נשארה בלי תיקון ובלי שלמות. משום שהפרו תורתך, שהתבטלו ישראל למטה מדברי תורה. כי עת ההוא נמצאת כך, או שמתעלה או שירדת, בגלל ישראל. שאם עוסקים בתורה מתעלה. ואם מתבטלים מתורה, יורדת.

תקמד אמר רבי יוסי, ודאי לא לפי כבודך לחמר אחרינו. אשרי הדרך הזה, שזכינו לשמוע זה. אשרי הדור שרבי שמעון שורה בתוכו, שאפילו בין ההרים נמצא שם החכמה. ירדו רבי יוסי ורבי חייא מחמוריהם, והלכו שלושתם בדרך.

תקלו רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, והיה בעל חמורים אחד מחמר אחריהם. אמר רבי יוסי לרבי חייא, יש לנו לעסוק ולהשתדל בדברי תורה, כי הקב"ה הולך לפנינו, וע"כ הוא הזמן לעשות לו תיקונים, שיהיה עימנו בדרך הזה. מחמר, דרכו לדקור עם עץ את החמורים, שימהרו ללכת.

תקלז פתח רבי חייא ואמר, עת לעשות לה' הפרו תורתך. כי בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם ובני אדם עוסקים בה, כביכול, הקב"ה שמח במעשי ידיו, ושמח בעולמות כולם, ושמיים וארץ עומדים בקיומם. ולא עוד אלא שהקב"ה מקהיל כל הפמליה שלו, ואומר להם, ראו העם הקדוש שיש לי בארץ, שהתורה מתעטרת בזכותם, ראו מעשי ידי, שאתם אמרתם עליו, מה אנוש כי תזכרנו. והם, כשרואים שמחת אדונם בעמו, מיד פותחים ואומרים, ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ.

תקלח ובשעה שישראל מתבטלים מתורה, כביכול, תש כוחו, שכתוב, צור ילדך תשי. ואז כתוב, וכל צבא השמיים עומדים. וע"כ עת לעשות לה'. שהצדיקים האלו שנשארו, יש להם לאזור מותניים, ולעשות מע"ט, כדי שהקב"ה יתחזק בצדיקים, ובמחנות וגדודים שלו, משום שהפרו תורתך, ואין בני העולם עוסקים בה כראוי.

תקלט מוליך החמורים, שהיה מחמר אחריהם, אמר להם, בבקשה מכם, שאלה אחת אני רוצה לדעת. אמר רבי יוסי, ודאי, הדרך מיתקן לפנינו, שאל שאלתך. אמר, מקרא זה, אם היה כתוב, יש לעשות או נעשה, הייתי אומר כך, אך מהו עת לעשות? ועוד, כתוב, לעשות לה', לפני ה' היה צריך לכתוב, מהו לעשות לה'? אמר רבי יוסי, בכמה אופנים הדרך מיתקן לפנינו. אחד, שהיינו שניים, ועתה אנו שלושה, שהשכינה נכללה

עת רצון

באמת ישעך.

תקמו ואני תפילתי לך ה'. כאן עניין הייחוד. ואני, זהו דוד המלך, המלכות, מקום שנקרא גאולה, מלכות בעת שמחוברת עם היסוד. תפילתי, התפילה סמוכה לגאולה, שהם אחד, ששניהם בחינת מלכות, כשהסמיך גאולה

תקמה פתח מוליך החמורים ואמר. ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלקים ברוב חסדך, ענני באמת ישעך. מתי נקרא עת רצון? בשעה שהציבור מתפללים, כי אז הציבור מסדרים ומתקנים התיקון של עת. אז הוא עת רצון ויש לבקש בקשות, שכתוב, אלקים ברוב חסדך ענני

וזהו, צדקתך כהררי אל, שאנו אומרים אז.

תקנ ג' הסתלקו מהעולם בזמן ההוא, וכולם כלולים במשה: משה, יוסף, דוד המלך. משום זה ג' צידוקי הדין כאן. של יוסף הצדיק הקודם לכל, וזהו, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה, שיוסף, יסוד, כלול מכל ההרים העליונים, חג"ת נ"ה דז"א. משה, הנביא הנאמן, זהו שכתוב, וצדקתך אלקים עד מרום אשר עשית גדולות, משום שהוא ז"א, קו האמצעי הלוקח צד ימין ושמאל ומכריע ביניהם. דוד המלך, זהו שכתוב, צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת, המלכות הנקראת עולם.

תקנא אז נאסף הכול בזמן ההוא, תושב"כ, משה, ותשבע"פ, דוד. וע"כ בזמן ההוא ננעלו שערי תורה, וננעלו שערי כל העולם. בשעה שמת יוסף הצדיק, יבשו המקורות והמעיינות, וכל השבטים נפלו בגלות. פתחו העליונים ואמרו, צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה. בשעה שמת משה, חשך אור השמש בצהריים, וננעלה תושב"כ. שהוא אור המראה המאירה, ז"א. בשעה שמת דוד המלך, אספה הלבנה, המלכות, את אורה, והתשבע"פ, אספה אורה.

תקנב מעת ההוא נגנזו אורות התורה, התרבה מחלוקת במשנה, כל אמיצי הלב בבלבול הדעת, וע"כ אין שמחת התורה בזמן ההוא, בכל דורות העולם.

לתפילה אז היא עת רצון, כלל אחד יחד. עת היא אחת, מלכות, רצון הוא אחד, ומתגלה מהכתר, והם נכללים זה בזה ונעשים אחד. ודוד המלך רצה במקרא הזה, לייחד ייחוד אחד.

תקמז למה התמנה מקרא הזה לאומרו בתפילת מנחת שבת? משום שבחול במנחה תלוי דין בעולם, ואין הוא עת רצון. אבל בשבת, שכל רוגז הוסר, והכול נכלל יחד, שהדין והחסד הם אחד, שהדין התעורר להתבשמות, כדי לגלות המתיקות שבו. וע"כ נצרך מקרא של ייחוד, לייחד כל המדרגות. כי כשיש ייחוד, הדין מתחבר ונכלל ברחמים, והכול מתבשם. אז כתוב, עת רצון, שהכול, הדין והחסד, כלול יחד, והדין מתבשם בזמן ההוא, ובכל דבר יש שמחה.

תקמח משה הסתלק מהעולם, בשעת תפילת המנחה של שבת, בשעה שעת רצון נמצא. ובשעה ההיא רצון היה למעלה, וצער למטה, על פטירתו של משה. וע"כ ננעלו בשבת השערים משעת המנחה ולמעלה. ושערי בית המדרש, כדי להזכיר את משה, שהתורה התבטלה בגלל שנפטר.

תקמט בזמן שנפטר, התבטל בית המדרש של משה. כש"כ בתי מדרש אחרים. מי ראה שערי בית מדרשו של משה שננעלו, ולא ננעלו האחרים כולם, התורה של משה אבלה עליו בעת ההיא, מי לא אבל. משום זה כל שערי בית המדרש ננעלו. והכול צריכים להצדיק את הקב"ה בדרך שבת.

החכמה תעוז לחכם

לשמה, הוא מתחזק בתורה בשעה שצריך, שיהיה לו אומץ וכוח, ושתגן עליו בשעה שצריך. ואומץ וכוח מאיזה מקום מקבל להתחזק? מעשרה שליטים, עשרת הדיברות שבתורה, שהם שליטים עליונים, שהאדם מתחזק בהם בעוה"ז ובעוה"ב. כל סודות העולם וכל המצוות וכל החכמה שלמעלה ושלמטה תלויים בהם, ובהם נכלל הכול, והכול היא בתורה. אשרי חלקו מי שעוסק בתורה, להיות מתחזק באומץ בעוה"ב.

תקנג החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעוז לחכם, זהו משה, כשעלה להר סיני לקבל התורה, הזדעזעו כל הרקיעים וכל מחנות מלאכים העליונים. אמרו לפניו, ריבון העולם, והרי כל טוב וכל שמחה שלנו אינו אלא בתורה, ואתה רוצה להורידה לארץ. נקהלו על משה לשרפו באש. התחזק משה.

תקנד כל מי שעוסק בתורה ומשתדל בה

מזון הנשמות

תקנו שולחנו של אדם מזכה אותו לאכול על שולחן אחר בעידון שבעוה"ב, כמ"ש, כי על שולחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד המלך אומר, תערוך לפניי שולחן נגד צורריי. וזהו עריכת השולחן בעולם ההוא, כי אז הוא עידון וחשק, שהנשמה נהנית בעוה"ב.

תקנז האם יש שולחן אל הנשמות בעולם ההוא? כן. כי מזון וסיפוק העידון אוכלות הנשמות בעולם ההוא, כמו שמלאכי השרת

תקנה עשרה שליטים הם עשרה מיני חכמה שיש בתורה, ע"ס, בעשרה שמות חקוקים, עשרה שמות המרמזים על ע"ס, ונכללו בשם אחד של כ"ב (22) אותיות חקוקות, של ברכת כוהנים, סודות של עוה"ב. באלו האורות שאין העין שולט לראותם, ולא אפילו בתבונה לדעת ולהסתכל בעידון ההוא, וההשתוקקות שהקב"ה הוריש לצדיקים לעוה"ב, כמ"ש, עין לא ראתה אלקים זולתך, יעשה למחכה לו.

החכמה של ל"ב נתיבות. כבוד עליון, הוא רוח לרוח, שמאיר לז"א, שנקרא רוח, ונשמה לנשמה, שמאיר לבינה, הנקראת נשמה, עד שמגיע למקום אחד למטה, הנקרא גוף, מלכות, ומכניס בו רוח אחד של מקור החיים, שנקרא כל, שהוא יסוד. כמ"ש, ויתרון ארץ בכל הוא. כל הזה הוא רוח לגוף ההוא.

תקנט האדם בעוה"ז הוא גוף, ורוח השולט בו הוא כעין רוח העליון, הנקרא כל, השולט על גוף שלמעלה, המלכות. ורוח הזה שבגוף האדם נקרא, כל בשר. וע"ז כתוב, יבוא כל בשר להשתחוות לפניי אמר ה', על עידון הזה כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

תקס הקב"ה יחונק וישמע לקולך בשעה שתצרך לו.

אוכלים. האם מלאכים העליונים אוכלים? כן, וכעין אכילה שלהם אכלו ישראל במדבר, המן. ומזון ההוא, הוא הטל, הנוזל ונמשך מלמעלה מעוה"ב, בינה. והוא מזון מאור שמן משחת קודש, ונשמות הצדיקים ניזונות משם בגן עדן, ונהנות שם. כי נשמות הצדיקים מתלבשות שם בגן עדן התחתון, כמו שהתלבשו בעוה"ז.

תקנח בשבתות ובחגים מתפשטות הנשמות מלבושיהם, ועולות לראות בכבוד אדונם ולהתעדן בעידון העליון כראוי, כמ"ש, והיה מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפניי אמר ה'. האם כל בשר יבוא? הלוא אינו כן, והיה לו לכתוב, כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר? אלא הקב"ה עשה לאדם בעוה"ז כעין הכבוד של כבוד העליון למעלה,

אמצעית העולם

[אמצעייתא דעלמא]

ויקבור אותו בגיא.

תקסד מי קבר אותו? לא כתוב מי הוא. אלא מקום השכינה, הנקראת מקום. וע"כ בהר הזה לא שלט עליו חוץ ממשלה לבדו, והוא נקבר שם. ומשום שידעו כל דורות העולם אחרים, שגמתי מדבר האלו יקומו לתחיית המתים, השרה הקב"ה בתוכם את הרועה שלהם, שיהיו כולם בהתעוררות הקיום לעוה"ב.

תקסה א"כ שמדבר הוא כוחו של הסי"א, איך ציווה הקב"ה על שעיר הזה, לשלוח אותו להר אחר, שנקרא עזאזל? הלוא היה להם לשלוח להר ההוא, שהלכו בו ישראל במדבר, ששם הוא מקום כוחו של הסי"א? כיוון שכבר הלכו בו ישראל ארבעים שנה, נשבר כוחו והתגבר במקום שלא עבר שם אדם מעולם, אבל בהר שבמדבר שהלכו בו ישראל, היה מושבם של ישראל שם ארבעים שנה.

תקסו אבל מקום ששולחים השעיר, הוא סלע חזק עליון, ותחת עומקו של סלע, שאדם אינו יכול להיכנס שמה, הסי"א שולט יותר לאכול טרפו. ואז יעבור מישראל, ולא ימצא עליהם מקטרג במקום היישוב.

תקסז ממשלתה של אמונה היא תוך נקודה האמצעית של כל ארץ הקדושה, בבית קודש הקודשים, ואע"פ שעתה אינו מתקיים, עכ"ז, בזכותו ניזון כל העולם, ומזון וכלכלה יוצאים משם לכל, בכל מקום צד היישוב. ומשום זה, אע"פ שישראל מחוץ לארץ הקדושה, עכ"ז, מכוח וזכות של הארץ, נמצא מזון וכלכלה בעולם. וע"כ כתוב, וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה,

תקסא ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. אם בארץ ישראל מברכים, בחוץ לארץ מאין לנו שצריכים לברך? האם משמע שבחוץ לארץ לא צריכים לברך? אלא הקב"ה, כשברא העולם חילק העולם, מקום היישוב לצד אחד, ומקום החרב לצד האחר. וחילק את מקום היישוב, וסיבב העולם מסביב נקודה אחת, שהיא ארץ הקדושה. כי ארץ הקדושה היא אמצעית העולם, ובאמצעה של ארץ הקדושה הוא ירושלים. ואמצעה של ירושלים היא בית קודש הקודשים. וכל הטוב וכל המזון של היישוב כולו, יורד שמה מלמעלה, ואין לך מקום בכל היישוב שאינו ניזון משם.

תקסב חילק את מקום החרב, ולא נמצא חורבן חזק בכל העולם, זולת מדבר ההוא, שישראל שברו כוחו וגבורתו ארבעים שנה. כמ"ש, המוליכך במדבר הגדול והנורא. במדבר שולט הסי"א, ובעל כורחו, כנגד רצונו, הלכו ישראל עליו ושברו כוחו ארבעים שנה. ואם ישראל היו נמצאים צדיקים בארבעים שנה האלו, היו מעבירים את הסי"א מהעולם. ומשום שהכעיסו את הקב"ה בכל פעם, התחזק הסי"א, ונפלו כולם שם תחת רשותו.

תקסג הרי משה, שעלה מעלתו על כל בני העולם, איך מת שמה? כי משה לא היה ברשותו של הסי"א, אלא בהר העברים. העברים, מחלוקת, מלשון עברה וזעם, שנחלקו עליה השליטים העליונים שלמעלה, שרצו לשלוט על ההר, ולא נמסר ביד ממונה ושליט אחר, ונשאר כך, עד שבא משה, עבד הנאמן, ושלט עליו. ונקבר שם, ולא עסק בקבורתו, אלא הקב"ה בלבדו, שכתוב,

ארץ הקדושה, ועל היכל המלך שנחרב, ובזכות העצב שהוא שנעצב על שולחנו שם, בתוך השמחה והמשתה שלו, חושב עליו הקב"ה כאילו בנה ביתו, ובנה כל אלו חורבות של ביהמ"ק. אשרי חלקו.

אשר נתן לך. על הארץ הטובה ודאי, כי בזכותה נמצא מזון וכלכלה בעולם.

תקעה מי שמתעדן על שולחנו ומתענג במאכלים, יש לו לזכור ולדאוג על הקדושה של

כוס של ברכה

וכולם הם כראוי להיות, משום שתיקונים של כוס של ברכה, המלכות, ע"ס. כוס של ברכה צריכים להסתכל בו בעיניים, שכתוב, עיני ה' אלקיך בה, בארץ, המלכות, הנקראת כוס של ברכה. ואינו צריך לעבור מן העין, אלא להסתכל בו.

תקעה כוס של ברכה מתברך בברכה ההיא, שהאדם מברך עליו להקב"ה, משום שהוא האמונה, המלכות. וצריכים לשומרו בשמירה עליונה, כמו החשיבות של המלך, כי בזכותו מתברך השולחן בשעת ברכת המזון, שאדם מברך.

תקסט כוס של ברכה אינו אלא בשלושה שאכלו כאחד, כי מגי אבות הוא מתברך, שהמלכות, כוס של ברכה, מתברכת מחגיית דז"א, שנקראים אבות. וע"כ לא נצרך כוס אלא בשלושה. כוס של ברכה צריך לתת אותו ביד ימין ובשמאל, ולקבלו בין שתייהן, משום שהמלכות ניתנה בין ימין ושמאל דז"א. ואח"כ יעזוב אותו על יד ימין, כי משם מתברך, מאור החסדים שבימינו של ז"א.

תקע עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה,

מנורה שקלים החודש

המנורה מצידה השני, הם ב' שוקיים נו"ה, וברית יסוד. והמלכות היא נר מערבית להאיר בהם. שהמלכות בב' בחינות, רביעית אחר חגיית, שאז ב' מאורות הגדולים. והיא שביעית אחר נה"י, שמקבלת מיסוד. מנורה של המלך נקראת המלכות. והיא נר להאיר בו נר מצווה, שרביעית לחגיית, שמשם מקבלת חכמה, שכתוב בו, מצוות ה' ברה מאירת עיניים, חכמה המכונה אור עיניים.

תקעה וראש המנורה, בינה, ה"ר, ג"ר דבינה, או"א עילאין, שיש לה בז"ת שלה, ישסו"ת, שלושה קנים בצורה זו של אות ה', שהיא ג' וויס, והם ג' אבות חגיית. ה"ת יש לה ג' קנים שניים בצורת ה', שהם נה"י. ו' הוא אמצעה של המנורה, ז"א, בן י"ה, כי ז"א הוא קו האמצעי, המכריע בין ב' קווים דבינה. על שמו היא נקראת בינה, כי בינה היא אותיות בן ית. ז"א כולל שישה קנים למטה, במקומו עצמו, בחשבון ו' שבו קנים שלו.

כשז"א עולה לישסו"ת, שהם חגיית נה"י דבינה, הם מאירים לו במנורה, שחגיית הם ג' קנים ימניים ה"ר דהוי"ה, וז"א אחריהם ומקבל מהם, שהוא ו' דהוי"ה, קו האמצעי, ונה"י הם ה"ת דהוי"ה, שמאירים לו מצד שמאל. והשם הוי"ה מתחלק בין או"א, ג"ר דבינה, י' דהוי"ה, ובין ישסו"ת, ז"ת דבינה, הוי"ה דהוי"ה. ובעת שהמלכות עלתה לבינה, ב' שנכנס באור הבינה והתמעט האור ונעשה אור, הנה אע"פ שלעת גדלות הבינה, חוזרת ויורדת למקומה, הנה זה אמור רק בישסו"ת ולא באו"א עילאין, שבהם נשארה המלכות קבועה ואינה יוצאת מאויר שלהם לעולם, והיא נעשתה למלכות דאו"א, ל'י

תקעב שולחנו של אדם צריך שלא יהיה ריק, שאין הברכה נמצא על שולחן ריק, אלא במקום שלם. כמ"ש, ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. אחר שכבר שלם בחכמה, נותנים לו חכמה. וכן, נותן חכמה לחכמים. ע"ז השולחן של לחם הפנים, שאינו נמצא ריק, שכתוב, ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד.

תקעה תנאים ואמוראים היאספו כולכם, כי הגיע השעה לתקן בה הכלים של המלך, להאיר שייתקנו לפניו, שהם: משכן, מנורה, שולחן, מזבח, כיור וכנו, ארון, כפורת וכרובים. והכול ניתקן בשקל. ומשום זה ציווה לישראל, זה ייתנו.

תקעד קם תנא אחד ואמר: משה, ודאי כך הוא, ולך ציווה לעשות הכול, שכתוב, ועשית מנורה. ועשית שולחן. וכך הכול, וראה ועשה. ומכולם לא התקשה לך לעשות אלא ג' דברים, הרשומים באותיות שמך, משה, שהם מנורה שקלים החודש, למה התקשה לך?

תקעה אמר לו, זקן זקן, אתם לומדים קושי זו שהתקשה לי מהכתוב, מקשה תיעשה המנורה. כי תיעשה המנורה, משמע שתיעשה מעצמה, שמשא לא היה יכול לעשותה. ודאי, הכלי של הקב"ה הוא השכינה, שהיא כלי לשמש לבעלה, לז"א, היא המנורה שלו, שכתוב בה, שבע ביום הללתיך, שהם, הגדולה והגבורה והתנהי"מ, שהיא כלולה משבע.

תקעו המנורה היא משבע מדרגות אלו. שלושת קני מנורה מצידה האחד, הם גוף, ת"ת, וב' זרועות המלך, חו"ג. המלכות היא נר מצווה להאיר בהם, רביעית אליהם. ושלושת קני

התקשה לי לעשות ג' הדברים מנורה שקלים החודש, שהם המלכות, שבמנורה היא כתר ז"א, ובשקלים והחודש היא באמצע שלו. והקב"ה היודע כל המחשבות, אמר, אחר שזה התכוון לטוב, שלא לעשות קיצוץ ופירוד, ע"כ תיעשה המנורה מעצמה, כמו השכינה, תיעשה מעצמו של הקב"ה בלי פירוד. שאר הכלים של המשכן, שבהם השכינה היא שימוש, בסוף ז"א, כתוב, ויעש בצלאל. ולא היה צריך שתיעשה מעצמה.

כי אין השכינה בכתר לז"א אלא ע"י עלייתה לבינה, ב"י שנכנס לאור והתמעט האור לאור, ומיעוט הזה הוא קיצוץ הג"ר מבינה, וע"כ לא היה יכול משה לעשות זה, כי לא היה יכול לעשות קיצוץ למעלה בבינה. וכן המלכות כשהיא באמצע ז"א, במחצית השקל, וכן החודש, הנה אז המלכות חצי גוף ונפרדת מז"א, חכמה בלי חסדים. וע"כ לא היה יכול משה לעשות פירוד בין ז"א למלכות. וזהו שתיעשה מעצמה, ע"י ז"א. אבל שאר הכלים שבמשכן, שבהם המלכות בסוף הז"א, ושימוש אליו, אין שם קיצוץ ופירוד, אלא להיפך, שהיא ייחוד, וע"כ היה יכול בצלאל לעשותה.

תקפב ובכל מקום שהשכינה התחתונה היא עטרה על עמוד האמצעי, ז"א, בעת שנלקחת מהבינה, עוה"ב, בעת שהמלכות עולה לבינה ב"י שנכנסת באור, ודאי שאז אין ידיעה לאדם בהקב"ה וכל המידות שלו, מחמת שהבינה התמעטה אז לו"ק, עד שייכנס בשער הזה שכתוב עליו, זה השער לה'. כלומר באות ל', הרומזת על מגדל פורח באור, שהי' שנכנסה באור, חזרה ויצאה משם, שאז חוזרים הג"ר דבינה ושל ז"א, ואז יש ידיעה בדעת.

תקפג מבחינת מה שהיא באמצע ז"א, היא כלולה מכל הספירות ומכל האותיות של שמות המפורשים והנסתרים, שהיא מקבלת מכולם ונכללים בה. ומבחינת מה שהיא בסוף ז"א, היא נקודה תחת כל אות ואות, שהיא שימוש תחת בעלה, ז"א. כי משם נבנית לזיווג עם ז"א. ומבחינת מה שהיא עטרה על ראש ז"א, היא מצד הטעמים שמעל האותיות.

היא נקודה, כגון נקודת הסגול, תחת ברכי המלך, תחת נה"י דז"א, המכונים ברכיים. כמ"ש, והארץ הדום רגלי. המלכות שנקראת ארץ. והיא באמצע עם ז"א, שנקראת אז מחצית השקל, חצי גוף, בנקודת השורוק, מלאפוס, שהיא באמצע הו'. והיא עטרה על ראשו מצד הטעם שנקרא סגולתא, שהוא מעל האותיות.

תקפד כשזורקים ומסמיכים המלכות לבינה, המכונה שופר, הולכת ונעשית הטעם סגולתא. שבעת ההיא, היא כתר על ראש המלך, ז"א. כמ"ש, כתר ייתנו לך ה' אלקינו. היא ידועה אז,

דהוי"ה. ונדע שמלכות העליון הוא כתר לתחתון. נמצא, שהמלכות נעשתה כתר אל ישו"ת. הרי שבעת שז"א עולה לבינה לקבל ממנה במנורה, נמצא המלכות לכתר שלו, כמ"ש, אשת חיל עטרת בעלה, להיותה כתר דישו"ת.

תקעה י', אשת חיל עטרת בעלה, עטרה של ספר תורה, ז"א, כצורת ז', שהיא י' על ו', כלומר כתר על ו', על ז"א. מצד עוה"ב, בינה, אין המלכות כלי אליו, ולא משמשת לו אלא עטרה על ראשו. אבל בעוה"ז, שהוא המלכות מבחינתה עצמה במקומה, היא כמו הוה"י, שצירוף הזה מורה, שהיא כלי תחתיו, והיא השימוש שלו בכל ספירה שלו, ובכל איבר שלו, ובכל מידה שלו. כלומר, שהמלכות משמשת לז"א לגלות כל בחינותיו של ז"א, המכונים ספירה איבר מידה.

תקעט ומשום זה י', המלכות, לפעמים תחת ז"א, ולפעמים על ראשו, ולפעמים באמצע. על ראשו, היא הי' של הוי"ה, כמ"ש, אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה. וזהו שכתוב, להעלות נר תמיד, שהיא י' על הו"ה מצד המנורה, או"א על ישו"ת, שמלכות דאו"א היא כתר לז"א, מצד עלייתו לישו"ת, שניתקן במנורה.

באמצע ז"א, היא מחצית השקל, שהיא גדולה כמוהו, ושניהם ב' חצאי הגוף, שז"א חצי הימין דבינה, והמלכות היא חצי השמאל דבינה. ואז נקראת מחצית השקל. כמ"ש, זה ייתנו, מחצית השקל בשקל הקודש. והיא כעין הוי"ה שהי' היא באמצע אחר הו', וקודם לה"ת, שהיא נה"י, משום שמקבלת אז מחג"ת דז"א שהוא ו', רביעי לאבות. בסוף ז"א, במשכן, היא כעין הוה"י, שירדה תחת היסוד שבה"ת. וניתקנה שם לפרצוף שלם. והכתוב, חמש אמות אורך, הוא מצד ה"ר. וחמש אמות רוחב, מצד ה"ת. אמה היא ו', ז"א. וחצי האמה היא י', המלכות העומדת בסוף, והכול נרמז באות ו', ז"א, או שהיא כתרו, או באמצעו, או בסופו.

תקפ וכתוב, אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. שאני ראשון, היא המלכות בעת שהיא כתר על ראש ז"א. ואני אחרון, בעת שהיא נקודה בסוף ז"א. ובלעדי אין אלקים, בעת שהיא באמצע ז"א, רביעית לאבות, אחר חג"ת. ונרמזת בשם הזה, יוד הי ויו הי, שיש כאן י' בראש, וי' באמצע הויו, וי' בסוף אחר הה'. וכל שם ששולט ה' על י', היא נוקבא מצד השמאל. אע"פ שמצד אות יוד היא בראש השם, זכר, עכ"ז, כיוון שאחר ב' אותיות ה' של השם היא בסוף, הי הי, היא נידונה אחר הרוב, והיא נוקבא. אלא הי' שעל ה' הוא כתר, תחת ה' היא שימוש, ומכ"ש תחת ו'.

תקפא ומשום שאיני עושה קיצוץ ופירוד בייחוד העליון, שבבינה, והכול ייחוד אחד, ע"כ

ושם היא עטרה על ראשם, וזהו מבחינת מה שהיא כתר על ז"א. בינוני, העובד כדי לזכות בשני עולמות, גם בעוה"ז. היא עימו מחצית השקל בעוה"ב, כגון מצה, שנחלקה, חציה תחת המפה לאפיקומן אחר הסעודה, וחציה לאכילת מצה לפני הסעודה. ומצד זה כתוב באסתר, מה שאלתך וייתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות, ותיעש. וזהו מבחינת מה שהיא באמצעו של ז"א בנקודת השורוק.

תחילת המלכות בבי' מאורות הגדולים, בשווה עם ז"א, ששניהם הם ב' חצאי הגוף, כי ז"א מקבל חסדים מקו ימין דבינה, והמלכות מקבלת חכמה בלי חסדים מקו שמאל דבינה. ואז מאירה גם לחיצוניות, שהיא עוה"ז. ואז היא נבחנת למחצית השקל של חכמה בלי חסדים, ולרביעית לחג"ת, שעומדת באמצעו של ז"א מחזה ולמעלה. ואח"כ התמעטה המלכות עד לנקודה תחת יסוד דז"א, ואז יש לה רק חסדים בלי חכמה, ונבחנת למחצית השקל של חסדים בלי חכמה, ומאירה רק לפנימיות, שהיא עוה"ב. ולא לחיצוניות, שהיא עוה"ז.

מתחילה ממשיך המלכות בבי' מאורות הגדולים, שאז מאירה לחיצוניות, שהוא עוה"ז. ואח"כ ממשיך אותה מבחינתה לאחר המיעוט שירדה לסוף ז"א, לנקודה תחת יסוד ז"א, שאז מאירה רק לפנימיות, שהוא עוה"ב. אז היא מחצית השקל מבחינת חסדים בלי חכמה המאירה רק לפנימיות. וזהו שמדמה אותה למצה, שחציה לפני הסעודה לאכילת מצווה, מחצית השקל מחכמה בלי חסדים, וחציה לאחר הסעודה לאפיקומן, מחצית השקל מחסדים בלי חכמה. וכמ"ש, עד חצי המלכות ותיעש. כי אי אפשר להמשיך ב' חצאי המלכות ביחד, אלא בזה אחר זה. וכן אין אפשרות לחצי המלכות העליונה להתקיים, להיותה בחיסרון של חכמה. וע"כ אפשר להתקיים רק חצי המלכות התחתונה, שהיא תחת יסוד ז"א. וכל המדובר כאן שהיא מג"ר דחכמה, שאינה מאירה בתחתונה. אבל ו"ק דחכמה מאירה גם בתחתונה. אמנם ו"ק דחכמה אינה מאירה לחיצוניות, שהוא עוה"ז.

תקפט) אבל מי שהוא עני, שממית עצמו בשבילה, כמו בחינתך משה, המלכות, קורבן יורד תחתך, שנעשתה לנקודה תחת יסוד ז"א, שהוא בחינת משה. משום שמי שמשפיל עצמו בשביל השכינה, הקב"ה יורד עליו. וזה שאמר דוד, כי רם ה' ושפל יראה. והנביא אמר, כי כה אמר רם ונישא שוכן עד וקדוש שמו, מרום וקדוש אשכון, ואת דכא ושפל רוח. שאע"פ שאני מרום וקדוש אשכון, הנה בשביל אותו שנעשה דכא ושפל רוח בשביל השכינה, כדי להעלותה משפלותה לעשותה עטרה לראשו, אני יורד לשכון עימו. ואחר שבעלה

באותו שלומדים, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. שזה או"א עילאין, שבהם אסור החקירה והדרישה. שהמלכות נכללה בהם ונעשתה למלכות שלהם. ובה נודע שהוא ראשון למעלה בכתר, שהיא טעם סגולתא, ממעל האותיות. והוא אחרון בסגול, תחת האותיות. ומבלעדיו אין אלקים, בשורוק, שבאמצע האותיות, שאז מאירה בהארת החכמה.

תקפה) מי שמתדבק במלכות למטה מאותיות, היא מעלה אותו למעלה. כי משם היא נבנית לזיווג פב"פ עם ז"א. ומי שרוצה לעלות עליה להשיגה למעלה מאותיות, היא משפילה אותו למטה ממנה, ואין לו חלק בה. כי כשהיא למעלה באו"א עליון אין בה השגה. ומשום שיעקב נודע בה, מבחינתה שלמטה מאותיות, לימד אותה לבניו, וציווה אותם שלא ירצו לעלות למדרגה שלמעלה ממנה. כי היא הכול, שכלולה מכולם, מלמעלה ומלמטה ומאמצע. כמ"ש, וזאת אשר דיבר להם אביהם. כלומר המלכות, שנקראת זאת, שדיבר להם שלא יעלו למעלה ממנה.

תקפו) הנביא שמכיר אותה, אמר לבעלי תורה וחכמי התורה, שהם עשירים בה, ששמחים בחלקם, שהשמח בחלקו הוא עשיר. אמר, כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו, אל יתהלל עשיר בעושרו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השפל וידוע אותי. במלכות, הנקראת זאת, ולא למעלה ממנה. דוד, שהיה יודע אותה, אמר, אם תחנה עליי מחנה, בזאת אני בוטח. וירמיה ראה אריכת הגלות, וס"מ ונחש וכל הממונים של שבעים אומות שירודים על ישראל בריבוא רבבות, וראה הכתוב הזה שאמר הקב"ה, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, אמר הנביא, זאת אשיב אל ליבי על כן אוחיל, שבזכות שהמלכות הנקראת "זאת" עימהם בגלות ע"כ מצפה לישועה. ואשר לא שת ליבו גם לזאת, כתוב עליו, וכסיל לא יבין את זאת. וכן כתוב, וזאת ליהודה ויאמר, שמע ה' קול יהודה, כי משום שיהודה שמר מה שציווה אותו אביו, ע"כ זכה למלוכה, ודוד עלה בזכותה למלוכה, שטרח כל ימיו לתקן אותה.

תקפז) אמר רבי שמעון למושה, עליה כתוב, וזאת התורה אשר שם משה. בה הזהרת לישראל בשעת מיתתך, בה ברכת לישראל בכל שבט ושבט. כמ"ש, וזאת הברכה אשר ברך משה. ומשום זה ביארו החברים בעלי המשנה, שכתוב, זאת התורה אדם כי ימות באוהל, ואמרו עליה, מהו, כי ימות באוהל? אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עוני, כי עני חשוב כמת.

תקפח) המלכות קורבן עולה ויורד. מצד העשיר היא עולה, מתעלה עליו, כי כל העשירים, כל הטוב שהם עושים, הכול לזכותם לעוה"ב,

לה: נרנח"י. ובכל מאודך, בכל הכסף שלך. הקב"ה ושכינתו אינם זזים ממך, בכל אלו.

תקצב אתה חשבת, שאפילו היו כל העולמות תחת רשותך, היית נותן אותם בכדי להקים השכינה בהקב"ה ולהמליך אותו בשכינתו, על כל הממונים של אוה"ע, ואח"כ להעלות אותו ושכינתו. הצורה שלך כלולה מכל מידות טובות, ובכל העולמות, ובמחנות מלאכים העליונים, והתחתונים, וכל ישראל.

תקצג הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה. ומאחר שאתה בנו, על כל שחשבת בשביל אדונך, יקיים על ידך, ולא תזוז ממנו לעולם, אלא שתהיה בצורתו בכל. ואתה בזמן הגלות אתה נעלם מבני אדם. ואני, מעוה"ז, הנני שליח של הקב"ה, לומר דברים אלו לפניך. ואני מצווה ממנו, שלא לזוז ממך בכל עת ובכל שעה שאתה רוצה. אני וכל התנאים והאמוראים של ישיבתנו מבקשים לך, קום והשלם מצוות אדונך.

של השכינה, ז"א, יורד על האדם, היא יורדת מעל ראשו, ונותנת מקום הראש לבעלה, לז"א, והיא יורדת לרגליו של המלך, תחת נה"י שלו, המכוונים רגליים. כמ"ש, השמיים כיסאי והארץ הדום רגליי, המלכות, הנקראת ארץ.

תקצד מיום שירש האדם הנשמה, הכלולה מהקב"ה ושכינתו, משעה שהיא נקרא בן. כמו שאמר דוד בספר תהילים, אספרה אל חוק, ה' אמר אלי בני אתה, אני היום ילדתיך. שזה נוהג בכל אדם בשעה שמשגיג הנשמה.

תקצה מהו, היום ילדתיך? הלוא היה מספיק שיאמר, בני אתה שילדתיך? אלא בשבילך אמר דוד ברוח הקודש, אני היום ילדתיך. אני, השכינה. היום, משה, ת"ת, שכתוב, הן עוד היום גדול, באותו שכתוב בו, ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. וע"כ נקרא יום גדול. אתה קיימת בשכינה, ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, הגוף. ובכל נפשך, הנשמה, כי חמישה שמות יש

ועשו ארון

שבעוה"ז מראה שהכול אחד דיו ועץ, כמו הקב"ה ושכינתו. כי דיו נעשה מתפוחים, שהם עץ, מעפצים. נמצא שספר תורה, הנכתב בדיו, הוא מין אחד עם הארון, שהוא עץ, שזהו הקב"ה ושכינתו. ועוד, דיו, האותיות, שחור מבחוץ ולבן מבפנים. וכך הם בעלי תורה וחכמים, שהם שחורים בעוה"ז, מבחוץ, ויפים בעוה"ב, מבפנים. ומשום זה דיו, הוא לשון, דיו לעבד להיות כרבו. דיו, אותיות יוד ואותיות ידו, הרומז על חב"ד, שהם יוד, שאדם כותב בידו.

תקצד ועשו ארון עצי שיטים. ספר תורה הוא עמוד האמצעי, ז"א. הארון שלו הוא השכינה. מבית ומחוץ תצפנו, זהו הקב"ה בשכינתו, שמכסה אותו מבחוץ ומבפנים. הקב"ה ושכינתו אחד. משא"כ בארון שבעוה"ז, שהתורה שמבפנים היא מין אחד, והארון הוא מין אחר. זה בכתבת דיו, וזה עץ מצופה זהב. וודאי התורה חביבה מכל, כמ"ש, לא יערכנה זהב וזכוכית.

תקצה ומבחינה אחרת, אפילו התורה והארון

ראה ועשה בתבניתם

שימש אח"כ. ולא ראהו כשהוא משמש, אלא כפי שימש אח"כ. אמר הקב"ה למשה, ראה המשכן וראה הנער מט"ט, והכול מתעכב עד שיוקם המשכן למטה.

תקצח א"כ, האם מט"ט הוא המשמש במשכן למעלה ולא מיכאל? אלא ודאי המשכן של מט"ט, ומיכאל כוהן גדול משמש תוך המשכן של מט"ט. כמו שמשמש כוהן גדול למעלה תוך משכן אחר, הסתום ולא התגלה, עוה"ב, בינה. ב' משכנות הם, אחד הסתום העליון, בינה, ואחד של מט"ט. וב' כוהנים הם, מידות החסד, שנקרא כוהן, אחד אור הראשון, חסד דז"א, ואחד מיכאל כוהן גדול למטה.

תקצו באלו סודות של המשכן כתוב, וראה ועשה בתבניתם. וכתוב, והקימות את המשכן כמשפטו. אמר הקב"ה למשה, כל הצורות וכל התיקונים של המשכן, כל אחד ואחד כראוי לו, והראה לו את המלאך מט"ט, שמשמש כוהן גדול בפנים. והאם לא הוקם המשכן למעלה, עד היום שהוקם המשכן למטה, ולא שימש מט"ט למעלה עד היום ששימשו למטה במשכן האחר?

תקצז אלא ודאי שמשכן לא הוקם למעלה עד שהוקם למטה. אבל משה ראה למעלה המראה של כל המשכן, אלא שלא היה מסודר על עומדו, עד שהוקם המשכן למטה, וראה את מט"ט, איך

ג' שמות כלולים יחד

[ג' שמהן כלולין כחדא]

נקודת השורוק היא לעת גדלות, בעת שנקודת המלכות המסיימת, שהייתה תחת החכמה, חוזרת ויורדת משם למקומה, שע"י זה, עולות ג' האותיות הי"ם דאלקים, שנפלו למקום זו"ן, וחוזרות למדרגתם לבינה. שאז חוזר ונשלם השם אלקים בחמישה כלים וחמישה אורות. כי אותיות הי"ם חוזרות ומתחברות עם אותיות א"ל. אמנם אותיות הי"ם, כיוון שנפלו פעם, אע"פ שחזרו ועלו שוב, אינן נעשות למדרגה אחת ממש עם אותיות א"ל שנשארו במדרגה, אלא שנשארו בבחינת שמאל המדרגה. באופן שאותיות א"ל, שלא נפלו מעולם ממדרגת בינה, הן ימין. ואותיות הי"ם שנפלו וחזרו, הן שמאל, אלא שהשם אל שבימין נכלל בהם, וע"כ יש בהם חמש אותיות אלקים בשלמות, ונמצא אל בימין, ואלקים בשמאל. השמאל הי"ם כולל לימין ולוקח אל שבימין אליו, כשאותיות הי"ם שבשמאל נכללו בא"ל שבימין, נשלם בשמאל השם אלקים.

בעת שאותיות הי"ם חוזרות לבינה ונעשות לקו שמאל, מעלים עימם לבינה גם זו"ן, שהיו מלובשות בהם בעת נפילתם, שזה נקודת החיריק, שבזה יוצאת קומת החסדים על מסך דז"א שעלה שם, והוא נעשה לקו האמצעי, המייחד את הימין ושמאל זה בזה. ונשאל, האם השמאל הקדים בעוה"ב? כי תחילת השרשת ז"א בבינה נעשה ע"י אותיות הי"ם, שהעלו את ז"א לבינה, הנקראת עוה"ב, ואחר שעלה שם, נכלל גם בימין הבינה, וא"כ הלוא היה צריך מתחילה לצאת קו שמאל בז"א ואח"כ קו ימין?

תרג כן הוא, אלא כשיוצאות המדרגות האותיות מעוה"ב, בינה, צריך שם אלקים להיראות ולהיבנות, ולהראות על מקום שיצאו משם, על אותו הסדר שיצאו בבינה. ע"כ נבנה שם הזה שבתחילה יצא א"ל בימין ונכלל בשמאל, ולקח אותו השמאל ומתחבר עם אותיות הי"ם שלו, ונקרא אלקים. כמו שיצאו בבינה, כן יוצאים בז"א. וזהו הימין, אל, שיש בשם אלקים. נמצא שבכל מקום שיש דין, שם רחמים, כי הדין, שמאל, כולל אותו, ונבנה ונראה בו.

תרד אותו שיצא מבינה בקו אמצעי דז"א, לוקח את שניהם, השם אל והשם אלקים, ונשלם ונקרא אלקינו. הרי כאן השלמות, הנראה מעולם העליון, בינה, והכול נכלל זה בזה. כי יש כאן בשם אלקינו, שש אותיות: א"ל ימין, הי"ם שמאל, נ"ו אמצעי, ונכללים זה בזה. כיוון שקו האמצעי נשלם, שורה עליו השם הקדוש, שהוא מפתח

תקצט מכאן יש סודות סתומים של המשכן, מפי רבי שמעון. משכן העליון, בינה, נבנה על י"ב מרגליות איברים העליונים, ג' קווים ומלכות המקבלת אותם, וכל אחד מאלו הארבעה כלול מג' קווים והם י"ב. וכלולים, ימין ושמאל, ושמאל וימין.

תר ג' שמות הכלולים יחד: אל אלקים אלקינו. זה נכנס בזה. אל הוא השם הראשון בימין של ז"א, החסד. הסדר הוא, א', ראשונה, ימין, חסד, התגלמה והצטיירה בימין. הקטנות מכונה התגלמה, שהיא גולם בלתי נשלם, והגדלות מכונה הצטיירה. וכאשר נכנסה והשתמשה בפנים, בבינה, המכונה משכן עליון, התאחדה עימה ל', ונקרא אל, כי ל' יצאה מלמעלה מקודש הקודשים, בינה. כי ל' מרמזת על מגדל הפורח באוויר, הבינה.

תרא ולא שהל' התגלמה שם בבינה, אלא ודאי כשיצאה משם, התגלמה כשאר האותיות, שאחר שיוצאות מעוה"ב, בינה, הן מתגלמות ומצטיירות. כי מטרם שהאותיות באות בקו אמצעי, הן לחות. ואחר שיוצאות משם לרקיע, קו אמצעי, הן מתקרשות ומתגלמות. אף ל', אע"פ שהיא סוד עליון, הרומזת על בינה במגדל הפורח באוויר, לא התגלמה עד שיצאה לחוץ. ואז הוא השם א"ל, וזהו לימין של ז"א.

תרב השמאל כולל בתוכו הימין. ולקח שם אל אליו, ונכלל עימו, וכשנכלל עימו, הוא נקרא אלקים. האם השמאל הקדים בעוה"ב? הבינה נקראת אלקים, שחמש אותיותיו הם הי"ם כח"ב תו"מ. ושורש ג' הקווים בבינה, ביציאת המוחין שלה על סדר ג' נקודות חולם שורוק וחיריק. נקודת החולם היא עליית המלכות המסיימת ממקומה למתחת החכמה שבבינה, תחת ב' אותיות א"ל שבבינה, שהם כו"ח, ואותיות הי"ם שבבינה, שהם בינה ותו"מ, נופלות למדרגת ז"א שמתחתיה. וזהו מבחינות הכלים.

וכשמדובר מבחינת האורות, היא להיפך, שבי אותיות מ"י דאלקים, שהן נ"ר, נשארות במדרגת בינה, וג' אותיות אל"ה דאלקים, האורות של יחידה חיה נשמה, נופלות מהמדרגה. כי יש תמיד ערך הופכי בין אורות לכלים. וע"כ לפעמים אנו מחלקים אל-הי"ם, ולפעמים אנו מחלקים מ"י-אלה, שאין בבינה אלא ו"ק האורות נ"ר, וכ"ח של הכלים, וחסרים בינה ותו"מ וחסרים ג"ר. וזה נקודת החולם, קו ימין.

שבבינה. השמאל לקח ה"י מן ה"י"ם, ואז הימין כלל בתוכו השמאל, ולקח אות אחרונה מן ה"י"ם, כי בשם אלקינו, הכולל ימין שמאל אמצע, קו שמאל שבו ה"י, וחסר ס'. השם אל שבימין לקח ונכלל בס'. גם לקח ה"י, שהייתה בשמאל. הס' שלקח היא במילואו מ"ם, ועם אותה ה"י שלקח יותר, נבנו המילים מים. ואז הימין כולל בתוכו את השמאל.

ס' נבחת לסתומה מכל עבריה, שמורה על קפיאת האורות שבקו שמאל, שנסתמים ואינם מאירים. וע"י קו ימין הם נמסים. ימין לקח הס' סתומה משמאל ונעשית אצלו מ' פתוחה, שהאורות נפתחים ומאירים. לקח גם ה"י משמאל, ונעשה בו הצירוף מים, שהקפיאה נמסה ונוזלת כמים.

הכול, הנקרא הוי"ה. ואז הקו האמצעי לוקח כל הצדדים, מעלה ומטה נו"ה, ימין ושמאל חו"ג, ולכל צדדים האחרים מזרח מערב. וכשנשלם מבי הצדדים, מבי הקווים מימין ומשמאל, נקרא אלקינו, שיש בשם הזה ימין שמאל ואמצע.

תרה הרי נכלל הימין בשמאל, שלוקח השמאל את השם של ימין, אל, אבל הימין איפה נכלל בו השמאל, שייקח הימין את השמאל? אלא כשנכלל הימין בשמאל, והשמאל לקח השם של הימין, שהוא השם א"ל, גם הימין כלל בתוכו את השמאל, שהוא ה"י"ם.

תרו איך נכלל הימין בשמאל? בשעה שנבנה מקום ההוא שיצאו משם, בג' קווים דבינה, לקח השמאל ב' אותיות מאותיות ה"י"ם שבשמאל דבינה, והימין לקח אות אחת מאותיות ה"י"ם

האותיות

שהתעברו והולידו זה את זה. שורשים של ג' קווים הם ג' נקודות חולם שורוק חיריק. עליית התחתון עם ג' כלים הנפולים של העליון, הנעשה בנקודת השורוק, הוא עליית מ"ן. והמסך שבתחתון, שעליו יוצא קו האמצעי, הנעשה בנקודת החיריק, הוא המ"ן עצמו. והתכללות ב' הקווים ימין ושמאל ע"י המסך הזה, הוא הזיווג. והארת השלמות, שהתחתון מקבל מזיווג הזה בעודו בעליון, נבחן לעיבור. וכשיוצא משם ויורד למקומו עם המוחין, ששלושה יוצאים מאחד אחד זוכה בשלושתם, נבחן זה ללידה. אמנם התחתון אינו מקבל מעליון כל הג' נקודות בבת אחת, אלא נולד בחולם, בבי כלים כו"ח, כי ג' כלים התחתונים בינה ותו"מ עודם נפולים במדרגה שלאחריו. וע"י יניקה מעליון מקבל נקודת השורוק. וע"י עליית התחתון שלו למ"ן אליו, מקבל כל הבחינות של נקודת החיריק. ועד"ז משתלשלות כל המדרגות מעליון לתחתון.

ואחר שניתקנו ג' הקווים בפעם הראשונה בסדר זה, נכללו זה מזה, ויש בכל קו ג' קווים בג' נקודות חולם שורוק חיריק. ולפיכך אחר שחזרו והתמעטו לחולם, מחמת חטאים של התחתונים, נעשה המיעוט בהכרח בפרטות בכל קו, באופן, שמלכות המסיימת עלתה למקום בינה דקו ימין, ונפלו ממנה ג' הכלים בינה ותו"מ לקו שמאל, הנחשב לתחתון ממנו, וכן הסתיים קו שמאל בכו"ח, וגי כלים בינה ותו"מ שלו נפלו לקו אמצעי, הנבחן לתחתון ממנו. ויחד עם זה נבחת הבחנה שנייה, שגי בחינות כלים הנפולים מג' הקווים, נופלים למדרגה שמתחתיהם ממש, ואז נבחן שכל בחינה נופלת לבחינה שכנגדה בתחתונה.

באופן, שבינה ותו"מ דקו ימין נופלים לקו ימין של מדרגה התחתונה. ובינה ותו"מ דקו

תרוז אח"כ נבנות האותיות, אשר הא' שהייתה תחילה בצד ימין, הולידה והוציאה בשמאל אות ש', הכלולה מג' הצדדים, ימין ושמאל ואמצע, שע"כ יש בה ג' ווים, והשתתפה באות א', ונעשה הצירוף אש. בשמאל עוד התעברו אותיות אלו מתוך ההכאה של ב' הצדדים ימין ושמאל, וניגשו יחד במחלוקת, שהימין כלול ממים והשמאל מאש. ומתוך מחלוקת הזו של אש במים ומים באש, הולידו אותיות ר' ו' ח', ונעשו רוח, והרוח נכנס בין שני הצדדים מים ואש, והכריע והכלילם זה בזה, ואז התיישבו אותיות הראשונות במקומם, כל אחד ואחד בשלמות.

תחילה ביאר ג' קווים דז"א בדרך כלל, שהם ג' שמות אל אלקים אלקינו, ואח"ז מתחיל לבאר סדר השתלשלות המדרגות שבמוחין של ז"א ומלכות בצירופי אותיות, בדרך המדרגות מלמעלה למטה. ואלו ג' בחינות מים אש רוח שכאן, הן ג' קווים שבג"ר דז"א מאו"א עילאין. ואח"כ מבאר יתר המדרגות לפי סידרן.

תרח עוד התעברו האותיות והתגלגלו יחד, א' הוציאה מ' מצד שלו בימין, כי התיישבה בימין. ועתה א' הוציאה אותה לקו שמאל. מ' הוציאה ש' לקו אמצעי, משום שהמ' הייתה כלולה מתחילה משמאל, כי הייתה ס' סתומה בשם אלקים שבשמאל. ואח"כ נכללה בימין, שלקחה א' ועשתה אותה מ' פתוחה. ונמצאת נשלמת בבי צדדים, בימין ובשמאל. וכיוון שנשלמה, התעברו ב' הצדדים שבה והולידו ביחד אות ש', שנכללה מבי הצדדים. כי היא קו אמצעי, הכולל בתוכו ימין ושמאל, שעליהם מרמזים ג' קווי ש'.

השתלשלות ג' הקווים, שהם ג' המוחין חב"ד דז"א שמבחינת ישו"ת, שהם ג' אותיות אמ"ש,

ותו"מ, של אי יכלו ליפול אל קו השמאל, שכבר נעשה בחינת מ' פתוחה. מ' הוציאה ש' לקו אמצעי, כי הש', קו האמצעי, כלולה מימין ומשמאל, וע"כ כיוון שגם המ' נכללה מימין ומשמאל, יכולה הייתה להתעבר עם הש', משום שבינה ותו"מ שלה יכלו ליפול, לש', שהיא קו האמצעי, הדומה לו.

ונאמר, עוד התעברו האותיות והתגלגלו יחד, כי אותו הזיווג הנעשה להארט העיבור, התכללות ב' קווים, ימין ושמאל, ע"י קו האמצעי, הנה הארתם באה ע"י גלגול, וע"כ התגלגלו.

תרט) התחזקו ג' אותיות אמ"ש והתעברו והולידו ג' אחרים בתוך גלגול. המ' ניתקה והתעברה והולידה ר'. הא' התעברה והולידה ו'. הש' התעברה והולידה אות ח' והשתכללו יחד. אחר שביאר סדר השתלשלות מוחין דז"א מג' קווים דאז"א וישסו"ת שבז"א, מבאר עתה ג' קווים של מוח הדעת דז"א המכונה רו"ח. ולכן נאמר, שג' קווים חב"ד דיסו"ת, שהם ג' אותיות אמ"ש, התעברו והולידו ג' קווים דמוח הדעת דז"א, שהם ג' אותיות רו"ח.

תרי) עוד התעברו האותיות אמ"ש האלו, והתגלגלו כמקודם. הא' התעברה והולידה והוציאה אות ב' בצד מערב, מלכות. ואז התיישרה הא' בצד דרום, חסד. המ' התעברה והולידה והוציאה אות ד' בצד צפון, גבורה. ואז עלתה המ' בין צפון ודרום ותלויה באוויר. הש' התעברה והולידה והוציאה אות ג', והתיישרה בצד מזרח, ת"ת, והש' עלתה בין מערב ומזרח ותלויה באוויר. ונמצאו ב' האותיות מ' ש' שתלויים באוויר.

מבאר, איך ג' הקווים, שהם חב"ד דז"א, הנקראים אמ"ש, התעברו והולידו חגת"מ דז"א. ג"כ ע"פ הבחנה הב', שכל בחינה מג' בחינות אמ"ש התעברה והולידה מבחינה שכנגדה בחגת"מ דז"א. לכן נאמר, שהא', שהוא חכמה וקו ימין, הולידה הב', שהוא מערב, המלכות, שזה אבא יסד בת. והמ', קו שמאל, התעברה והולידה אות הד' בצד צפון, שהוא גבורה, וקו שמאל שבגוף. והש', קו האמצעי, התעברה והולידה אות ג' במזרח, שהוא ת"ת, וקו האמצעי שבגוף.

ומה שנאמר, שהא' עצמו נמשכה והתיישרה בדרום, חסד, ולא הולידה שם אות אחרת כשאר הקווים. הוא משום שאור החסד אינו מתעבה כלום בהתפשטותו מראש לגוף, וע"כ יכול החסד שבא' עצמו להתפשט לבחינת חסד דגוף ולא הייתה צריכה לאות אחרת. משא"כ קו השמאל, והאמצעי, ומכ"ש המלכות, מתעבים ע"י מציאותם בגוף. וע"כ היו צריכים לאותיות אחרות, שהם ד' ג' ב'. וע"כ נשארו ב' האותיות מ' ש' תלויים באוויר, שלא היו יכולים להתלבש בכלים דגוף כמו הא'.

שמאל נופלים לקו שמאל של מדרגה התחתונה. ובינה ותו"מ דקו האמצעי נופלים לקו האמצעי של מדרגה התחתונה. בדומה לפעם ראשון, שבינה ותו"מ של עליון נפלו לגמרי למדרגה התחתונה ממנו. אבל בהבחנה הראשונה נמצאת נפילת הכלים, שהיא מקו אל קו באותה המדרגה. ואח"כ כשהתחוננים מתקנים מעשיהם, נמשך מחדש הארת הזיווג דע"ב ס"ג דא"ק, המוריד מלכות המסיימת למקומה, וג' הכלים בינה ותו"מ הנפולים, חוזרים למקומם בכל הבחינות, בנקודת השורוק, שהם מעלים עימהם גם התחתון לעליון, הנבחן להעלאת מ"ן.

ואח"כ המסך שבתחתון נבחן למ"ן עצמו, נקודת החיריק, והתכללות ימין ושמאל זה בזה שע"י המסך נבחן לזיווג, והארט הזיווג הזה המאיר אל התחתון בעודו בעליון, הוא עיבור. וכשיוצא משם למקומו, הוא לידה. וכל זה נוהג בקו ימין לבדו, הנחשב לעליון כלפי השמאל. ואחר שנולד השמאל ומקבל הארת ע"ב ס"ג דא"ק, מוריד גם הוא מלכות המסיימת למקומה עצמה, שאז עולים בינה ותו"מ שלו, הנפולים בקו אמצעי, ולוקחים עימהם גם הקו אמצעי עצמו, שהוא התחתון שלו, שזה העלאת המ"ן. והמסך שבקו אמצעי הוא המ"ן, והתכללות ימין ושמאל שעל המסך, הוא הזיווג, וההארה שהתחתון, קו האמצעי, מקבל, הוא עיבור, וכשירד למקומו הוא לידה. וזהו ע"פ הבחנה הא'.

וכן הוא בהבחנה הב', שהכלים הנפולים מכל קו הם כנגדו בתחתון, נבחן בהם ג"כ העלאת מ"ן, מ"ן, זיווג, עיבור, לידה, מכל בחינה שבמדרגה התחתונה, לבחינה שכנגדה העליונה: מימין לימין, ומשמאל לשמאל, ומאמצעי לאמצעי.

ע"כ נאמר, עוד התעברו האותיות, שמדרגה תחתונה עלתה לעליונה וקיבלו שם הארת הזיווג, הנקרא עיבור. א' הוציאה מ', שהא', קו ימין, התעברה מקו שמאל, מ', והולידה אותה, כמו שקו שמאל עולה לעיבור אל קו הימין ומקבל הארה, וחוזר למקומו המכונה לידה. ועד"ז מ', קו שמאל, התעברה והולידה את קו האמצעי, ש'.

אמנם צריכים להבין, כיוון שהקווים הפוכים זה מזה, שזה ימין וזה שמאל, איך אפשר שהכלים בינה ותו"מ של ימין ייפלו ויהיו במקום קו השמאל, שהוא הופכי אליו? וכן קו השמאל לקו האמצעי? כי השמאל מטרם שנכלל בימין נבחן לס' סתומה, שסתום ואינו מאיר. ולאחר שנכלל בימין, נבחן אשר הס' סתומה נפתחה ונעשתה מ' פתוחה. וכיוון שכאן המדובר אחר שכבר נכללו ג' הקווים זה בזה בעת תיקונם בפעם הראשונה, נמצא שהשמאל כבר נכלל פעם בימין, והס' סתומה כבר נעשה פתוחה, וע"כ יש לשמאל יחס שווה אל הימין, באופן שג' הכלים בינה

הק' כוללת בתוכה מדה"ד הקשה דצ"א, כי ע"כ הרגל של הקוף משוכה למטה מהשורה להורות על הכתוב, רגליה יורדת מוות. ונאמר, שנשארה הק' יחידה, שכבר יצאו והאירו כל האותיות חוץ מן הק', שעלתה להתמתק בבינה, וירדה מהבינה למקומה, ושוב הוכרו הדינים שבה, ועמדה בנקב תהום הגדול, ששם הקליפות מבחינת המלכות הממותקת בבינה. ראה הקב"ה, שכוחה ממדה"ד מתערב בקליפות דתהום גדול, ושאיין לה כלי המכונה גוף, ולא אור המכונה ציור, ואינה נכנסת למשכן, שהוא המלכות. עשה אותה כיסוי על המשכן, כמ"ש, ועשית יריעות עיזים לאוהל על המשכן, כי השם עיזים, מורה על דינים עזים וקשים שבה, וניתקנה לשמירה על המשכן, שמחמת הדינים שבה אין החיצוניים יכולים לינוק מהמשכן. לאוהל, ולא אוהל, כי אוהל הוא לשון אור, מלשון הכתוב, בהילו נרו עלי ראשי, והיא נעשתה רק לשמירה מבחוץ, ע"כ כתוב לאוהל. ומתוך שנראים בה הדינים הקשים, לא ניתקנה להיות במלכות המכונה, אדם, שהיא אינה דומה למלכות אלא כמו קוף הדומה לאדם. ע"כ נאמר, קוף ולא אדם.

תרטו) שוב התגלגלו אותיות אמ"ש תוך מעשה המשכן כבתחילה, הש' בצד מזרח, והג', שהייתה במזרח, נשארה תלויה באוויר, שממנה יצאה השם צבאות, והמ' התגלגלה והתיישבה בצד צפון, כי כדי להאיר בנה"י צריכים אותיות אמ"ש להתלבש בחג"ת, ויצאה הד', שהייתה בצפון, והתחברה עם הש' בצד ההוא, ונעשה הצירוף ש"ד, והא' התגלגלה והתיישבה בצד דרום, ועלתה לראש אל היי אשר שם, ועלתה והתחזקה עימה ולקחה אותה, וחיברה אותה עם הש"ד, והתחבר בחיבור אחד השם שד"י. שהוא מאיר בספירת היסוד. כשהשם הזה ניתקן תוך המשכן, המלכות, אז יש לה קיום, והיא עומדת, מתוך המשכן שלמטה. כלומר שהקיום שלה מגיע לה ע"י הקמת המשכן שלמטה.

תרטז) שוב התגלגלו אותיות אמ"ש כבתחילה להתיישב במשכן, ועלו האותיות, הא' תחילה והת' לאח"כ, ונעשה הצירוף א"ת, הב' תחילה והש' לאח"כ, ונעשה הצירוף ב"ש. נחלפו צירופי האותיות, מכוח הא"ת ב"ש, ויצאו אב"ג ית"ץ והתגלגלו בחקיקות הקודש, א' ק'. הא' של א"ת ב"ש, הוציאה ק' לשמור המשכן, הק' הוציאה ר', הר' הוציאה ע', ונעשה הצירוף קר"ע.

תר"ז) השם קר"ע הוא כתוב, ואת עורות גדי העיזים הלבשה על ידיו ועל חלקת צוואריו. וכמו זה, ועשית יריעות עיזים לאוהל על המשכן, כי השם קר"ע ששורשו הוא הק', יש בו דינים הקשים והעזים המכונים עיזים, וע"כ חלק זה צריך להראות מבחוץ לשמור את מה שבפנים.

תר"ח) הא' שנשארה בכלי דחסד של הגוף, התעלתה במקומה ועלתה למעלה, למקום חב"ד, י"ה של השם הוי"ה, והתעטרה שם ב"יה. ובאלו י"ה התחזקה הא' והתעברה והולידה ה"ו, ונשלם שם הוי"ה, ועמדה במקומה, בחסד דגוף, והאיר שם הוי"ה בגוף, יה"ו בחג"ת דגוף וה"ת במלכות. אז התעטרה הא' והאירה והתפשטה באורה והולידה אור והוציאה אות ט', שהיא בטישה שבטש והאיר עולם העליון, בינה, באור החג"ת, כלומר שאות ט' היא אור יסוד הבינה שנמשך ע"י הא' והתלבש בפנימיות חג"ת עד החזה.

תר"ט) אז התעלה הא' ולקחה אליה את מ' ש' שהיו באוויר, והתחברו עימה והיו לצירוף אמ"ש כמקודם, והתיישבה הא' בצד דרום, שהוא חסד. הש' בצד מזרח, ת"ת. והמ' בצד צפון, גבורה. ועלתה הג' שהייתה בצד מזרח, והתעברה והולידה צ' ת'. ובאה הב', שהייתה בצד מערב שהוא המלכות, ועלתה והתחברה בין צ"ת. ועלו א' ו', א' מדרום וה' ממזרח, והתחברו שתייהן עם הב' בין האותיות צ"ת, והצטרף והאיר השם צבאות.

השם צבאות מאיר בנו"ה דז"א. וכדי להוליד הארה הזו, התפשטו האורות של אמ"ש בחג"ת דז"א, המכונים דרום צפון מזרח, ואז השיגה הג', שהיא ת"ת, כוח להתעבר ולהוליד ב' האותיות ראש וסוף של השם צבאות, שהם צ"ת, כי הארות נו"ה נמשכות מת"ת, שהוא ג'. והצטרפו אליה הב' שבמערב, והא' שבדרום והו' שהיא ג"כ בחינת ת"ת, ומהארתם יחד הצטרפו אותיות צבאות. וגם הד' שבצפון התעלה מהארת אמ"ש והוציאה השם שד"י, המאיר ביסוד.

תר"י) כשהאיר השם הזה, צבאות, תוך המשכן, שהוא מלכות, התעברו האותיות והולידו ז' ב' נ'. שהן ג' בחינות המלכות, שיצאו בסדר, חולם שורוק חיריק, ז' הוא י' על ו', ובחינת חולם. ב' הוא המלכות שמחזה ולמעלה שהיא רביעית לחג"ת. שהוא אמצעי הו' נקודת השורוק. נ' הוא מלכות שבסוף הו', נקודה תחת היסוד, נקודת החיריק. עלו אותיות אמש כמקודם, שהאירו בחג"ת, והתעברו והולידו ס' ע' פ', הספירות ת"ת נו"ה שמחזה ולמטה דז"א, שהתפשטו מהארת אמ"ש שבחג"ת דז"א. והשם צבאות, מאיר בנו"ה, והשם שדי ביסוד.

תר"יב) נשארה הק' יחידה, ועלתה וירדה ועמדה תוך הנוקבא דתהום הגדול. ראה הקב"ה אותה, שהתערבה ובלי גוף ובלי ציור, ולא נכנסה למשכן, שהוא המלכות. עשה אותה כיסוי על המשכן. והיא יריעות עיזים לאוהל על המשכן, כמ"ש, ועשית יריעות עיזים לאוהל על המשכן. לאוהל כתוב, ולא אוהל, כלומר כיסוי על האוהל. שהיא קוף ולא אדם.

עולות האותיות במקומם בצירוף של המשכן. כמ"ש, את הכיור ואת כנו. שהכיור נצח וכנו הוד.

אחר שביאר השתלשלות הארות האותיות בכל המדרגות דז"א מחב"ד העליונים עד היסוד שלו, מבאר השתלשלות הארות האותיות במדרגות המשכן, המלכות. אשר הא"ב של א"ת ב"ש מאירים בבחינת ג"ר של המלכות, שהא"ב הזו היא שממשיך למטה הטוב שלמעלה. וע"כ הוציאה הא"ת ב"ש את השם מ"ב של אנא בכוח, אבגית"ץ ועוד. בחג"ת של המלכות. כי שם מ"ב של אבגית"ץ מאיר ביצירה, שהוא חג"ת. והשם הזה של אבגית"ץ הוציא את הצירוף א"ב של א"ל ב"ם, שהוא: א"ל ב"מ ג"ן ד"ס ה"ע ו"פ ז"צ ח"ק ט"ר י"ש כ"ת. שענין השם הזה, שמאירים רק מלמטה למעלה ולא מלמעלה למטה, וע"כ מאיר השם הזה בנו"ה של המלכות, שהארותם הוא מלמטה למעלה.

תרכא יהי רקיע בתוך המים. כי המים היו עולים במים עליונים, ויורדים במים תחתונים. באותיות א"ל הא' של א"ל הוציאה ו', והו' הוציאה ק', והאות ל' של א"ל, עלה אליהם, ונחקקו האותיות בחקיקתם בחיבור אחד קול. שהק' היא נושאת המסך, וע"כ נבדלו מים עליונים ממים תחתונים, ע"י האותיות קול. כמ"ש, קול ה' על המים, אל הכבוד הרעים. שאותיות א"ל אשר בכתוב אל הכבוד הרעים, התעברו והולידו ונחקקו בחקיקת האותיות, להוציא ציורי המשכן, וזה שיעור הכתוב, קול ה' על המים, שהקול הבדיל המים זה מזה, שהוא המסך שברקיע המבדיל. והקול הזה נולד מן א"ל הכבוד, ב' אותיות א"ל, כו"ח וקו ימין, מים עליונים.

תרכב ג' האותיות אמ"ש התעברו והולידו ונחקקו בחקיקת האותיות להוציא ציורי המשכן, המלכות. הא' הוציאה ג', הש' הוציאה ו', וחיבר אותה בג', בצירוף ג"ן, שהוא צירוף הג' מאלף בית א"ל ב"ם, כמ"ש, תדשא הארץ דשא. התגלגלו אותיות אמ"ש כבתחילה בצירוף ב"ם שבא"ב של א"ל ב"ם, באלו נקוו המים למקום אחד, שכתוב ייקוו המים מתחת השמיים אל מקום אחד.

מרמזו כאן ג' הצירופים א"ל ב"ם ג"ן, בכתובים של מעשה בראשית, שא"ל הם מים עליונים שבכתוב, יהי רקיע, נקודת החולם, וב"ם הוא, ייקוו המים אל מקום אחד ותיראה היבשה, שהוא נקודת השורוק, שבו נקוו המים התחתונים למקום אחד, לג"ר, אבל נעשה יבשה בלי פירות. שהוא מחמת חיסרון של לבוש החסדים. וג"ן, הוא, תדשא הארץ דשא, נקודת החיריק. שעל ידה מה שהייתה יבשה נעשתה ארץ לעשות פירות ותולדות ולנטוע אילנות.

שלא יינקו ממנו החיצוניים. אותיות השם שט"ן קר"ע, שהוא השם השני של השם מ"ב אחר אבגית"ץ, הן רשומות מחוץ למשכן, כדי לשמור המשכן, שהוא הברית הקדוש, שנפרעה העורלה ע"י כיסוי הזה. כלומר, חיתוך העורלה נעשה ע"י הדינים העזים שבשם קר"ע שטן, ע"י הדינים שבק' שהם ממדה"ד הקשה דצ"א.

תריח שוב התגלגלו האותיות, והוציאו הצירוף א"ת ב"ש עד שקוצי"ת. שא"ת ב"ש הוציא כל ז' השמות של השם מ"ב של אנא בכוח. עד שקוצי"ת, שהם אבגית"ץ, קר"ע שט"ן, נגדיכ"ש, בטרצת"ג, חקבטני"ע, יגלפז"ק, שקוצי"ת. והם מ"ב (42) אותיות של, בראשית ברא אלקים את השמיים ואת הארץ והארץ הייתה תוהו ובוהו, עד הב' של ובוהו. שמ"ב אותיות אלו הן השם מ"ב. בגלגול זה של האותיות הוא, והארץ הייתה תוהו ובוהו ע"י האותיות קר"ע שט"ן, בכוח הדינים העזים שבו. נעשה, וחושך על פני תהום. הג' הוציאה ר' והד' ק', ונעשו הצירופים ג"ר ד"ק. עד כאן, אחר שיצאו ד' הצירופים א"ת ב"ש ג"ר ד"ק, האותיות התגלגלו והכו זו בזו להיות לתיקון תוך המשכן. וזהו מטעם שהצירוף אלף בית של א"ת ב"ש שהם י"א צירופים, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"צ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"מ כ"ל, מתחלקים לג' קווים, ימין שמאל ואמצע, ואלו ד' הראשונים, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק, הן קו ימין שבהם. וע"כ הם בחינת תיקון במשכן.

תריט אלו ג' אותיות אמ"ש הוציאו תולדות ה"צ ו"פ, שבהמשך האלף בית של א"ת ב"ש, הן אותיות התלויות באוויר. ודפקו באחרות, והוציאו ציור המשכן ז' ע', שהוא צירוף השביעי של א"ת ב"ש. עד כאן עומד בכתוב, וחושך על פני תהום, כולם, כל ג' הצירופים ה"צ ו"פ ז"ע, הם בצידו, בצד החושך, מטעם שאלו ג' הצירופים הם בקו שמאל שבא"ב של א"ת ב"ש, ומטרים שהשמאל מתייחד עם הימין הוא כולו חושך. האות ח', באה הסי' והתחברה עימה, ונעשה הצירוף ח"ס, שהוא ראש ד' הצירופים שבקו האמצעי שהם, ח"ס ט"ן י"מ כ"ל, אז כתוב, יהי אור ויהי אור. כי מצד קו האמצעי בא האור, אחר שמכריע ומייחד ב' הקווים ימין ושמאל.

תרכ התגלגלו האותיות אב"ג ית"ץ כבתחילה, והתעברו והולידו והוציאו ציור תוך המשכן, כלל אחד בא"ב של א"ל ב"ם. כי הא' התעברה והולידה בכוח והעוז את אות ל'. ונעשה הצירוף א"ל. התגברה הא' בכוחה והתעלתה בכבודה והולידה אות ב', אז התעברו והולידו האותיות, והתחברו אותיות האחרות אלו, המ' התחברה בחקיקתה באות ב', ונעשה הצירוף ב"מ. וכה יצאו בחיבור עד הצירופים ט"ר י"ש כ"ת, שתהיינה

שמע ישראל

תרכז היום הזה נהיית לעם. היית, היה צריך לומר, מהו נהיית? אלא בכל מקום, שכתוב עם רומז כאשר נשברו ליבם לעבודת הקב"ה, וע"כ כתוב נהיית. וכמ"ש, שְׁמָעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי. אם אחיי, למה עמי? ואם עמי, למה אחיי? אלא אמר דוד, אם ברצון תעשו, אתם אחיי, ואם לא, אתם עמי, שתשברו ליבכם לעבודתי. כך היום הזה נהיית לעם, ששברת ליבך לעבודת הקב"ה.

תרכח שמע ישראל אתה עובר היום. הכול הוא במדרגה התחתונה, המלכות. ושמע ישראל של הייחוד הוא מדרגה עליונה, ז"א, הנכלל בישראל סבא. מה בין זה לזה? אלא שמע ישראל של הייחוד, אין בכלם כאופן הזה, כי הוא של מעלה ישו"ת, ושל מטה, ז"א ומלכות. לקבל עליהם עול מלכות שמיים בכל אופן שיהיה. כי האדם צריך להיות מוכן בשעה ההיא, לייחד שם הקב"ה, ז"א, ולקבל עליו עול מלכות שמיים, מלכות.

תרכט ובשעה שהאדם בא לקבל עליו עול מלכות שמיים, אז השכינה באה ושורה על ראשו, ועומדת עליו כמו עד, להעיד עדות לפני המלך הקדוש, שהוא מייחד שמו פעמיים ביום, ושמו מתייחד למעלה ולמטה כראוי. וע"כ, ע' משמע ישראל, מאותיות גדולות, ד' של אחד, מאותיות גדולות, שהם אותיות יְד, להיות עד, לפני מלך הקדוש. הוי"ה אלקינו הוי"ה, הוא הייחוד בג' צדדים, או"א וז"א. וזהו הייחוד בג' צדדים, כמו שהעמיד רבי שמעון, והעיר בו בכמה מקומות. ואין לנו רשות להעיר בו יותר.

תרל ודאי אדם שמייחד שמו של הקב"ה למעלה ולמטה, השכינה שורה על ראשו ומברכת אותו בשבע ברכות, כנגד ז"ס, וקוראת עליו, ויאמר לי, עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

תרכג כתוב, שמע ישראל, ה' אלקינו ה' אחד. וכתוב, שמע ישראל, היום הזה נהיית לעם. וכתוב, שמע ישראל, אתה עובר היום את הירדן. כל אלו שמע, שמע שאמר משה, למה הם? כי שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, לייחוד, אבל האחרים למה?

תרכד כולם באים לדרוש, שמע ישראל של הייחוד, הייחוד של חכמה עליונה. ע' של שמע היא מאותיות גדולות, מרמזו ייחוד אחד, כי שמע אותיות שם ע', שם, המלכות, ע' (70) שמות העליונים של ז"א, לכלול אותם. כי שם, המלכות, מתברך מהם ונכלל בהם, וצריכים לכלול אותם כאחד, במילה אחת שמע, בייחוד אחד.

תרכה ע' השמות הם במרכבה העליונה, חגי"ת דז"א שמחזה ולמעלה, מרכבה לבינה, ע"ב (72) שמות של ג' הפסוקים וייסע ויבוא ויט, ע' סנהדרין ובי' עדים. ממרכבה עליונה מתברך שם, מלכות, ונכלל בהם. אחר שמע כתוב ישראל, בכלל, ז"א, שהוא ישראל סבא, שיהיה בכלל אחד עם מקום שהוא דבקות הכול. שז"א, ישראל, יהיה בדבקות עם ישראל סבא, שעולה ומלביש עליו. שמע ישראל רומז שעתה מתדבקת אישה בבעלה, המלכות, שנקראת שם, בז"א, שנקרא ישראל, ויהיה הכול בכלל אחד. וזהו פירושו של שמע ישראל של הייחוד. אח"כ מייחד ג' צדדים, ה' אלקינו ה' אחד, שהם או"א וז"א, שיהיה הכול אחד.

תרכו שמע ישראל של כל שאר המקומות, אינם באופן זה, אבל כל האחרים באים לדרוש, וכולם במקום אחר התדבקו: שמע ישראל אתה עובר היום, שמע ישראל היום הזה נהיית לעם. וכולם במדרגה התחתונה התדבקו, המלכות, הנקראת שמיעה.

אתה הוראת לדעת

תרלג אמר להם משה, עד עתה הייתי צריך ללמד אתכם כמו שמלמדים הילד, וזהו, אתה הוראת לדעת. שלימדתי אתכם עד כאן לדעת, לדעת ולהסתכל ולהיכנס בעניין האמונה, והוא, כי הוי"ה הוא האלקים.

תרלד האם לא דבר קטן הוא לדעת זאת? הרי כתוב, וידעת היום והשבות אל לבבך, כי ה' הוא האלקים בשמיים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. אלא כל עניין האמונה, לדעת מתוך זה הסוד של כל הסודות, לדעת הסתום מכל סתום. הוי"ה אלקים, הוא שם מלא, שהוי"ה ז"א, אלקים

תרלא אתה הוראת לדעת, כי ה' הוא האלקים. כשיצאו ישראל ממצרים, לא היו יודעים אמונת הקב"ה, משום שכולם היו עובדים בגלות עבודה זרה, ושכחו כל שורשי האמונה, שהיו להם מתחילה, שירשו י"ב השבטים מאביהם יעקב.

תרלב וכשבא משה לימד אותם שיש אלוה עליון בעולם. ואח"כ ראו כל אלו הניסים והגבורות שעל הים, וכל הניסים והגבורות שעשה להם במצרים. ואח"כ ראו כמה גבורות במן ובמים, וניתנה להם התורה, ולמדו דרכי הקב"ה עד שבאו לעת ההוא.

מלכות, ומורה שהכול אחד. אתה הוראת לדעת, כי הוי"ה הוא האלקים. כאן סוד הסודות, לאלו יודעי הדין. שז"א, שהוא הוי"ה, ואלקים, שהוא מלכות, הם אחד.

ואהיה אצלו אָמון

תרלט) מי יכול להיות אומן אצל הקב"ה? אלא הסתכלות הקב"ה היה באופן זה, שכתוב בתורה, בראשית ברא אלקים את השמיים ואת הארץ. הסתכל במילה זו וברא את השמיים. בתורה כתוב, ויאמר אלקים, יהי אור. הסתכל במילה הזו וברא את האור. וכן בכל מילה ומילה שכתוב בתורה, הסתכל הקב"ה ועשה דבר ההוא. וע"כ כתוב, ואהיה אצלו אָמון. כעין זה נברא כל העולם.

תרמ) כיוון שנברא העולם כל דבר ודבר לא היה מתקיים עד שעלה ברצון לברוא האדם, שיהיה עוסק בתורה, ובזכותה התקיים העולם. עתה, כל מי שמסתכל בתורה ועוסק בה, כביכול, הוא מקיים כל העולם. הקב"ה הסתכל בתורה וברא את העולם, אדם מסתכל בתורה ומקיים העולם. נמצא שהמעשה והקיום של כל העולם הוא התורה. משום זה, אשרי האדם העוסק בתורה, כי הוא מקיים את העולם.

תרמא) בשעה שעלה ברצון של הקב"ה לברוא האדם, היה עומד לפניו בצורתו וקיומו כמו שהוא בעוה"ז. ואפילו כל בני העולם מטרם שבאים לעוה"ז, כולם עומדים בקיומם ובתיקונם, כעין שנמצאים בעוה"ז, באוצר אחד, ששם כל נשמות העולם מתלבשים בצורה שלהם.

תרמב) בשעה שעתידים לרדת בעוה"ז, קורא הקב"ה לממונה אחד, שמינה הקב"ה ברשותו כל הנשמות העתידות לרדת לעוה"ז, ואומר לו, לך הבא לי רוח פלוני. באותה שעה באה נשמה ההיא מלובשת בצורה של עוה"ז, ואותו הממונה, מראה אותה לפני המלך הקדוש.

תרלה) אשרי הם כל אלו העוסקים בתורה, כי כשהקב"ה ברא את העולם, הסתכל בתורה וברא את העולם. ובתורה נברא העולם, כמ"ש, ואהיה אצלו אָמון, אל תקרא אָמון, אלא אומן, שהתורה היא אומנות העולם.

תרלו) האם התורה היא אומן? כן, בדומה למלך שרצה לעשות היכל, אם אינו לוקח לו אומן, אינו יכול לעשות היכל. כיוון שנעשה ההיכל, אינו עולה בשם האומן, אלא בשם המלך. שאומרים, אלו היכלות שעשה המלך, מטעם שהמלך נתן המחשבה באלו היכלות.

תרלז) כך הקב"ה רצה לברוא העולם הסתכל באומן, התורה, ואע"פ שהאומן עשה ההיכל, אינו עולה אלא בשם המלך, שאומרים, אלו היכלות עשה המלך. ודאי המלך בנה ההיכל. התורה צועקת, ואהיה אצלו אָמון, בי ברא הקב"ה את העולם, כי מטרם שנברא העולם, הקדימה התורה לעולם אלפיים שנה, וכשרצה הקב"ה לברוא העולם, היה מסתכל בתורה בכל מילה ומילה, ועשה כנגדה אומנות בעולם. משום שכל הדברים והמעשים של העולמות, כולם הם בתורה. וע"כ הקב"ה הסתכל בה וברא העולם.

תרלח) ולא שהתורה בראה את העולם, אלא הקב"ה בהסתכלותו בתורה ברא העולם. נמצא שהקב"ה הוא אומן, והתורה כנגדו ואצלו היא אומן, כמ"ש, ואהיה אצלו אָמון. לא כתוב, ואהיה אָמון, אלא, אצלו. שמשום שהקב"ה הסתכל בה, הרי הייתה אצלו אומן.

אתה הוראת לדעת

תרמה) לדעת כי הוי"ה הוא האלקים. זהו כלל של כל האמונה, של כל התורה, הכלל של מעלה ומטה. כלל של כל האמונה, המלכות. כי השם אלקים הוא מלכות. הכלל של כל התורה, זהו תושב"כ, השם הוי"ה, ז"א. וזהו התשבע"פ, המלכות, השם אלקים. והכול אחד, הוא הכלל של האמונה, משום שהוי"ה הוא האלקים, הוא שם מלא. האמונה, הנקרא שם, שבייחוד הזה היא מלאה ושלמה. והוא, הוי"ה אחד ושמו אחד. הוי"ה אחד, הוא, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. זהו ייחוד אחד. ושמו אחד, הוא, בשכמל"ו. שזהו ייחוד אחר, שיהיה שמו אחד, המלכות. וכתוב, הוי"ה הוא האלקים, כשהם בייחוד אחד.

תרמג) הקב"ה אומר לה ומשביע אותה, כשתרד לעוה"ז, תעסוק בתורה לדעת אותו ולדעת האמונה. שכל מי שהיה בעוה"ז, ולא השתדל לדעת אותו, טוב שלא ייברא. משום זה נראית לפני המלך ע"י הממונה, לדעת אותו בעוה"ז, ולהשתדל בהקב"ה באמונה.

תרמד) כמ"ש, אתה הוראת לדעת, שהוראת ע"י ממונה ההוא לפני הקב"ה. לדעת, לדעת ולהסתכל בעוה"ז, באמונה, בתורה. וכל מי שהיה בעוה"ז ולא עסק בתורה לדעת אותו, טוב לו שלא נברא, כי בשביל זה הביא הקב"ה את האדם בעוה"ז.

הקדוש, הוי"ה הוא האלקים, נקרא כך, תושב"כ ותשבע"פ. תושב"כ כלל, ותשבע"פ פרט. כי ז"א כלל והמלכות פרט, שהמלכות ספירה אחת פרטית מע"ס דז"א. הכלל צריך לפרט, והפרט צריך לכלל, והתייחדו זה בזה להיות הכול אחד.

תרמט) וע"כ כלל של התורה הוא כלל שלמעלה, ז"א, ושלמטה, המלכות, משום שהשם הוי"ה למעלה, בז"א, ושם אלקים למטה, במלכות. זה עולם העליון וזה עולם התחתון. כמ"ש, אתה הוראת לדעת, כי הוי"ה הוא האלקים. זהו כלל הכול, וזה צריך האדם לדעת בעוה"ז.

תרנ) מצוות התורה, איפה הם בכלל הזה של הוי"ה הוא האלקים? אלא הוי"ה הוא זכור, ואלקים הוא שמור, וכל מצוות התורה כלולים באלו, זכור כולל רמ"ח (248) מצוות עשה, ושמור כולל שס"ה (365) מצוות לא תעשה, שביחד הן תרי"ג (613) מצוות שבתורה, והכול הוא אחד.

תרמו) איך אתה אומר, שהכתוב, הוי"ה הוא האלקים, הוא כעין שכתוב, הוי"ה אחד ושמו אחד, והלוא אינו דומה? שאם היה כתוב, ה' אחד ושמו הוא אחד, הייתי אומר כך. אבל כתוב, הוי"ה אחד ושמו אחד. האם לא היה צריך לומר כאן, הוי"ה הוא האלקים הוא, ואז היה נראה כמו, הוי"ה אחד ושמו אחד?

תרמז) אלא הכול אחד, כי כשמתייחדים שני שמות אלו, זה בייחוד אחד וזה בייחוד אחד, כמ"ש, ה' אחד ושמו אחד, אז נעשו ב' השמות אחד, ונכללים זה בזה, ונעשה הכול שם שלם בייחוד אחד. ואז, הוי"ה הוא האלקים, כי הכול נכלל זה בזה להיות אחד, וכל עוד שלא התייחדו כל אחד, זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, אינם נכללים זה בזה שיהיו הכול אחד.

תרמח) ה' הוא האלקים, הוא הכלל של כל התורה. כי תושב"כ, הוי"ה, ז"א, ותשבע"פ, האלקים, המלכות. ומשום שהתורה היא השם

התפילין

ראשית הכול, חכמה וקו ימין. אלקינו, עוה"ב, בינה וקו שמאל. הוי"ה אחרונה, כלל של ימין ושמאל ביחד בכלל אחד, הדעת, קו האמצעי, הכולל ימין ושמאל, הייחוד של תפילין של ראש, ששניהם שווים. וזהו ייחוד הראשון, שמע ישראל, ייחוד העליון, הקודם לייחוד התחתון, שהוא, בשכמל"ו.

תרנה) תפילין של יד הן כלל של כל אלו ד' פרשיות יחד, שאינן נתונות בד' בתים מיוחדים, כמו תפילין של ראש, אלא כולן בבית אחד. וזהו הייחוד של בשכמל"ו, ייחוד התחתון של המלכות, שבייחוד התחתון, הכלל של תפילין של ראש, חבי"ד דז"א, שנכללו בתפילין של יד, המלכות.

תרנו) ייחוד הזה הוא, ברוך, נקודה עליונה, שהוא ברוך, שכל הברכות נובעות משם, חכמה. עוה"ב, בינה, אינו נקרא ברוך, כי נקודה העליונה היא זכר, עוה"ב היא נקבה, וע"כ הוא נקרא ברוך, והיא ברכה. וע"כ, ברוך, הוא נקודה העליונה, חכמה. שם, זהו עוה"ב, בינה, שם גדול, כמ"ש, ומה תעשה לשמך הגדול. כבוד, זהו כבוד עליון, ז"א, הכולל ימין ושמאל.

תרנז) חכמה בינה ז"א כלולים בתפילין של יד, שהיא, מלכותו, שלוקחת הכול בתוכה, ובמלכותו זו נכללים העולמות כולם, לזון אותם ולכלכל אותם בכל מה שצריכים, וע"ז, לעולם ועד, שמורה, שמכלכלת לכל העולמות.

תרנח) וזהו הייחוד של תפילין של ראש, ז"א, ושל תפילין של יד, המלכות. וכמו הייחוד של התפילין, כן הוא ייחוד הכול. בד' אופנים הסתדר

תרנא) תפילת ערבית חובה, משום שק"ש של ערבית הוא חוב, שהקב"ה מתייחד עם המלכות בלילה, כמו שמתייחד ביום. ומידת הלילה, המלכות, נכללת ביום, ז"א. ומידת היום נכללת בלילה, ונעשה ייחוד אחד. ומי שאומר שתפילת ערבית רשות, הוא משום שהיא כנגד אמורים ופדרים הנאכלים על המזבח בלילה, שאין בהם חוב שיישארו נשרפים בלילה.

תרנב) ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. אם בייחוד של שמע ישראל נכלל ימין ושמאל, כי הוי"ה הוא ימין ואלקינו הוא שמאל, למה צריכים לומר אח"כ, ואהבת, שהוא ימין, והיה אם שמוע, שהוא שמאל? האם לא נכללו כבר בייחוד של שמע ישראל? בשמע ישראל הם מרומזים בכללות, ובפסוקים ואהבת, והיה אם שמוע, הן בפרטות.

תרנג) וייחוד הזה הוא כעין תפילין של ראש ותפילין של יד. בתפילין של ראש יש ד' פרשיות, ובשמע ישראל ג' שמות, ה' אלקינו ה'. בתפילין של ראש יש ד' פרשיות, כל אחת בפני עצמה. וכאן ג' שמות. מה בין זה לזה?

תרנד) אלו ד' פרשיות. פרשה אחת קדש, היא נקודה ראשונה העליונה, חכמה וקו ימין. ופרשה אחת, והיה כי יביאך, היא עוה"ב, בינה וקו שמאל. ופרשה אחת שמע, הימין של מוח הדעת. ופרשה אחת, והיה אם שמוע, שמאל של מוח הדעת. כי הדעת, קו אמצעי, כולל חו"ב, ימין ושמאל. אלו הם תפילין של ראש.

וכאן, בייחוד של שמע ישראל, ג' שמות, והם כמו אלו ד' פרשיות. הוי"ה ראשונה, נקודה עליונה

הייחוד, חו"ב וימין דדעת ושמאל דדעת. וסדר זה ברור מכולם. וכולם האמונה, המלכות המקבלת אותם. אבל סדר ייחוד התפילין הוא ייחוד העליון, ז"א.

ואהבת את ה' אלקיך

כתוב, או בכל לבבך, או בכל נפשך, או בכל מאודך, אלא כולם צריכים, לב, נפש, כסף. אז הקב"ה מעורר אליו ימינו ומושיטו אליו, ומקבל אותו.

תרסב וע"ז כתוב, נאום ה' לאדוני שב לימיני. דוד המלך אמר אותו על מדרגה שלו, המלכות, כשהיא מתקשרת בימין. י"ג מצוות כאן בימין. ואהבת את ה' אלקיך, אחת. בכל לבבך, שתיים. בכל נפשך, שלוש. ובכל מאודך, ארבע. ושיננתם לבניך, חמש. ודיברת במ, שש. בשבתך בביתך, שבע. ובלכתך בדרך, שמונה. ובשוכבך, תשע. ובקומך, עשר. וקשרתם לאות על ידך, אחד עשר. והיו לטוטפות בין עיניך, שתיים עשרה. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, הרי שלוש עשרה.

תרסג י"ג מצוות אלו תלויים בימין, והשמאל נכלל בימין, וכן צריך להיות. ובכל זמן שהשמאל מתעורר, הימין מתחיל בו תחילה. ומשום זה אם זוכים, השמאל נכלל בימין. ואם לא, הימין נכלל בשמאל, והשמאל שולט. כמ"ש, אם בחוקותיי תלכו, שכתוב, אם, בתחילה. ובכל מקום, השמאל מתעורר באהבה, בימין, ואח"כ מתגבר דינו כמו שצריך. וכך צריך להיות בכל מקום.

תרנט מתוך שנכללו ימין ושמאל בשם הקדוש בדרך כלל, בשמע ישראל ובשכמל"ו, צריכים אח"כ להוציא אותם בדרך פרט, בפסוקים ואהבת, והיה אם שמוע. אבל לא בדרך הייחוד, כי הייחוד הוא בפסוק ראשון בשמע ישראל, שיהיה ה' אחד בתפילין של ראש, ושמו אחד בתפילין של יד, ויהיה הכול אחד. כיוון שהייחוד הזה הסתדר הכול בכלל, מראש נקודה העליונה, חכמה, צריכים אח"כ להעיר מראש אור הראשון, חסד דז"א, שהוא ראשית מספירות ז"א.

תרס הפרשה, ואהבת, ראשית הימין, ספירת החסד, לאהוב את הקב"ה באהבה של דבקות בו. ימין, חסד, מעורר אהבה. מי שאוהב את הקב"ה, הקב"ה מעורר אליו ימין שלו, ומקבלו באהבה. כל דברי העולם אינם תלויים אלא ברצון, רוח מושך רוח ומביא רוח. כמ"ש, אם ישים אליו ליבו, רוחו ונשמתו אליו יאסוף.

תרסא כשהאדם מעורר אהבה אל הקב"ה, התעוררות הימין, אהבה, מתעורר בשלושה אופנים, כמ"ש, בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. הרי כאן ג' אופנים, ואל תאמר, או זה או זה, שהרי לא

ואת המשכן תעשה עשר יריעות

של מעלה, וכשמתחברות כולן לאחת, אז כולן עולות למקום אחד. המשכן, הוא איברים וחלקים, כולם עולים לאדם, כעין מצוות התורה. כי מצוות התורה כולם באדם, זכר ונקבה, זו"ן. כשמתחברים יחד הם אחד, באדם, הו"ה במילוי אלפין שבג"י אדם. ומי שגורע אפילו מצווה אחת שבתורה, כאילו גורע צורת האמונה, המלכות, כי כל האיברים הם יחד באדם. ומשום זה הכול עולה בייחוד.

תרסז וע"כ ישראל הם גוי אחד, שכתוב בהם, ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב, ומי כעמד כישראל גוי אחד בארץ.

תרסד ואת המשכן תעשה עשר יריעות. כאן הייחוד, כי עשר יריעות הן כנגד ע"ס. כי תיקון המשכן הוא מכמה מדרגות, שכתוב בו, והיה המשכן אחד, להראות שכל האיברים של גוף המשכן, כולם הם של גוף אחד.

תרסה בדומה לאדם, שיש בו כמה איברים עליונים ותחתונים, אלו הפנימיים בפנים, ואלו בגלוי מבחוץ, וכולם נקראים גוף אחד, ונקרא אדם אחד בחיבור אחד. אף כך המשכן, כל האיברים הם כעין של מעלה, וכשמתחברים כולם כאחד, אז כתוב, והיה המשכן אחד.

תרסו מצוות התורה הן חלקים ואיברים כמו

בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך

רוצה לראות רצון בני אליי. קרא לאותה הזונה, ואמר לה, לכי ותפתי את בני, כדי לראות רצונו של בני אליי. הזונה הלכה אחרי בנו של המלך והתחילה לחבק אותו ולנשק אותו ולפתות אותו בכל מיני פיתויים. אם אותו הבן הוא הגון, ושומר מצוות אביו, הוא גוער בה, ואינו שומע לה, ודוחה אותה ממנו. אז שמח אביו בבנו, ומכניסו למחיצת היכלו, ונותן לו מתנות ומנחות וכבוד גדול. מי גרם כל כבוד הזה לאותו הבן? אותה הזונה.

תרעה (זונה ההיא, האם יש לה שבח בעד זה, או לא? ודאי יש לה שבח מכל הבחינות: א. שעשתה כמצוות המלך. ב. שגרמה לאותו הבן לכל טובה ההיא, לכל אהבה הזו של המלך אליו. וע"כ כתוב, והנה טוב מאוד. והנה טוב, זהו מלאך החיים. מאוד, זהו מלאך המוות, יצה"ר, שהוא ודאי טוב מאוד למי שמקיים מצוות אדונו. ואם לא היה מקטרג הזה, לא היו יורשים הצדיקים אלו אוצרות העליונים, שעתידים לנחול בעוה"ב.

תרעו (אשרי הם שפגשו במקטרג הזה, ואשרי הם שלא פגשו במקטרג הזה. אשרי הם שפגשו אותו, וניצלו ממנו, שבזכותו הם נוחלים כל אותה הטובה וכל אותם העידונים, וכל אותן החמודות של עוה"ב, שעליהם כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך.

תרעז (ואשרי הם שלא פגשו בו, שלא נכשלו בו, כי בגללו היו יורשים גיהנום ומגורשים מארץ החיים, כי אלו הרשעים שפגשו בו, היו שומעים לו, ונמשכו אחריו. ולפיכך, יש לצדיקים להחזיק לו טובה, כי בזכותו הם יורשים כל הטובה והעידונים והחמודות לעוה"ב.

תרעה (מה היא התועלת של המקטרג כשהרשעים שומעים לו? א. אע"פ שאין לו תועלת, מכל מקום מצוות אדונו הוא עושה. ב. שמתגבר בגלל זה, כי משום שהוא רע, הוא מתחזק כשעושים רע, הרשע אינו מתחזק עד שהורג אדם, כיוון שהרג אנשים אז מתחזק ומתגבר בכוחו ויש לו נחת. כך מקטרג ההוא, יצה"ר, מלאך המוות, אינו מתגבר בכוחו עד שמסית אנשים ומקטרג עליהם והורג אותם, אז יש לו נחת ומתחזק ומתגבר בכוחו.

תרעט (כמו שמתחזק צד החיים, כשבני אדם הם טובים והולכים בדרך הישר, אף כך מקטרג הזה מתחזק ומתגבר, כשהרשעים שומעים לו, ושולט עליהם. ואשרי הם הזוכים לנצח אותו ולהכניעו, לזכות בזכותו לעוה"ב. והאדם מתחזק תמיד במלך הקדוש, כמ"ש, אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם. אשרי הם בעוה"ז ובעוה"ב.

תרסח (אהבת הקב"ה, שאדם אוהבו, אינו מתעורר אלא מלב, משום שהלב הוא מקום ההתעוררות, לעורר אליו אהבה. א"כ, למה כתוב, בכל לבבך, ואח"כ, בכל נפשך, שמשמע ששני אופנים הם באהבה, אחד בלב ואחד בנפש? ואם הלב הוא העיקר, למה צריך לנפש? אלא הלב והנפש הם שניים ומתייחדים לאחד, שהרי לב ונפש וכסף, כולם מתאחדים זה בזה, והלב הוא עיקר ויסוד הכול.

תרסט (בכל לבבך. פירושו בשני לבבות, שהם שני יצרים, יצה"ט ויצה"ר. כל אחד נקרא לב, זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. משום זה כתוב, בכל לבבך, ולא כתוב בכל ליבך, שמורה שניים, שהם יצה"ט ויצה"ר.

תרע (ובכל נפשך. בכל, בא לכלול נר"ן, בכל מה שאוחז נפש הזו. ובכל מאודך. ובכל, כי אף כאן יש כמה מינים של כסף, שכולם משונים זה מזה, כסף, אבנים טובות וכדומה. וע"כ כתוב, ובכל מאודך, בכל רכושו, כי אהבת הקב"ה הוא למסור לו כל זה, ולאוהבו בכל אחד ואחד.

תרעא (איך אפשר לאדם שיאהב את הקב"ה עם יצה"ר, שהרי יצה"ר מקטרג שלא יתקרב האדם לעבודת ה', ואיך יאהב בו את הקב"ה? אלא עבודת הקב"ה יותר חשובה, כשיצה"ר הזה נכנע אליו, והאדם שובר אותו, זו היא אהבת הקב"ה, משום שידוע לקרב את יצה"ר לעבודת הקב"ה.

תרעב (כאן הוא עניין ליודעי דין. כי כל מה שעשה הקב"ה למעלה ולמטה, הכול הוא רק כדי להראות כבודו, והכול הוא לעבודתו. כי מי ראה עבד, שיהיה מקטרג על אדונו, שבכל מה שהוא רצונו של אדונו, נעשה הוא למקטרג שלא יעשו רצון אדונו? רצונו של הקב"ה, שיהיו בני אדם תמיד בעבודתו, וילכו בדרך האמת, כדי לזכות אותם בהרבה טובה. ואחר שרצון הקב"ה בזה, איך יבוא עבד רע ונמצא מקטרג על רצון אדונו, ומטה בני אדם לדרך הרע, ומדיח אותם מדרך הטוב, ועושה אותם שלא יעשו רצון אדוניהם, ומטה בני אדם לדרך הרע?

תרעג (אלא ודאי שעושה רצון אדונו. בדומה למלך, שהיה לו בן יחיד, והיה אוהב אותו ביותר, וציווה אותו באהבה, שלא יקרב עצמו לאישה רעה, משום שכל מי שיקרב אליה, הוא אינו ראוי לבוא בהיכל המלך. הבטיח אותו בן ההוא לעשות רצון אביו באהבה.

תרעד (בבית המלך בחוץ, הייתה זונה אחת, יפת מראה ויפת תואר. לימים אמר המלך, אני

הצדיקים הם פני השכינה

[צדיקייא אנפי שכינתא אינון]

בגלוי. משום שהקרבים אל השכינה נקראים פנים שלה. ומי הם הקרבים אליה? הם אלו שהיא מיתקנת עימהם, להיראות אל מלך העליון, ז"א. הם המעלים מ"ן לייחד הקב"ה ושכינתו.

תרפ) כשהאדם רואה את הצדיקים או הכשרים שבדור, ופוגש בהם, ודאי הם פני השכינה. ונקראים פני השכינה, משום שהשכינה מסתתרת בתוכם. השכינה בהם בסתר, והם

שלחני כי עלה השחר

הלילה, ונפתחו הכלבים, הס"א, מכבליהם, ושולטים ומשוטטים בלילה, עד שבא הבוקר. וע"כ היה ס"מ לוחץ ואומר, שלחני כי עלה השחר. משום שאינו שולט ביום.

תרפד) כעין זה גלות ישראל, בחינת לילה ונקרא לילה. מלכות עכו"ם הרשעה שולטת על ישראל, עד שיבוא הבוקר, הגאולה, ויאיר להם הקב"ה, ויוסר שליטתם של מלכות עכו"ם. וע"כ אמר, כי עלה השחר, היה מוחזק בידו, ותש כוחו, כי עבר הלילה. וע"כ התגבר עליו יעקב, וראה צורתו כצורת עשיו, ולא בגלוי כל כך. ואז הוכרח ס"מ, והודה לו על הברכות, שברך אותו אביו. כי אמר לו, לא אשלחך כי אם ברכתני. וכתוב, ויברך אותו שם.

תרפה) כתוב אח"כ, כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלקים ותרצני. כי ראה בפנים של עשיו כאותה הצורה ממש שנראה לו ס"מ, כי בכל מקום שאדם מקושר כך נראה פניו. ואתם קדושים עליונים, השכינה עימכם, וע"כ הפנים שלכם כמו הפנים שלה. אשריכם.

תרפא) קח נא ברכתי אשר הובאת לך. כשראה יעקב את המקטרג ס"מ באותו הלילה, שנאבק עימו במעבר יבוק, ראה אותו בצורה של עשיו, ולא הכירו עד שעלה השחר. כיוון שעלה השחר והסתכל בו, ראה אותו בפנים נסתרים ומגולים, הסתכל בצורה שלו, שהייתה כצורתו של עשיו. מיד השגיח וידע שהוא הממונה של עשיו, ס"מ. התקיף אותו, כמ"ש, ויאמר, שלחני, כי עלה השחר. משום שהגיע זמנו לזמר ולשבח אל הקב"ה. וע"כ אמר, כי עלה השחר.

תרפב) וכאן יש להסתכל, שוודאי שהשליטה שלו אינו אלא בלילה בחושך. כמ"ש, מפחד בלילות, שזה פחד הגיהנום. ומה שכתוב, בלילות, לשון רבים, הם ס"מ ונוקבא שלו לילית. ומשום זה אינו שולט אלא בלילה.

תרפג) ויאמר שלחני כי עלה השחר. כי עלה השחר, משום כשבא הבוקר ועבר שליטת החושך של הלילה, אז נכנס הוא והמחנות שלו בנקב של תהום הגדול שבצד צפון, עד שבא

אם ה' לא יבנה בית

תרפח) ע"ז אמר דוד, אם מלך שהשלום כולו שלו, בינה, בעל הבית, לא בנה בית הזה, שוא עמלו בוניו בו, העמודים, חגיית נהי"מ דז"א, העומדים לבנות בית הזה. אם הבינה לא הייתה ממתיקה את המלכות, הנקראת בית, לא הייתה המלכות ראויה לקבל שום אור. אם ה' לא ישמור עיר, זהו המלך שהשלום כולו שלו, בינה. שוא שקד שומר, זהו עמוד אחד שהעולם, מלכות, ניתקן עליו, וזהו צדיק, יסוד דז"א, שומר לעיר הזו, המלכות. הבינה נקראת, מלך שהשלום כולו שלו, שכל המוחין נמשכים ממנה. וז"א נקרא, מלך שהשלום שלו, יסוד, הנקרא שלום. וע"כ, שיר המעלות לשלמה, ז"א, אם ה', הבינה, לא יבנה בית.

תרפט) המשכן שעשה משה, המלכות במוחין דו"ק. יהושוע היה עומד תמיד ושומר אותו, שאין שמירה אלא בו, שהוא נקרא נער, מט"ט, שכתוב, ומשרתו יהושוע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל.

תרפז) שיר המעלות לשלמה. אם ה' לא יבנה בית, שוא עמלו בוניו בו. אם ה' לא ישמור עיר, שוא שקד שומר. האם שלמה אמר שבח הזה כשבנה ביהמ"ק? אינו כן, אלא דוד המלך אמר לו, בשביל שלמה המלך בנו, כשבא נתן הנביא אליו, ואמר לו על שלמה, שהוא יבנה ביהמ"ק. ואח"כ הראה דוד המלך לשלמה צורת ביהמ"ק. כיוון שראה דוד צורת ביהמ"ק וכל תיקוניו, אמר שירה על שלמה, ואמר, אם ה' לא יבנה בית.

תרפז) שיר המעלות לשלמה, למלך שהשלום שלו, שהוא ז"א. ושירה זו היא שיר ושבח על כל שאר השירים. ושירה זו עולה על כולן. אם ה' לא יבנה בית, כי ראה דוד המלך כל אלו שבעת העמודים, חגיית נהי"מ דז"א, שבית, המלכות, עומד עליהם, שהם עומדים שורות שורות לבנות בית הזה, ולמעלה מכולם עומד בעל הבית, בינה, ההולך עליהם ונותן להם כוח ואומץ לכל אחד.

תרצא) כי מלאכיו יצווה לך לשמורך בכל דרכיך, על כפיים יישאונך. תחילה כתוב, כי מלאכיו יצווה לך לשמורך, מלאך מט"ט. ואח"כ כתוב, על כפיים יישאונך, הקב"ה עצמו, הבינה, הנושאת את המלכות ואת הצדיקים על כפיה, על מיעוטה שקיבלה ע"י המלכות, שבה יכולה אח"כ להשפיע לצדיקים ולמלכות גם את הגדלות שלה. וכמ"ש, על כפיים יישאונך, על המיעוט והקטנות שלה, המכונה כפיים, מטעם, פן תיגוף באבן רגלך, שהוא מדה"ד של המלכות דצ"א, המכונה אבן. שבכל מקום שהיא נגלית, תכף מסתלקים משם כל המוחין.

לא נשמר משכן הזה ע"י נער אחר, שכתוב, והנער שמואל משרת. משום שאין שמירת המשכן אלא בנער, ושומר הזה הוא אותו השומר את המשכן העליון, המלכות במוחין דו"ק, והוא נקרא בשם נער, מט"ט.

תרצב) אבל אתם קדושים עליונים, אין השמירה שלכם כשמירת המשכן, אלא השמירה שלכם כשמירת ביהמ"ק, המלכות במוחין דפב"פ עם ז"א, שהקב"ה לבדו שומר עליו, שכתוב, אם ה' לא ישמור עיר, שוא שקד שומר. כי בכל זמן שהצדיקים הולכים בדרך, הקב"ה שומר אותם תמיד, כמ"ש, ה' ישמור צאתך ובואך.

ברוב עם הדרת מלך

הממשלה שלמעלה, וכל אלו הממונים ומחנות העליונים, כולם נשברו מן ההתעלות ההוא שלהם, שמיתקנים בתיקוני מלך, הקב"ה.

תרצו) הטעם, שהם נשברים מהתעלות שלהם, משום שבשעה שישראל למטה מסדרים תפילותיהם ובקשותיהם, ומשבחים למלך העליון, כל אלו מחנות העליונים מסדרים שבחים ומיתקנים בתיקון הקדוש. משום שמחנות העליונים כולם הם חברים עם ישראל למטה, לשבח את הקב"ה ביחד, כדי שהתעלות הקב"ה תהיה למעלה ולמטה ביחד.

תרצז) וכשהמלאכים מזדמנים להיות חברים עם ישראל, לשבח ביחד להקב"ה, וישראל למטה אינם באים לסדר תפילותיהם ובקשותיהם, ולשבח לאדונם, כל המחנות הקדושים שבממשלה העליונה נשברים מתיקוניהם, כי אינם מתעלים בהתעלות, שאינם יכולים לשבח לאדונם, משום שבחיהם של הקב"ה צריכים להיות ביחד למעלה ולמטה, עליונים ותחתונים בשעה אחת. וע"כ כתוב, מחיתת רזון, ולא מחיתת מלך. כי נוגע רק למחנות המלאכים ולא למלך עצמו.

תרצח) ואפילו שלא הרבו לבוא לבית הכנסת אלא עשרה, באלו העשרה מזדמנים מחמת העליונים, להיות עימהם חברים לשבח להקב"ה. משום שכל תיקוני מלך הם בעשרה, וע"כ די בעשרה אם אינם יותר.

תרצב) ברוב עם הדרת מלך ובאפס לאום מחיתת רזון. ברוב עם הדרת מלך, ישראל, שכתוב בהם, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, והם עם, העולים לכמה אלפים וכמה רבבות. וכשהם מרובים בחשבון, הוא כבוד הקב"ה, כי עליונים ותחתונים משבחים שמו של המלך העליון, ומשבחים אותו בזכות עם הקדוש הזה. כמ"ש, כי עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה.

תרצג) הלוא כתוב, כי אתם המעט מכל העמים? מכל העמים, ודאי שהם המעט, אבל מעט אחד מהם, הם יותר מרובים, שאין עם בכל העולם גדול ורב כישראל. ומה בני ישמעאל, ובני אדום, שהם הרבה? ודאי הם מרובים, אבל כל שאר העמים מתערבים אלו באלו, שיש לעם זה בנים בעם זה, ולאלו בנים בעם אחר, ולאלו באחר. וישראל אינם מתערבים ולא מתערבים בהם עמים אחרים. ומשום זה, אין עם בכל העולם, שיהיה גדול ורב כישראל. עם ברור ויחיד הם, באלו אין ערבוב אחר כלל, כמ"ש, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה'. וע"כ ברוב עם הדרת מלך, הוא הדרת מלך העליון, הקב"ה.

תרצד) בזמן שהקב"ה בא לבית הכנסת, וכל העם באים יחד, ומתפללים ומודים ומשבחים להקב"ה, אז הדרת מלך הוא, שהוא הקב"ה, שמיתקן ביופי ותיקון לעלות למעלה, לאו"א.

תרצה) כשהקב"ה מקדים לבית הכנסת, והעם לא באו להתפלל ולשבח להקב"ה, אז כל

בכל מקום שהתווספו אותיות הוא לגירעון

[בכל אתר דאתוןן אתוספן איהו לגריעותא]

כי אינה באה בחשבון העשר, כמ"ש, עומד על שני עשר בקר, כיוון שכתוב עשר, אין השכינה בחשבון שני עשר, שהרי היא עומדת עליהם מלמעלה, שכתוב, והים עליהם מלמעלה. השכינה, הנקראת

תרצט) ואת המשכן תעשה עשר ירעות. המספר עשר משום שתיקון המשכן, המלכות, בעשרה. עשר ולא עשרה, כתוב עשר, חסר ה', ע"ס בלי השכינה, שהשכינה מקיפה עליהם מלמעלה.

הראשון שבמעשה בראשית, וברא בו השמיים.

תשב אור וחושך לא היו יחד, כי אור מקו ימין וחושך מקו שמאל. מה עשה הקב"ה, בינה? שיתף אותם ביחד וברא מהם שמיים, ז"א. כי ז"א קו האמצעי, הכולל ומכריע ב' הקווים, ימין ושמאל, אש ומים. שמיים אותיות אש ומים, ששיתף אותם יחד, ועשה שלום ביניהם.

תשג וכשנכללו יחד אש ומים, ופשט אותם כיריעה, כמ"ש, נוטה שמיים כיריעה, ועשה מהם אות ו' של השם הוי"ה, ז"א, זו נקראת יריעה או יריעות, כי מאות ו' התפשט אור למלכות, ונעשה יריעות, כמ"ש, ואת המשכן תעשה עשר יריעות, ע"ס שלה.

ים. ובאלו המקומות הרומזים על מה שחסר מהם מלמעלה, הרי השכינה יתרה על אותו החשבון, שהיא אינה בחשבון.

תש לס"א נותנים הוספה יתרה על החשבון, והיא נגרעת במניין, כגון עשתי עשר (11), שהע' הנוספת על חשבון שתי עשר, גורעת החשבון מ"ב ל"א. שמורה על מה שחסר להם מלמעלה, שהע' הנוספת, היא עין הרע. ובכל מקום שהתווספו אותיות, הוא לגירעון. כגון, שהוסיף י' לאמנון כדי לגרוע כבודו, כמ"ש, האמינון אחיך. ובצד הקדושה גורע אות, והוא תוספת. שגורע הע' מן עשתי עשרה, ונעשה מחשבון י"א חשבון י"ב.

תשא עוטה אור כש'למה נוטה שמיים כיריעה. כשברא הקב"ה את העולם, התעטף באור

שבעה רקיעים

ימים שבין רה"ש ליוה"כ, והיא העשירית. כעין זה, המשכן הוא עשר יריעות.

כי המלכות עלתה לבינה ונמתקה שמה, וע"י זה מאיר בה הבינה, ונקראת מפתחא, ומידת עצמה גנוזה. ואין בה אלא ט"ס כח"ב חג"ת נה"י, ומידתה עצמה חסרה. ונאמר, שכשכתוב עשר, חסר ה', הוא ע"ס בלי השכינה, כי מידת המלכות עצמה הנקראת מנעולא, חסרה במספר ע"ס שלה, וכלי הבינה משמשים במקומה. ומלכות עצמה גנוזה למעלה מע"ס שלה, בחזה דז"א. ונמצא שמידת המלכות עצמה למעלה מע"ס שלה.

ומוסיף, שמפתחא, אע"פ שהוא מבינה, מ"מ נחשבת למלכות, ונמצא שיש בה עצמה ע"ס. ומדמה זה לעשרת ימי תשובה, שיום העשירי הוא יוה"כ, בינה, ומ"מ נחשבת כמלכות, ומשלימה הע"ס. והמלכות מעצמה העומדת בנקודת החזה דז"א, אינה כלל בחשבון, משום שהיא גנוזה שמה.

תשה עשרה רקיעים הם סוד הסודות שלא נמסר אלא לאלו שיודעים חכמה, והכול הוא בסודות רבי שמעון, שהוא גילה סוד של כל רקיע, ואלו המשמשים שמשמשים בכל אחד. שבעה רקיעים הם למעלה, בז"א, שבעה רקיעים הם למטה, במלכות, כמו למעלה. ורקיע השביעי, חסד, כולל ג"ר, ע"כ הם עשרה. שבע רקיעים הם, שבהם כוכבים ומזלות, להנהיג העוה"ז, לפי דרכו, כמו שצריך לו.

תשד שבעה רקיעים מתפשטים וגנוזים בגניזה עליונה, בז"ס דז"א, חג"ת נה"י"מ, שהחכמה מכוסה וגנוזה בהם, באור החסדים, המאיר בהם מבינה. ורקיע אחד העומד עליהם מלמעלה, שהיא תבונה. ואין בו גוון ומקום מגולה בהארת חכמה, ואינו עומד להסתכל בו. רקיע גנוז ומאיר לכל ז' הרקיעים, ומסיע אותם במסעיהם, כל אחד כראוי לו. ואינו עומד להסתכלות, אלא עומד להבנה.

תשה מרקיע ולמעלה, למעלה מישסו"ת, אין מי שיידע ויסתכל. ויש לאדם לסתום פיו, שלא לדבר ולהסתכל בתבונה. מי שיסתכל, חוזר לאחור, שאין מי שיוכל להשיג שם.

תשו עשר יריעות הן עשרה רקיעים, יריעות המשכן שהוא המלכות, ע"ס, העומדים להשגה לחכמי לב, כי במלכות מגולה החכמה, ולא למעלה ממנה. מי שיידע בהם מסתכל בחכמה גדולה ובסודות העולם, ומסתכל למעלה, במקום, שכל אחד מתדבק בו. חוץ משני רקיעים, העומדים בימין ושמאל, חו"ב של המלכות, הגנוזים עם השכינה.

תשז תשעה רקיעים הם והשכינה עשירית. האם משום שכתוב עשר חסר ה' הם עשר חוץ מהשכינה? א"כ האם יש י"א ספירות בשכינה, שהיא ספירה אחת, ועומדת על ע"ס? ונדע שע"ס הן ולא י"א. אלא ודאי תשע הם, שהם תשעה

סולו לרוכב בערבות

דז"א, חסד, הכוללת כל הספירות דז"א שמתחתיה. ונקרא ערבות, משום שמעורב מאש ומים יחד, מדרום מים ומצפון אש. הרוכב בערבות הוא רקיע השמיני, בינה.

תשט בכולם שביעי יותר חשוב, שהוא חסד. חוץ מרקיע השמיני, בינה, שמנהיג כל שבעה הרקיעים, ועומד על כולם. כתוב, סולו לרוכב בערבות. ערבות זה רקיע השביעי, ספירה ראשונה

רקיע העליון, בינה, אותו הנראה בשמחה, והוא שמחה, ומשמח הכול. אדם ההוא היושב בעצבות, כיוון שרקיע הזה שולט, הוא מוציא את אדם ההוא מאותו העונש שנגזר עליו. וכמ"ש, סולו, שפירושו, תנו כבוד ורוממות לאותו, הרוכב בערבות, שהוא שמחה ומשמח הכול, שהוא הרקיע שעל החיות, בינה. ביה שמו, כי במקום זה נכלל שם הזה. כי הבינה נקראת י"ה. ועליו לפניו. שלא צריכים להראות לפניו עצבות.

תשיח סולו לרוכב על ערבות, המשמעות בינה הרוכבת על ז"א. ביה שמו, היה צריך לכתוב, ביה הוא, אם הוא סובב על בינה, מהו שמו? אלא מקרא הזה נכתב על הסתום מכל הסתומים, עתיק מכל העתיקים, א"א, שסתום יותר מאו"א עילאין הסתומים, ועתיק יותר מהם. שלא נגלה ולא נודע כלל, כי חכמה שלו נסתמה לגמרי, ואינה מאירה למטה ממנו כלום. והוא רוכב בערבות, שהם או"א, י"ה. אם הוא רוכב בי"ה, אע"פ שסתום, האם עומד להתגלות?

תשיט אלא, סולו לרוכב בערבות, זהו עתיק מכל העתיקים, סתום מכל הסתומים, שאינו מושג, ואינו עומד להתגלות. ובמה הוא רוכב? בערבות בי"ה, באו"א, מדרגה ראשונה שיצאה ממנו, כי או"א יצאו מא"א. וזהו שמו של סתום ההוא שאינו ידוע, כי השם שלו י"ה. ע"כ כתוב, בי"ה שמו. ולא שאו"א עצמם הוא השם שלו, אלא או"א הוא השם שלו משום אותה הפרוכת שנפרשה ויצאה מלפניו, המלכות שעלתה למקום בינה דראש א"א, ועשתה שם מסך ופרוכת, מקום סיום מדרגת הראש דא"א, והוציאה בינה ותו"מ דראש א"א לגוף. אבל פרוכת שמו, כי המלכות נקראת שם, וזו היא המרכבה שלו, שע"י הפרוכת הוא מתלבש באו"א, וע"כ לא נודע כלל, כי אינה מתגלה על ידיהם.

אע"פ שכלפי או"א וישסו"ת הנקראים י"ה, נבחן שהמלכות, שעלתה למקום בינה דראש א"א, ירדה משם וחזרה למקומה, וע"כ חזרו בינה ותו"מ דראש א"א, ועלו מהגוף למדרגת הראש דא"א, ולקחו עימהם אל ראש א"א, גם י"ה, שהם או"א וישסו"ת שהיו מלובשים בהם. ואז נבחן שא"א הוא, רוכב בערבות בי"ה, עכ"ז כלפי א"א עצמו וכן כלפי או"א, נבחן, שהמלכות לא זה ממקומה ועודה מסיימת את הראש דא"א תחת החכמה, והוא נשאר משום זה בלתי מושג לתחתונים.

ונאמר, שפרוכת ההיא, מלכות שמתחת החכמה, הוא שמו, וזו היא המרכבה שלו, וע"כ לא נודע כלל, כי נשאר מלובש במלכות המסיימת שלו, אע"פ שמלכות הזו נבחנת כלפי או"א וישסו"ת, שירדה משם, והעלו או"א וישסו"ת אליו, ורוכב בהם, אינו רוכב בהם אלא ע"י שמו,

תשי ערבות הן חסד דז"א, שנחשב לגוף ז"א, ובמקום אחר אומר הזוהר שהן נו"ה, שהם ירכיים שמחוץ לגוף.

תשיא אלא זה כמו ערבות שבלולב, שהם נו"ה, אש הוד, מים נצח, שאינם מעורבים זה בזה, שהן ב"ס בשליטות מיוחדות לעצמן. והרקיע השביעי, חסד, כולל אש ומים יחד, בספירה אחת, כולל בתוכו ב' ערבות שבלולב ביחד ממש. ומשום שהרקיע ערבות כולל בתוכו כל ו"ס האחרות, גבורה תנהי"מ, כי העליון כולל כל התחתונים ממנו, הוא מרכבה עליונה, והקב"ה, בינה, חפץ ברקיע הזה יותר מבכל הרקיעים, וחשקו תמיד לתקן רקיע הזה ביופי העליון. וע"ז כתוב, סולו לרוכב בערבות, לאותו שרוכב בערבות. שהוא רקיע העומד על החיות, בינה, העומדת ממעל לחג"ת דז"א, הנקראים חיות.

תשיב כתוב, ועליו לפניו. לפניו, שהוא בינה, הרוכב בערבות. מי שנכנס לפני רקיע הזה, צריך להיכנס בשמחה ולא בעצבות כלל, משום שהרקיע הזה גורם, ששם אינו שורה עצבות וכעס כלל, כי שם הכול בשמחה.

תשיג וע"כ כוהן גדול העומד לפניו, לא היה נכנס לביהמ"ק אלא רק בשמחה, ולהראות שמחה, כי המקום גורם. וע"ז כתוב, עבדו את ה' בשמחה. כי צריך שלא להראות בה עצבות.

תשיד א"כ, מי שבצער ובדוחק, שאינו יכול לשמוח בליבו, ומתוך דחקו, יש לו לבקש רחמים לפני מלך העליון. וא"כ, לא יתפלל תפילתו כלל, ולא ייכנס בעצבות משהו, שהרי אינו יכול לשמח את ליבו ולהיכנס לפניו בשמחה. מהו התיקון שיש לאדם הזה?

תשטו אלא כל השערים ננעלים ונסגרים, ושערי דמעות אינם נסגרים. ואין דמעה, אלא מתוך צער ועצבות. וכל אלו הממונים על השערים שוברים עיקולי הדרכים והמנעולים, ומכניסים דמעות האלו, ותפילה ההיא נכנסת לפני המלך הקדוש.

תשטז אז מקום ההוא, המלכות, יש לה לחץ מהעצבות והלחץ של אדם ההוא, כמ"ש, בכל צרתם לא צר. וקרא, לו צר. כי צער האדם נוגע אל השכינה. ההשתוקקות של עולם העליון, ז"א, אל מקום הזה, המלכות, כזכר שחשקו תמיד אל הנוקבא. ע"כ כשהמלך, ז"א, נכנס אל המטרוניתא, המלכות, ומוצא אותה בעצבות, אז כל מה שהיא רוצה נמסר בידיה, ואדם ההוא או תפילה ההיא אינם חוזרים ריקם, והקב"ה מרחם עליו. אשרי חלקו של אדם ההוא, ששופך דמעות לפני הקב"ה בתפילתו.

תשיז כעין זה בשבת. מי שיושב בתענית בשבת, מתוך צער מראה עצבות. ובשבת שולט

וזו"ן ובג' עולמות בי"ע נמשכים מזה. באופן, שהן הקטנות והן הגדלות, והן חסדים והן חכמה, כולם נמשכים משמו הגדול, שהוא המלכות דראש א"א, המלוּבשת באו"א וישסו"ת, כמ"ש, בי"ה שמו.

תשכב וכל המצוות, כולן חלקים ואיברים להראות בהם האמונה, השכינה. מי שאינו משגיח ואינו מסתכל בסודות של מצוות התורה, אינו יודע ולא יוכל להסתכל, איך מיתקנים האיברים בעליון. איברי הגוף כולם מיתקנים על מצוות התורה, כי רמ"ח (248) איברים כנגד רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה (365) גידים הם כנגד שס"ה מצוות לא תעשה. ואע"פ שיש איברים גדולים ועליונים, ויש מהם קטנים ופחותים, אם נלקח אחד מהם, אפילו הקטן של האדם, הוא נקרא בעל מוס. וכש"כ, אותו הגורע אפילו מצווה אחת ממצוות התורה, שהוא מטיל מוס במקום שאינו צריך.

תשכג כתוב, וייקח ה' אלקים את האדם, ויניחם בגן עדן לעובדה ולשומרה. לעובדה ולשומרה, הם קורבנות. הם מצוות התורה. לעובדה, אלו רמ"ח איברים עליונים. ולשומרה, אלו שס"ה איברים תחתונים, שס"ה גידים. העליונים הם של זכור, ז"א. התחתונים הם של שְׁמור, מלכות. והכול אחד.

תשכד אשרי הוא מי שזכה להשלים מצוות התורה. הוא גורם לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעוה"ז ובעוה"ב. התורה מזכה לאדם לנחול ב' עולמות, עוה"ז ועוה"ב. כל מי שמשדל בתורה משדל בחיים, חיים בעוה"ז, וחיים בעוה"ב, וניצל מכל עונשים הרעים, שאינם יכולים לשלוט עליו. אם בהשתדלותו בתורה הוא כך, כש"כ מי שעושה מעשה, ומקיים מצוות התורה.

שהיא המלכות שתחת החכמה, שנקראת פרוכת, וע"כ נשאר א"א ואו"א בלתי מושגים כמקודם ירדת המלכות. ונמצא, שמצד אחד מתגלה החכמה בישסו"ת ע"י שא"א רוכב בי"ה, ומצד הב' א"א עצמו ואו"א נשאר בלתי מושגים כמקודם לכן.

תשכ וזהו שמו הגדול, או"א, עם המלכות דא"א המלוּבשים בהם. משום שיש שם, שאינו כל כך גדול כמוהו, שם הוי"ה, ז"א, אע"פ שיש בו תוספות אותיות, כי או"א נקראים רק בב' אותיות י"ה, מכל מקום הוא שמו הגדול. וע"כ בשם הזה אנו ממשיכים ואומרים אמון, שהוא נמשך ממנו, בשם הזה הולך אמון בכל זמן, כי או"א, זיווגם לא נפסק לעולם. ובשם אחר, ז"א, הנקרא הוי"ה, אינו כן. כי זיווג זו"ן נפסק מחמת חטאים של התחתונים.

תשכא וזהו שאנו אומרים, אמון יהי שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים. כי כאשר השם הזה מיתקן, הכול הוא בשלמות, וכל העולמות שמחים. בשם הזה כלולים עליונים ותחתונים, בשם הזה כלולים תרי"ג (613) מצוות התורה, שהם כלל כל העליונים והתחתונים. הוא כלל של עולם הזכר למעלה, ז"א, וכלל של עולם הנוקבא למטה, מלכות.

ששם הגדול הזה הוא מלכות דא"א המלוּבשת באו"א וישסו"ת, הנקראים י"ה, שיש במלכות זו ב' פעולות, שכלפי א"א ואו"א אינה יורדת למקומה, ומאירה תמיד אור החסדים, וכלפי ישסו"ת נבחנת שבעת גדלות יורדת למקומה. שע"י כך חוזרים בינה ותו"מ דא"א אל מקומם עם או"א וישסו"ת המלוּבשים בהם ומקבלים ממנו חכמה, שכל המוחין דגדלות שיש בישסו"ת

כי נר מצווה ותורה אור

תשכח כי נר מצווה. זהו נר, המאור של דוד, שהוא נר מצווה, תשבע"פ, מלכות, שצריכה להיתקן תמיד, והיא אינה מאירה, אלא מתוך תושב"כ, ז"א, כי התשבע"פ, אין לה אור אלא מתוך תושב"כ.

תשכט הביט מאחריו, וראה בתו של בעל המלון עומדת מאחריהם. כי נר מצווה, זהו נר, שהוא מצווה, שהנשים זוכות בו, והיא נר של שבת. שאע"פ שהנשים אינן זוכות בתורה, הרי הגברים זוכים בתורה, ומאירים לנר ההוא שהנשים מתקנות במצווה הזו. הנשים בתיקון נר הזה, הגברים בתורה, להדליק ולהאיר הנר הזה, שהוא תיקון של מצווה שהנשים התחייבו בו.

תשל שמעה אישה ההיא ובכתה. בינתיים קם אביה של האישה שהייתה שם, ובא ביניהם,

תשכו כי נר מצווה ותורה אור, ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצווה, כל מי שמשדל בעוה"ז במצוות התורה, נערך לו בכל מצווה נר אחד, להאיר לו בעולם ההוא. ותורה אור, מי שעוסק בתורה זוכה לאור העליון שממנו נדלק הנר. כי נר בלי אור אינו כלום. אור בלי נר ג"כ אינו יכול להאיר. נמצא, ששניהם צריכים זה לזה, שצריכים מעשה המצווה לתקן נר, וצריכים לעסוק בתורה להאיר הנר. אשרי מי שעוסק בה באור ובנר.

תשכז ודרך חיים תוכחות מוסר, דרך חיים לבוא בו לעוה"ב, שהם התוכחות שאדם מקבל להסיר את עצמו מדרך הרע וללכת בדרך הטוב. ודרך חיים, אלו תוכחות מוסר, שהקב"ה מביא על האדם, לטהר אותו מעוונותיו בתוכחות האלו. אשרי מי שמקבל אותם בחפץ לב.

אדם אחר, שכתוב, ואתה בן אדם. ועל שאליהוא נקרא בשם הזה, בוזי, נקרא רם, רם על הכול.

תשלה וע"כ אמר, צעיר אני לימים. אומר לימים, הלוא מימים היה צריך לומר? אלא, צעיר אני, שמיעטתי את עצמי. לימים, לפני אדם שיש לו ימים רבים. משום שאמרתי, ימים ידברו. וע"כ צעיר אני, שמיעטתי את עצמי לפני ימים. ואתם ישישים, ראיתי אתכם ישישים, ע"כ זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם. אף אני אמרתי, ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה, ודאי, אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם. וע"כ בגלל שאני ילד, שמת ברצוני, שלא לדבר עד ב' חודשים, ועד היום הזה נשלמו. ועתה שאתם כאן, יש לפתוח בדברי תורה לפניכם.

תשלו כי נר מצווה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצווה זהו משנה, כמ"ש, התורה והמצווה. התורה זו תושב"כ, ז"א. והמצווה זו היא משנה, המלכות. שהיא נר, נר העומד להדליק אותו. כי המלכות אין לה אור מעצמה, וצריכה לז"א, שידליק אותה ויאיר בה.

תשלו למה המלכות נקראת נר? אלא כשהמלכות מקבלת מבין ב' הזרועות דז"א, ב' קווים ימין ושמאל, רמ"ח איברים העליונים, חסדים של רמ"ח מצוות עשה, היא פותחת אליהם ב' זרועות שלה, ב' קווים ימין ושמאל שלה, אז נכללו אלו ב' הזרועות ברמ"ח האיברים, ונעשו בגי' ר"ג (250), וע"כ נקראת נר. ותורה אור, מפני שהתורה מאירה לנר הזה, והנר נדלק ממנה, מצד אור הראשון, ימין, כי התורה ניתנה מצד ימין, שהוא אור הראשון. כמ"ש, מימינו אש דת למו, מימין היא ניתנה. ואע"פ שנכלל בה שמאל, כי אז, שנכלל בה שמאל, הוא שלמות הכול.

וראה בתו עומדת מאחריהם ובוכה. שאל אותה אביה. וסיפרה לו המעשה. התחיל אביה של האישה אף הוא, ובכה. אמר לו רבי יוסי, אולי חתנך בעל בתך לא זכה בתורה. אמר לו, ודאי כן הוא. וע"ז ודאי אני ובתי בוכים תמיד.

תשלא ומשום שראיתי אותו יום אחד, שקפץ מהעלייה הזו, לשמוע קדיש עם הציבור, עלה ברצוני לתת לו בתי, ומיד אחר שיצאו הציבור מבית הכנסת נתתי לו בתי. שאמרתי, בקפיצה זו שבא לשמוע קדיש, ניכר שיהיה אדם גדול בתורה. ואע"פ שהוא ילד ולא ידעתי בו מקודם לכן, נתתי לו בתי. ועתה, אפילו לברך ברכת המזון אינו יודע. ואיני יכול ללמוד עימו בין החברים, שילמד ק"ש או ברכת המזון.

תשלב אמר לו רבי יוסי, העבר אותו באחר. או אולי יוליד בן שיהיה גדול בתורה. בינתיים קם חתנו של בעל המלון, וקפץ אליהם, וישב לפניהם. הסתכל בו רבי יוסי, אמר, ודאי אני רואה בילד הזה, שייצא ממנו אור תורה לעולם, או בן שיעמוד ממנו. צחק ילד ההוא, ואמר, רבותיי, אומר לפניכם דבר אחד.

תשלב פתח ואמר, צעיר אני לימים, ואתם ישישים, על כן זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם. במקרא הזה העירו עמודי עולם. אבל אליהוא, שכתוב בו, ממשפחת רם, העירו, כי בא מזרעו של אברהם. אבל אליהוא היה כוהן ומזרע יחזקאל הנביא היה, כי כתוב, בן ברכאל הבוזי, וכתוב שם, יחזקאל בן בוזי הכוהן.

תשלד ולא בגלל שכתוב בוזי, בוז משפחות היה, כי חזר ואמר ממשפחת רם, כלומר רם על הכול. ונקרא בוזי, משום שמבזה עצמו, לפני מי שגדול ממנו. וע"כ עלה יחזקאל בשם העליון, בוזי, שיחזקאל נקרא אדם שלם בכל, מה שלא נקרא כן

ר"ז בימין ק"ג בשמאל

[ר"ז בימינא ק"ג בשמאלא]

אחוריים בבינה. כי מטרם שנכללו ימין ושמאל זה בזה, נמצא קו הימין חסר ג"ר, החולם. וקו שמאל ג"ר, חכמה, אבל מחוסר חסדים אין החכמה מאירה. ולהיותם שניהם חסרים, ע"כ נבחנים לאחוריים דבינה. ואח"כ כשיצאה נקודת החיריק, קו האמצעי, והכריע והכליל ב' הקווים ימין ושמאל זה בזה, נבחן למצב הפנים דבינה, כי אז נשלם קו הימין בג"ר מהתכללות השמאל, וקו השמאל נשלם בחסדים מהתכללות קו הימין, ושניהם התמלאו בשלמותם הראוי.

אמנם גם אחר יציאת הפנים, שכבר יש לה גי' קווים, עוד נשאר בה מצב אחוריים, מטעם שאין היעדר ברוחני, ולא עוד, אלא כל החכמה

תשלה אור הראשון הזה נכלל בר"ז (207) עולמות, גנוזים תחת אור, ומתפשט בכולם. תחת כיסא עליון הנסתר, בינה, שורים אלו ר"ז העולמות מצד ימין. ר"ז מצד ימין, ק"ג (103) מצד שמאל, שביחד ש"י (410). ואלו הם שהקב"ה מתקן תמיד בשביל הצדיקים, ומאלו מתפשטים כמה אוצרות חמדה. וכולם גנוזים לעדן מהם הצדיקים לעוה"ב. ועל אלו כתוב, להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. ועל אלו כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך.

גי' נקודות חולם שורוק חיריק יוצאים בבינה, שהם גי' קווים שבה. וביציאת ב' הנקודות חולם שורוק, ב' קווים ימין ושמאל, נעשה מצב

החכמה נמשכת רק ממצב האחוריים ע"י זה שהקב"ה, קו אמצעי, מתקן ב' הקווים תמיד, וכוללם יחד זה בזה, שע"י זה מתמלאים כל אחד מחסרונו. וכל החמדה והעידון באה בהארת החכמה. החכמה הבאה ממצב האחוריים, י"ש, וע"י קו האמצעי מתמלא החסר שבכל אחד. כמ"ש, ואוצרותיהם אמלא.

תשלט י"ש הם ש"י עולמות, הגנוזים תחת עוה"ב, הבינה. ואלו ר"ז עולמות שמצד ימין נקראים אור הראשון, משום שאפילו אור השמאל נקרא אור, אלא שהוא אור חשוך שאינה עושה תולדות. וכיוון שאור הימין קודם לאור השמאל, ע"כ נקרא אור הימין, שהוא חסד, אור הראשון. אבל אור הראשון הוא עתיד לעשות תולדות לעוה"ב. האם לעוה"ב, שהוא בינה, ולא יותר? אלא שעושה תולדות אפילו בכל יום ויום, אפילו במדרגות ז"א שנקרא יום, כי אם לא היה האור בז"א, לא היה העולם, המלכות, יכול להתקיים. שכתוב, אמרתי עולם חסד ייבנה. באור הראשון הנקרא חסד.

שמאירה במצב הפנים נמשכת ממצב של האחוריים. וכיוון שכבר נמשך קו האמצעי, נבחנו ג' קווים גם במצב אחוריים. שני קווים, הימין והאמצעי, נחשבים בימין, בנקודת החולם שחסרים ג"ר. וקו השמאל, נבחן לנקודת השורוק החסר מחסדים, כמו שהיו במצב האחוריים.

מצב האחוריים דבינה נבחן שבו י"ש עולמות, ר"ז מימין וק"ג משמאל. כי ש' רומזת לג' קווים, שבכל אחד מאה ספירות, כי ספירות הבינה הם מאה. י' רומזת לשיעור קומה של ע"ס, שהן ג"ר וז"ת. ונמצא שב' קווים של ש', שהם הימין והאמצעי, שהם בימין, הם ר', ומשיעור קומה לקח ז"ס חסר ג"ר, והם ביחד ר"ז. וקו השמאל של ש', נקודת השורוק, חכמה בלי חסדים, מאה, ומשיעור קומה לקח ג"ר חסר ז"ת, חכמה בלי חסדים, והם ביחד ק"ג. ור"ז וק"ג ביחד בגי' י"ש. ומכונים עולמות, מלשון היעלם, כי ב' הצדדים הם חסרים, ויש בהם היעלם. באופן שמצב האחוריים הנשאר בעת הארת הפנים דבינה, נבחנו י"ש עולמות, ר"ז עולמות בימין, ק"ג בשמאל.

אור זרוע תדיר

וכל המוחין והשפע, היוצאים בעולמות, באים בזריעות ג' נקודות, חולם שורוק חיריק, וצמיחתם. וכיוון שחיות העולמות נמשכת בכל עת, כמו שלומדים, המחודש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, נמצא שגם הזריעה והצמיחה של ג' נקודות אינן נפסקות.

תשמב חוץ מזמן שישראל הם בגלות. הרי בגלות כתוב, אזלו מים מני ים, המלכות הנקראת ים, ונהר יחרב ויבש, היסוד, נהר יוצא מעדן. וא"כ, איך עושה תולדות? אלא זרוע כתוב, שפירושו שתמיד הוא זרוע, אפילו בזמן הגלות. ומיום שהפסיק נהר ההוא מלבוא בגן, היסוד, שנקרא גן, לא נכנס בו עוד גן, ואור ההוא, שהוא זרוע תמיד, עושה פירות, כי ממנו ומעצמו הוא נזרע כבתחילה, ותמיד אינו שוקט. בדומה לגן שעושה תולדות ומאותה זריעה הראשונה נופל שוב במקומו, שבשעת קצירת השדה, נופלים גרעינים לאדמה, ועושה תולדות מעצמו, כבתחילה. ולא נפסק זרוע זה לעולם.

בזמן שביהמ"ק היה קיים, היה זיווג זו"ן הגדולים, שהלבישו את או"א עילאין בתמידות. ונמצא שיסוד דז"א דגדלות השפיע ג' הזריעות אל המלכות בלי הפסק. אבל בזמן הגלות נפסק זיווג דגדלות הזה, כמ"ש, אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. ואע"פ שיש עליית זו"ן לאו"א שם בזמן הגלות, כגון בשבת, אין זה נחשב לביאת הגן בגן, משום שאינו בקביעות. אמנם בהכרח שיש גם

תשמג אור הראשון הזה, זרע אותו הקב"ה בגן עדן שלו, במלכות, ועשה אותו שורות שורות, שחילק אותו לפי הקווים, על ידו של צדיק, הגן של הגן, שלקח אור הזה וזרע אותו זרע אמת, ועשה אותו שורות שורות בגן, במלכות, והוליד והצמיח ועשה פירות, ומהם ניזון העולם. כמ"ש, אור זרוע לצדיק.

תשמד וכתוב, וכגנה זרועיה תצמיח. מי הוא זרועיה? אלו הם זרוע, אור הראשון, שהוא זרוע תמיד, עתה הוא מוליד ועושה פירות, ועתה שוב זרוע כבתחילה, עד שלא יאכל העולם פרי זה, זרוע הזה מוליד. ונמצא שנותן פירות ואינו שוקט. וע"כ כל העולם ניזונים בהשפעת הגן, שנקרא צדיק, יסוד דז"א, שאינו שוקט ואינו פוסק לעולם, יסוד דגדלות דז"א, בעת שזו"ן מלבישים לאו"א עילאין.

יציאת ג' נקודות חולם שורוק חיריק בדרך ג' מיעוטים בזה אחר זה, נקראים ג' זריעות. כי אור הראשון שהיה בבינה, התמעט ונזרע בזה אחר זה. תחילה בחולם, ואח"כ בשורוק, ואח"כ בחיריק, בסדר ג' קווים. וזה נבחן לזריעה, שכל מעשה העלמה, שבסופו מתהפך לגילוי יותר גדול, נבחן לזריעה וצמיחה, כדמיון שמעלימים ומרקיבים החיטה בארץ, שההיעלם מתהפך לגילוי, כי נולדות ממעשה הזה חיטים יותר מרובות. ויש כאן ג' זריעות. ואח"כ מתחילה הצמיחה, אשר ב' הקווים ימין ושמאל, מתייחדים זה בזה ע"י קו האמצעי, והאורות מתמלאים ונשלמים.

הקב"ה לשמור את אורח חיים הזה, נותן עליו, מי שמכה ועושה תוכחות מוסר לבני העולם. והוא, כמ"ש, ואת להט החרב המתהפכת, לשמור את דרך עץ החיים. וע"כ דרך חיים הוא תוכחות מוסר. כי מי שיש בו תוכחות, כלומר ייסורים, ודאי שמעוררים אותו ללכת באורח חיים ההוא, ששם שורה תוכחות מוסר.

תשמה כי נר מצווה ותורה אור, ודרך חיים תוכחות מוסר. אין תחילת המקרא דומה לסופו, וסופו אינו דומה לתחילתו. כי מתחיל באור תורה ומצווה ומסיים בתוכחות מוסר. אלא הכול במקרא הזה האמונה, המלכות. כי נר מצווה, זהו שמור, המלכות. ותורה אור, זהו זכור, ז"א. ודרך חיים תוכחות מוסר, אלו הם הגזרות והעונשים שבתורה. והכול הוא האמונה, כלומר לתיקון המלכות, וזה צריך לזה, שיהיה הכול כראוי.

בזמן הגלות זיווג עליון, כדי להחיות העולמות, וזיווג זה נבחן לזיווג ז'ו"ן הקטנים, ששניהם רק ימין ושמאל שבמלכות עצמה. ז"א הקטן רק הימין שבמלכות, ונחשב כמו המלכות, וממנו נמשך השפע למלכות, כדי להחיות העולמות. אבל הגנן, יסוד דז"א הגדול, אינו משפיע בזמן הגלות, וע"כ השפע הוא קטן בזמן הגלות. וערך השפע הזה כלפי השפע שבזמן הבית, הוא כערך זריעת השדה ע"י ספיח הנזרע מעצמו, כלפי שדה, הנזרע ע"י גנן.

תשמג ותורה אור. התורה ניתנה מצד אור הראשון, וכך היא נזרעת תמיד בעולם, ועושה תולדות ופירות, ואינה שוקטת לעולם, ומפרי שלה ניזון העולם.

תשמד ודרך חיים תוכחות מוסר. שני דרכים הם, אחד אורח חיים, ואחד בהיפך ממנו. הסימן של אורח חיים הוא תוכחות מוסר. כי כשרוצה

אור מים רקיע

ויהי אור, שלא כתוב בהם, כי טוב, משום שלא היה שלמות עד אור השלישי, של קו האמצעי, שהשלים לכל הצדדים. וכיוון שבא השלישי הזה, אז הבדיל המחלוקת של ימין ושמאל, שכתוב, ויבדל אלקים בין האור ובין החושך. שהימין הוא האור, והשמאל הוא החושך. וקו האמצעי עשה שלום ביניהם ונכללו זה בזה. שע"י זה נשלמו שניהם.

תשמט ועל שהן חמש מדרגות, חג"ת נ"ה, שנפרשו ונמשכו מאור הראשון, ע"כ ביום א' כתוב, אור, ה"פ, וכולן מצד ימין, שכל ה"ס חג"ת נ"ה נמצאות בשליטת הימין, חסד. וכשנכללו בצד שמאל, נכללו במים הנוסעים מימין, כי הימין מפשיר הקיפאון שבשמאל, ועושה אותו למים נוזלים. ומשום זה ביום ב' של מעשה בראשית, שהוא שמאל, כתוב, מים, ה"פ, כנגד חג"ת נ"ה שבקו שמאל. וכשנשלמו ימין ושמאל בקו האמצעי, רקיע, כתוב ה"פ רקיע. כנגד חג"ת נ"ה שבקו האמצעי. וע"כ אור מים רקיע, כנגד ג' מדרגות, ימין שמאל אמצע, שבכל אחד מהם נכללו חמש מדרגות חג"ת נ"ה, וע"כ כתובים אור, מים, רקיע, ה"פ בכל אחד ואחד.

תשנ באלו אור מים רקיע הצטייר ונחקק בחקיקות צורת אדם, שהוא בתחילה אור מקו ימין, ואח"כ מים מקו שמאל, ואח"כ התפשט ביניהם קו האמצעי, הרקיע, חקיקת החקיקה של צורת אדם.

תשנא והוא דומה, כעין החקיקה של ציור צורת אדם כשנולד. כי בלידת האדם מתחילה הוא זרע, אור, כי האור של כל איברי הגוף הוא הזרע, שכתוב, אור זרוע, זרע ההוא ממש. שהוא הזרעה דנקודת החולם וקו ימין. ואח"כ זרע

תשמו על האור, המדליק ומאיר לנר הזה, המלכות, כתוב באהרון, בהעלותך את הנרות, משום שהוא בא מצד אור ההוא, שכתוב בו, יהי אור ויהי אור. כתוב, יהי אור, למה צריך לכתוב, ויהי אור? יהי אור, אור הראשון, ימין, חסד, מידתו של אהרון הכהן, לקץ הימין. ויהי אור, השמאל שיוצא מימין, כי מימין יוצא השמאל. וע"כ, ויהי אור, הוא שמאל.

יהי אור, נקודת החולם, קו ימין, שממנה מתחילה ההתפשטות ב"י הנכנסת לאור הבינה, ונעשה אויר. ויהי אור, זה אור שכבר היה, יי שמיעטה את אור הבינה לאויר, מלכות שעלתה למקום בינה חזרה ויצאה משם למקומו, וחזר אויר הבינה להיות אור, שזה נקודת השורוק, קו השמאל. הרי, יהי אור, הוא אור הראשון, הנשאר בבינה, בנקודת החולם, אויר, חסד. ויהי אור, קו שמאל, נקודת השורוק.

תשמז מכאן משמע, ויהי הראשון הכתוב בתורה, הוא בצד השמאל. ומשום זה, ויהי, אינו סימן ברכה, משום שבקו השמאל יוצא חושך, שהחשיך פני העולם, שהוא מלאך המוות. והוא יצה"ר. כי כשנגלה עשיו ומעשים שלו, היה ב"ויהי" הזה, שכתוב, ויהי עשיו איש יודע ציד. והתקיים בויהי איש יודע ציד, שידוע לצוד לבבות, לפתות בני העולם, שלא ילכו בדרך הישר.

תשמח וירא אלקים את האור כי טוב. זהו העמוד העומד באמצע, קו האמצעי, שעומד ואוחז בצד זה ובצד זה, מכריע ומייחד ימין ושמאל זה בזה, כאשר היה השלמות של שלושה צדדים, ג' קווים, כתוב בו, כי טוב, מה שלא היה בב' קווים האחרים, ימין ושמאל הרומזים בכתוב, יהי אור

שאינם פגומים כלל. כי ז"א, השמש וקו ימין, והמלכות, הלבנה וקו שמאל, נכללו ונשלמו זה מזה ע"י קו האמצעי, ת"ת דז"א.

תשנ"ד התחיל לצחוק אותו הילד, ושמח. אמר להם, זה שאמרתי שנברר כאן עניין האדם, באור שהוא זרע, ואח"כ נעשה מים, ומתוך מים האלו התפשט הרקיע, שהוא צורת האדם, כמו שהערת, זה צודק, כשנעשה זה במעי אישה, שהרי אין הזרע מצטייר אלא בתוך מעיים של הנוקבא להתפשט בה צורת האדם. וכאן אם אלו חמש מדרגות, חגיית נ"ה של אור מים רקיע, הם צורת אדם, לפי זה, באיזה מקום הצטייר והתפשט צורה זו תוך המים?

תשנה לא הצטייר בתוך הנקבה שהוא עוה"ב, בינה. כי לא הצטייר ציור וצורה, כראוי, עד שיצאו לחוץ מהבינה ואח"כ נגלמו ונקרשו. כי הקרישה בכוח המיעוט שבמסך דחיריק שבז"א שעלה לבינה בקו האמצעי, ואין כוח המסך שבז"א יכול לשלוט בכל כוחו במקום בינה, ג"ר, אלא רק אחר שיוצא ממנה למקומו. עוה"ב, בינה, הוא האומן של כל מעשה בראשית, אלקים הכתוב שם, כמ"ש, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. וכן, ויאמר אלקים, יהי רקיע. הרי שהבינה היא האומן, המאציל, שעושה הציור של אור מים רקיע. ואיך תאמר, שהציור והצורה נעשה בבינה?

תשנ"ו ולא הצטיירה צורת אדם בנוקבא שלמטה, המלכות, שהרי עוד לא הייתה המלכות, כי אח"כ, כשיצא צורת אדם הזה, שבאור מים רקיע, ז"א, יצאה עימו הנוקבא, הרי שלא הצטייר צורת אדם בה. וא"כ, באיזה מקום הצטייר ונחקק זרע של אור מים רקיע, להיות חקיקה של צורת אדם?

תשנ"ז אלא זה סוד עליון, אדה"ר, ז"א דאצילות, אור מים רקיע, נחקק והצטייר בלי נוקבא, אדם השני, אדם דבריאה, מן הכוח והזרע של אדה"ר נחקק והצטייר בתוך הנוקבא, המלכות דאצילות.

תשנ"ח הזוהר מפרש דבריו, אדה"ר, ז"א. החקיקה של ציור וצורת הגוף, לא הייתה בנוקבא, והיה בלי ציור כלל, שלא נגלם ונקרש בעודו בבינה, עד שיהיה ראוי לכנותו צורה. והצטייר ונחקק למטה מעוה"ב, למטה מבנינה בלי דכורא ובלי נוקבא, אלא, אלו כ"ב (22) אותיות דז"א שנחלקו בו לגי קווים, נגלמו ונקרשו תוך המידה, המסך דחיריק שבקו האמצעי, שנקרא רקיע שבסיבתו נקראו האותיות. והצטייר ונחקק בהם אדם.

והאותיות בדרך הישר בסדר שיצאו מאור הראשון שבבינה, ז' אותיות, מן א' עד ו', קו ימין, נמשכו אל המידה שברקיע, והתחילו להיחקק ולהצטייר, וזרע אור הזה בתוך הרקיע, ז"א, תוך

שנקרא אור מתפשט ונעשה מים, נקודת השורוק וקו השמאל. ובלחות המים נחקק יותר ומתפשט בהתפשטות תוך אלו המים, התפשטות צורת הגוף לכל הצדדים. כיוון שהצטייר ונחקק ציור וצורת הגוף, נקרש ההתפשטות ונקרא רקיע, נקודת החיריק וקו האמצעי. וזהו רקיע בתוך המים. ואחר שנקרש, כתוב, ויקרא אלקים לרקיע שמיים, שכבר נקרש לחות הגוף שהיה במים. שאז נגמר בחינת האדם, ז"א, שמיים, והוי"ה שלו במילוי אלפין, יוד הא ואו הא, שבגי' אדם. הרי שלידת האדם דומה להאצלת ז"א מבינה. לחות, פירושו, שזה נכנס בגבולו של זה, כטבע הלח. קרישה, פירושו, שכל אחד שומר על גבולו ואינו נכנס בתחום חברו, כטבע היבש.

תשנ"ב כיוון שנברר הגוף ונוקה בניקיון, לחות שנמשך ונשאר ממנו, הוא הפסולת הנעשה ע"י היתוך, והם מים הרעים העכורים, שמהם נעשה הפסולת, שהוא המקטרג לכל העולם, הס"א, ונעשו זכר ונקבה, אח"כ, כשירדו מים עכורים האלו, והותכו למטה בצד שמאל, יצאו, הזכר והנקבה של הס"א, לקטרג על כל העולם. אשרי הוא מי שניצל מהם.

מטרם ביאת קו האמצעי, הרקיע, היו הימין והשמאל לחים, שהיו במחלוקת שכל אחד נכנס בתחום של חברו, והיה רוצה לבטל את חברו. וכשבא קו האמצעי, בכוח המסך דחיריק שבו, מיעט את השמאל, ועשה שלום ביניהם, שהימין יאיר מלמעלה למטה, והשמאל רק מלמטה למעלה. ובכוח המסך של קו האמצעי, שנקרא רקיע, הקריש את הגבולים הללו חוק ולא יעבור. ונאמר שהקרישה נעשה בכוח הרקיע. אמנם לא נגמר הקרישה למעלה בבינה, אלא אחר שירד קו האמצעי למקומו, שהוא ז"א. ומזה תבין שאותה הלחות שנשארה בגוף ולא נקרשה, הוא פסולת, כי זה מורה שהחלקים ההם לא קיבלו הכרעת קו האמצעי, והימין ושמאל שבהם הם במחלוקת כמקודם ביאת קו האמצעי. ולפיכך נעשה ממנה זכר ונקבה דקליפות. אמנם זה לא נעשה במקום עולם האצילות, אלא למטה בבי"ע, כשירדו משם לבי"ע, והתדבקו בשמאל ורצו לבטל את הימין, אז יצאו לקטרג על כל העולם, כי רצו לבטל את החסדים שמהם נבנה העולם.

תשנ"ג כיוון שיצא המקטרג, כתוב, יהי מא' רת, חסר ו', לשון מארה וקללה, שנמשכה מחלת אסכרה בילדים, שהורגת הילדים שלא טעמו טעם חטא, מחמת חטאים של המולידים, והתמעט אור הלבנה. ואח"כ כתוב, והיו למאורות, בשלמות שניהם יחד. נשלמו ע"י רקיע השמיים, קו האמצעי, ת"ת דז"א, כי כשעלתה המלכות והתחברה ברקיע השמיים, אז, והיו למאורות, ששניהם יחד היו אורות שלמים,

אדם הזו, ז"א, בא בהשתוקקות אל הנוקבא, ושם בנוקבא נחקק והצטייר, אדם השני דבריא, כצורה שלו. ועליו כתוב, ויולד בדמותו כצלמו. כי אדה"ר שלמטה הוא כנגד ז"א, ואדם השני, שהוא בנו שת, הוא כנגד אדם השני של מעלה. זה הצטייר תוך הנוקבא דז"א, מה שלא היה כן הראשון, ז"א, כי הראשון הצטייר בעצמו במדידה שבתוך המידה, שהוא המסך דחיריק שבו עצמו, ולא בנוקבא.

המידה, המסך וקו המידה שבו. ואחר שהגיע האור, קו ימין, לתוך המידה, נמשך בו קו השמאל, וחזר שם האור להיות מים במים. ואח"כ התפשט הרקיע, קו האמצעי עצמו, מכוח ב' הקווים, שהאירו ונכללו בו, בצירור אדם, צורה כראוי, שנגלם ונקרש כל צורכו. שאז נגלמו גם ב' הקווים ימין ושמאל.

תשנט לאחר שהתקשטה הנוקבא, שנבנתה ע"י או"א, וחזרו ז"א והנוקבא פב"פ, אז צורת

קין הבל שת אנוש מהללאל

כי שבירת הגוף וכוחה של הנפש הוריש שת לבנו אנוש, שהיא הירושה שהיה לו לקבל לעצמו, והוא הוריש ג"כ לבנו, למהללאל.

תשסה עוד התגלגלו האותיות לתקן את העקום, שהתעקם ע"י חטאו של אדה"ר וקין והבל, וחזרו והולידו את קינן. זהו תיקונו של קין, כי קינן אותיות קין, וניתקן תחתיו וחזרו האותיות להמתיק העולם מהעקימה שהייתה. מהללאל, בנו של קינן, המי של מהללאל היא סוף אותיות אדם. ה' ולי הן תיקון אותיות של הבל, ומשום שהבל לא היה חוטא כקין, לא נחלפו אותיות משמו במהללאל, אלא אות אחת בלבד, שבמקום ב' של הבל הייתה א' במהללאל, כדי להיתקן יותר.

תשסו עד כאן התבשם העולם וניתקן העקימה שהתחיל באנוש, חוץ מחטאו של אדם, שלא התבשם עד שעמדו ישראל על הר סיני. אבל העקימה של קין והבל ניתקן והתבשם. אבל העולם היה בצער ועצבות, עד שבא נוח, שכתוב, זה ינחמנו ממעשנו ומעיצבון ידינו מן האדמה אשר איררה ה'. וחטאו של אדם לא התבשם, עד שעמדו ישראל על הר סיני וקיבלו התורה. וכשישראל קיבלו התורה, אז נר ואור, מלכות וז"א, ניתקנו כאחד.

תשסה ישבו כולם. אחד אמר, רבותי, משראיתי הצער של חותני ובתו, שנדחקו והצטערו בעצמם, על מה שאיני יודע ברכת המזון, אמרתי להם, עד שאדע ברכת המזון לא אתחבר באשתי, כדרך כל בני העולם, ואע"פ שיכולתי לשמש בה בלי חטא, לא רציתי לעבור על דעתם, משום שלא יכולתי לומר משהו עד שני חודשים.

תשס והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין. הקי שרגלה התלבשה בקליפות, ורגליה יורדות מוות, התחילה להוליד במעיה של חוה, בכוח ותמיכה של אדם, לאח"כ שכבר קיבלה זוהמה מן קוף הזה. תחילה בא נחש, קי, על חוה והטיל בה זוהמה, ואח"כ בא אדם עליה. וע"כ לא כתוב, ויולד, אלא, והאדם ידע. ותהר ותלד, וייצא הפסולת בתוך חוה.

תשסא ותוסף ללדת את אחיו את הבל. לא כתוב, ויולד, ואע"פ שהיה מזכר, מימין, כי המקטרג החליש ושבר כוחו, משום שבאות קי של קין, התחילו האותיות להוליד. כי קין והבל היו ב' חצאי נשמות, קין מצד אלי"ה, והבל בצד מ"י. ואותיות השם של קין יצאו ראשונה.

תשסב כיוון שנבררה הפסולת בקין, התחילו האותיות להוליד מהאותיות ש"ת, שהם תיקון זכר ונוקבא בהסכמה ביחד. כי ש' הוא ג' קווים דז"א, שהוא זכר, והת' נקבה, מלכות. ואז כתוב, ויולד בדמותו כצלמו, ויקרא את שמו שת. ומה שכתוב מקודם, ותקרא, מטעם שהשם שת הוא תיקון זכר ונוקבא ביחד.

תשסג עוד התגלגלו האותיות, וחזרו להוליד א' דאדם, והאותיות האלו שבמקום סיום שמו, הם נ', שלאחר מ' דאדם, והוי' שלאחר ד' דאדם, ולא הה' שלאחר הד', משום שה' זו התעברה בהבל. ונמצא שיצאו האותיות א' נ' ו'. וסיים באות ההתחלה של השם שת, ש', ונקרא אנוש.

תשסד מה בין שם זה לשם אדם? אנוש לא היה בכוחו, אלא היה תיקונם של אדם ושת, שכתוב, מה אנוש כי תזכרנו. וכתוב, מה אנוש כי תגדלנו, וכי תשית אליו ליבך, ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו. וע"ז כתוב, והי חפץ נכאו החלי.

סודות ברכת המזון

[רזין דברכת המזון]

אחד אומר, ושמחת לפני ה' אלקיך. מקראות אלו היו מתקיימים כשישראל היו שורים בארץ

תשסט פתח ילד ההוא בברכת המזון ואמר, כתוב אחד אומר, ואכלת לפני ה' אלקיך. וכתוב

חסד, כשהאור יורד למטה, ועושה טוב לכל הבריות, לצדיקים ולרשעים, ואינו חושש, משום שאין בו דינים. ואע"פ ששניהם, טוב וחסד, הם מדרגה אחת שכתוב, אך טוב וחסד ירדפוני. אם אומר טוב, למה אומר חסד, ואם אומר חסד, למה אומר טוב? הלוא היה די באחד מהם? אלא טוב, שכולל הכול בתוכו ואינו מתפשט למטה, חסד, יורד ומתפשט למטה, וזן הכול, צדיקים ורשעים יחד. הטוב, הוא הארת חכמה הכלולה בחסד. והוא מאיר מלמטה למעלה, ולא למטה. אבל החסד מאיר מלמעלה למטה.

תשעז שאומר, ובטובו חיינו, היה אפשר לפרש, שהשפע אינו יורד למטה לצדיקים ולרשעים, ע"כ חוזר ואומר, הזן את העולם כולו בטובו בחסד. כמ"ש, נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. וע"כ אומר, הזן את הכול, לצדיקים ולרשעים, לכל. זו נקראת ברכת הימין, חסד. השמאל, גבורה ודין, אינו בברכת המזון. ומשום זה יד השמאלית לא תעזור ליד הימנית לשאת את הכוס.

תשעה כיוון שברך ברכת המזון, צריכים להדביק את ארץ החיים, המלכות, בימין, שתהיה ניזונה משם, ולכלכל ולתת מזונות לכל. וע"כ ברכה השנייה היא ברכת הארץ. וצריכים להזכיר בה, ברית ותורה, על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלימדתנו, להראות שמטוב הזה ניזון ברית ותורה, שהוא תיקון של טוב הזה.

תשעט מכאן למדנו, שנשים פטורות מברכת המזון לצאת ידי חובתן, כי אין בהן תורה וברית. ויחתום, על הארץ ועל המזון, כי דבקו יחד הוא בחסד. על הארץ, זו היא ארץ החיים, המלכות. ועל המזון, זהו חסד. והם כלולים זה בזה בדבקות אחד.

תשפ התפשטות הטוב הוא הודאה הנקרא חסד, כי כשהתפשט הטוב למטה מודים לו ע"ז, וע"כ הוא אומר, נודה לך על כך ועל כך ניסים ואותות שנעשו לנו מצד הטוב. והרי כתוב, נעימות בימינך נצח. הלוא נצח הוא בימין, ולא הוד? אלא כל אחד מראה על המקום שיצא ממנו. כי הנצח תוצאה ממלחמות, והמלחמות הם שמאל, וההוד תוצאה מהתפשטות החסד שהוא ימין. אבל מבחינתם עצמם, הנצח ימין וההוד שמאל. ובברכת המזון המדובר על המקום שההוד יצא משם, וע"כ הוא ימין.

תשפא הנצח ימין, הרי כתוב בו, נעימות בימינך נצח. וכתוב, נעים זמירות ישראל, וזמירות הוא שמאל. אי"כ האם הנצח שמאל? ומשיב, שכל שמאל נכלל בימין. כי נצח ימין ונעימות שהוא שמאל נכלל בו. אבל הודאה, הרי הוא מודה על הטוב שבימין, להראות שההוד

הקדושה ונראים לפני הקב"ה בביהמ"ק, עתה איך הם מתקיימים? מי יכול לאכול לפני ה', ולשמוח לפני ה'?

תשעב תחילה כשיושב האדם על שולחנו לאכול, מברך המוציא. ולא מוציא. כתוב, בורא השמיים, ולא כתוב הבורא. עושה ארץ, ולא כתוב העושה ארץ. מה הטעם כאן, שאומרים המוציא?

תשעא אלא כל הדברים שמעולם העליון הנסתר, בינה, מסתתרת הה' משם, שאין שם ה' הידיעה. להראות, כי מעולם הגנוז והנסתר הוא. וכל הדברים שמעולם התחתון, מלכות, שהתגלה יותר, כתוב עם ה', שכתוב המוציא במספר צבאם. הקורא למי הים. כולם מעולם התחתון הוא. ואם כתוב שם, הוא ג"כ עם ה', כגון, האל הגדול. וכאן שהוא בגלוי עם ה', משום שהוא מעולם התחתון. כי כיוון שאדם מברך השכינה באה לפניו.

תשעב ומה שכתוב, ואכלת לפני ה' אלקיך. נכלל כאן, לדבר בדברי תורה, שכך צריך, משום שהקב"ה עומד לפניו, שכתוב, זה השולחן אשר לפני ה'. וכתוב, ואכלת שם לפני ה' אלקיך.

תשעג ומשום שאדם עומד לפני אדונו, הוא צריך ג"כ לחון לעניים, לתת להם כמו שהקב"ה נותן לו לאכול. ויהיה כמי שאוכל לפני המלך הקדוש, וצריך שלא יהיה זולל על שולחנו, כי הזלילה הוא מס"א. וזה, הלעיטני נא, שהוא דרך זלילה. וכך צריך לס"א. שכתוב, ובטן רשעים תחסר. וע"כ כתוב, ואכלת לפני ה' אלקיך, ולא לפני ס"א. וצריך שלא יעסוק בדברים בטלים ובצורכי סעודה, וצריכים לעסוק בדברי תורה, כי כשנאמרים דברי תורה על השולחן נותן האדם כוח לאדונו.

תשעד ושמחת לפני ה' אלקיך. בכוס של ברכה. כשמברך האדם בכוס של ברכה, צריך לשמוח ולהראות שמחה, ולא עצבות כלל. כיוון שנוטל אדם כוס של ברכה, הקב"ה עומד עליו, והוא צריך לעטוף ראשו בשמחה, ולברך על הכוס, במושב שלושה שאכלו כאחד, נברך שאכלנו משלו.

תשעה ובטובו חיינו. בזה צריכים לכוון הרצון למעלה אל עתיקא דעתיקין, וע"כ הוא בדרך סתום, שאומר, ובטובו, ואינו אומר ובטובך. אומר, ובטובו, ולא מטובו, כי ובטובו, זהו ימין העליון, החסד, ומטובו, זהו מדרגה אחרת למטה הבא מצד ימין, היסוד. וע"כ צריך לומר, ובטובו. משום שבטוב, חסד, נבנה העולם, כמ"ש, כי אמרתי עולם חסד ייבנה, ובו הוא ניזון.

תשעו שואל, למה נקרא טוב, ולמה נקרא חסד, שהם שני שמות? טוב, כשהספירה כוללת הכול בתוכה ואין האור מתפשט לרדת למטה.

למקטרג חלקו בזוהמה של מים אחרונים, כי רחיצת הזוהמה מהידיים, מורה, על המאכל המתקלקל מחמת הדבקות בשמאל של הסי"א הנקרא זוהמה. ומרמזים לסי"א שזהו חלקו, של הדבוק בו. אם עוד לא התדבק לגמרי בשמאל, שיהפוך המזון לזוהמה, הרי חלקו במאכל שהידיים קרבו אליו. ידיים מורים על המשכת החכמה מלמעלה למטה. ואע"פ שעוד לא המשיך מלמעלה למטה, אלא שהידיים קרבו להמשיך, מתקלקל ג"כ המאכל. ונעשה לחלקו של הסי"א.

תשפג) וע"כ אין לסי"א חלק עימנו, שלהיות חלקו בשמאל בלי ימין, אין לו חלק במזון, חסד. וכיוון שאין לו חלק עימנו, שכבר לקח חלקו בשמאל, אין לנו לעורר השמאל כלל, אפילו בהתכללות עם הימין ע"י קו האמצעי, כדי שלא יתעורר המקטרג לינוק ממזון שלו, מחסדים המלבישים החכמה שמשמאל, ואז יקבל ב' חלקים כבכור, אחד למטה, בשמאל בלי ימין, הנמשך מלמעלה למטה, ואחד למעלה, בחסדים המלבישים את הו"ק דחכמה, המאירה מלמטה למעלה, שהרי כבר מכר בכורתו ליעקב אבינו, מפני שראה ביעקב ב' חלקים חכמה וחסדים, המלבישים החכמה, והודה, שאין לו אלא חלק אחד, חכמה בלי חסדים, והולך למות. חלקו הוא למטה, בשמאל שממשיכים מלמעלה למטה, ואין לו למעלה כלום, שאין לו חלק בחסדים המלבישים את החכמה ע"י קו האמצעי, שהחכמה מאירה מלמטה למעלה. ישראל לקחו למעלה, ועשו לקח למטה. וע"כ לא יתקרב השמאל כלל בברכת המזון. ועם זה תבין, שהבכור נוטל פי שניים, חכמה וחסדים. ושאר האחים רק חסדים בלבד.

תשפד) אחר שהתברך ארץ החיים מצד הימין, ומקבל מזון, אז מבקשים רחמים על הכול, ואומרים, רחם ה' אלקינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך, כי ממזון והכלכלה שבארץ החיים, המלכות, נקבל אנתנו, ישראל עמך, וביהמ"ק ייבנה למטה ברחמים האלו, שזהו, ועל ירושלים עירך.

תשפה) ובשבת שאין דין, שתהיה נו"ה בכלל חסדים, שנצח ימין כלול משמאל ותוצאה של דין ממלחמות, והוד תוצאה מהתפשטות החסדים למטה. נמצא שאינם חסדים ממש אלא בכלל חסדים. אבל בשבת שאין בו דין, אומרים קצה והחליצנו, קצה נצח, והחליצנו הוד, להיותם אז נו"ה חסדי דוד הנאמנים, חסדים ממש, וע"כ, אל תהי צרה ויגון, כי אז קצה ומודים, נו"ה, הם חסדי דוד, בלי התכללות דין כלל. ושים שלום, שאומרים בתפילה, בברכת עושה שלום במרומו הוא יעשה שלום עלינו, יסוד, המשפיע חסדי דוד אל דוד, המלכות.

יוצא משם, כי הוא תוצאה של התפשטות הטוב מימין. וזהו התפשטות הטוב שהתפשט בארץ החיים, המלכות.

תשפב) מהו הטעם שאין בברכת המזון שמאל, אלא ימין בלבד? משום שאין חלק לסי"א במזון של ישראל, ואם היה מתעורר שמאל, היה הסי"א מתעורר עימו, להיותו נמשך משמאל. וכבר הוא מכר בכורתו וחלקו ליעקב אבינו. וע"כ אנו נותנים למקטרג חלקו בזוהמה של מים אחרונים, ואם אין זוהמה בידיים שנרחצו, הרי חלקו במאכל שהידיים קרבו אליו. כי עכ"פ יש בהם שיורי מאכל.

הסי"א יונקת משמאל, מקו שמאל שאינו נכלל בימין ע"י קו האמצעי, כי כל מגמתם להמשיך הארת החכמה שבשמאל מלמעלה למטה, ג"ר דחכמה. ומחמת חיסרון של חסדים, אין החכמה יכולה להאיר ומשפיעה דינים קשים. וזהו מידתו של עשיו. ויעקב, קו האמצעי, ממעט את קו השמאל מג"ר דחכמה, אבל משום זה הוא מייחד אותו בקו ימין, והחכמה מתלבשת בחסדים שבימין ומאירה בו"ק דחכמה. ונאמר בזוהר, שיעקב נקרא קטן, מחמת חיסרון ג"ר דחכמה, ועשיו נקרא גדול, מחמת התאמצותו לינוק מג"ר דחכמה, שהיא הבכורה של עשיו.

ויבוא עשיו מן השדה, קו שמאל, הנקרא שדה, והמשיך החכמה מלמעלה למטה, לקבל הג"ר דחכמה. ומחמת זה, והוא עי"ף. כי נמשכה לו חכמה בלי חסדים, שכולה דינים, והתעייף מזה עד למיתתו. כמ"ש, ויאמר עשיו אל יעקב הלעיטני נא. שימשיך לו מהחסדים שלו, שנקראים לחם ונזיד עדשים. ויאמר יעקב, מִכָּרָה כיום את בכורתך לי. שישגיר בידי את הבכורה שלו, הג"ר דחכמה, המתמעטת בהכרח ע"י קו האמצעי. ואז ייחד השמאל עם הימין, וישפיע לו חסדים, שהוא מזון. וכתוב, ויאמר עשיו, הנה אנוכי הולך למות. כיוון שהדינים הנמשכים מג"ר דחכמה, שהיא בכורה, הם כל כך קשים עד מוות, למה זה לי בכורה. ויישבע לו, ע"ז שלא יחזור להידבק בבכורה. ואז נתן לו מזון, שהוא חסדים, ע"י הייחוד של ימין ושמאל. אמנם אם יעבור עשיו על השבועה ויחזור להמשכת הבכורה, אז מתקלקל המזון ומתהפך לזוהמה.

אין בברכת המזון שמאל, משום שאין חלק לסי"א במזון של ישראל, כי הסי"א הדבק בשמאל להמשיך מלמעלה למטה, הרי הוא מחוסר מזון, חסדים. ואם יש מזון, יש בהכרח ייחוד של ב' קווים ימין ושמאל, והסי"א מסתלקת משם. כי מחמת חיסרון של מזונות שבשמאל, מכר עשיו את הבכורה ליעקב אבינו. הרי שבהתעוררות השמאל דסי"א מסתלק המזון. וע"כ אנו נותנים

וע"ז יש לו אריכות ימים. מי שנוטל כוס של ברכה ומברך עליו, כתוב, כוס ישועות אשא. ישועות זהו ימיו, מושיע מכל המקטרגים שבעולם, שכתוב, ותושע לו ימינו. וכתוב, הושיעה ימינך וענני.

תשפו) ואח"כ אומרים, הטוב והמטיב, משום שהכול בא מצד ימין ולא מצד שמאל כלום. מי שמברך ברכת המזון, מקבל הברכות קודם כולם, קודם לעונים אחריו. ומתברך בכלל ברכת המזון,

שבע ברכות הכלה

ותולדות בהתעוררות של השמאל, כי מטרם שמקבל חכמה משמאל דבינה, אינו ראוי להוליד. וע"כ זו ברכה הראשונה לכולן.

תשצג) ברכה השנייה, שהכול ברא לכבודו, ברית הקדוש, יסוד דז"א, שנקרא כל, שמחת החיבור, המקבל כל הברכות מימין, חסד, לעשות פירות בגפן, המלכות, הנקראת כבודו. כי מתחילה יורד פרי מלמעלה מבינה, דרך האיברים, הספירות דז"א, ונמשך לברית הקדוש, יסוד, שתמשך לגפן, מלכות. וזהו מצד ימין, חסד, כי אין פירות נמצאים אלא בימין. השמאל מעורר הולדת הפירות, והימין עושה הפירות. פירות הן נשמות הצדיקים.

תשצד) אח"כ נכלל השמאל בימין והימין בשמאל, כדי להיות אדם, שהוא קו האמצעי, ת"ת. ומשום זה ברכה השלישית היא, יוצר האדם. ע"כ יעקב, עמוד האמצעי, צורת אדם היה. כי צורת אדם מורה על קו האמצעי. שימין ושמאל כלולים בו.

תשצה) ברכה רביעית, אשר יצר, היא עמוד אחד של ירך הימין, נצח. ברכה חמישית, שוש תשיש ותגל העקרה, היא עקרת הבית, המלכות, בשמחת קיבוץ ואסיפת בניה לתוכה מארבע רוחות העולם. וזהו ירך האחרת, נצח, שהתחבר בירך השמאל, הוד, ללכת לכל הצדדים ולקבץ קיבוץ הבנים ולהכניסם בין הברכיים, שהם נו"ה.

תשצו) ובאלו השניים, נו"ה, שהנביאים שורים ביניהם, ומקבלים מהם נבואתם, הם שמחת עקרת הבית, המלכות, משום ששתי ערבות, נו"ה, אינן עושות תולדות ופירות, וקיבוץ הבנים אליהם הם הפירות ותולדות שלהם. שהם מביאים לעקרת הבית, המלכות. וקיבוץ הבנים אינו מתעורר זולת בנביאים, נו"ה. וע"כ ברכת שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה, היא בהוד.

תשצז) ברכה השישית, שמח תשמח רעים האהובים, מקום שרצון ושמחה ואחוה נמצאים בו, שזה עמוד של כל העולם, שנקרא צדיק, יסוד. וצדיק וצדק, יסוד ומלכות, רעים ואהובים, שאינם סרים זה מזה. כי ברכה זו כוללת ג"כ מלכות, וע"כ אומר רעים האהובים. עד כאן הן שש ברכות שהכלה מתברכת מהן.

תשצח) ברכה השביעית מקיימת הכול, ומתברכים הכול, שהיא בינה, מקור כל המוחין.

תשפח) ועשית את הקרשים למשכן עצי שיטים עומדים. הקרשים שבכאן הם השרפים. אלו השרפים, המכונים קרשים, עומדים בתיקון הכלה, השכינה, ומסבבים סביב החופה, שהיא המכסה שממעל הקרשים, שתשרה בחופה רוח עליון, ז"א. כעין זה כלה למטה, צריכים לתקן חופה לכיסוי בתיקון לכלה האחרת, השכינה, הבאה לשרות בשמחה על כלה התחתונה.

תשפט) משום כבודה של כלה העליונה, צריכים לעשות חופה נאה בכל תיקוני היופי, לזמן את כלה העליונה, השכינה, לחופה הזו. כי כמו שבכל מילה של ברית למטה, צריכים לתקן כיסא שנייה ביופי, לבעל הקנאה של אות ברית שבא שמה, אליהו, אף כאן בכל חופה צריכים תיקונים של יופי למכסה על החופה, לכבוד כלה, שהיא השכינה.

תשצ) כי הכלה התחתונה, כעין הכלה העליונה עומדת. התחתונה מתעלה בשבע ברכות, והעליונה מתעלה בשבע ברכות. וע"כ אסור לשמש בה עד שנכללה באלו שבע הברכות, כעין העליונה.

תשצא) שבע הברכות יורשת הכלה, השכינה, מרוח העליון, ז"א, מקום שכל הברכות נמשכות משם. שש ברכות, חג"ת נה"י דז"א, שהכלה מתברכת מהם, ואיך אתה אומר שהם שבע? אלא השביעית מקיימת הכול, כי ברכה השביעית כנגד הבינה.

תשצב) רוב הברכות הן על היין, שהיין המשמח את הכול, על יין השמור בענביו. קו שמאל שבבינה נקרא יין, ע"ש הארת החכמה שבו. ומתוך שמאיר רק מלמטה למעלה, נבחן כמו שמאיר בתוך הענבים, והענבים אינם נסחטים, ואין יוצא מהם כלום למטה, שהיין שמור בענביו. כי סחיטת הענבים פירושו, שמושכים החכמה מלמעלה למטה, שזה החטא דעצה"ד, שעצה"ד גפן היה. ומשום זה, ברכה הראשונה של שבע ברכות, בורא פרי הגפן. כי יין עושה פירות, בין למעלה בבינה, ובין למטה במלכות. גפן, מלכות, מקבל הכול ומוציא פירות לעולם, כי מיין שמקבלת, נקראת המלכות חכמה תתאה, ומטרם שמקבלת חכמה, אינה ראויה להולדה. והתעוררות השמחה, תחילת הזיווג דז"א ומלכות, הוא שמאל, כמ"ש, שמאלו תחת לראשי, ואח"כ, וימינו תחבקני. ועה"ח ההוא, ז"א, עושה פירות

תתד) אמר אותו ילד, והרי ביום הזה התחיל התעוררות זו, שהרי ביום הזה דם רב נשפך בעולם. אמר לו רבי חייא, מאין יודע זה ילד הזה? אמר רבי שמעון, לפעמים נופל נבואה בפייהם של ילדים ומתנבאים יותר מנביא.

תתה) אמר אותו הילד, האם פלא הוא שתהיה נבואה לילדים, והרי מקרא שלם הוא, שכתוב, וכל בניך למודי ה'. הם ודאי למודי ה'. נו"ה הנקראים למודי ה', שהנבואה יוצאת מהם. משא"כ לכל העולם אלא לישראל לבד, שכתוב בהם, וכל בניך למודי ה'. ומשום זה יוצאת מהם נבואה.

כלל עשרה מאמרות, ע"ס, משום שזו כוללת למעלה ולמטה, ג"ר וז"ת. וע"כ כלול בה עשרה מיני שמחה: ששון, שמחה, חתן, וכלה, גילה, דיצה, אהבה, ואחוה, שלום ורעות. כדי שתהיה הכלה שלמות הכול.

תשצט) אשרי הם ישראל שזוכים למטה כעין של מעלה. עליהם כתוב, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. וכל בניך למודי ה'.

תתג) אמר רבי שמעון, ודאי שהקב"ה מעורר בעולם בשנה הזו לימים מועטים, גלגול גדול, מלחמות גדולות, למלכי הארץ, אלו באלו. ודאי בעוד שהם צוררים אלו באלו, יהיו ישראל ברוחה.

ועשית את הקרשים

האלה. וכתוב, וכל צבא השמיים עומדים עליו? הלוא כל מחנות העליונים אין להם כרעיים לכרוע ולשבת, וכולם עומדים בקימה? כולם עומדים ונקראים לפעמים שרפים ולפעמים בשם אחר. ואלו שבכתוב, שרפים עומדים, נמצאים תמיד בשם שרפים. ומה שהשווה קרשי המשכן לשרפים, זה יתכן לכל מלאכי מעלה, שנקראים כולם לפעמים שרפים.

תתו) זהו מצוות הקב"ה למשה. ועשית את הקרשים למשכן עצי שיטים עומדים. וכתוב, שרפים עומדים ממעל לו. כי מעשה המשכן בקרשים האלו, היה כעין אלו השרפים, אלו עומדים ואלו עומדים.

תתז) האם אין כל צבאות השמיים עומדים כולם, כמ"ש, ונתתי לך מהלכים בין העומדים

ה' רועי לא אחסר

ושרתה עליו, ועוררה אותו לשבח אל המלך שבח הזה ולבקש מזון מלפני המלך. כי כך צריך להיות על דברי מזון, שהשכינה רוצה, והחפץ שלה הוא, שכל בני העולם יתפללו על מזונות, משום כשהקב"ה רוצה להוריד מזון לעולם, השכינה לוקחת תחילה, ובזכותה יורד מזון לכל העולמות, כי אי אפשר שהתחתונים יקבלו משהו אם העליונים אינם מקבלים תחילה. ומשום זה הקדימה השכינה בדבר הזה של מזון, ושרתה על דוד.

תתח) מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר. מה בין מזמור לדוד ובין מזמור לדוד? מזמור לדוד, מורה ששרתה עליו השכינה, ואח"כ אמר שירה. ולדוד מזמור, מורה שתחילה אמר השירה, ואח"כ שרתה עליו השכינה. וכאן, בה' רועי, השכינה קדמה ובאה ושרתה עליו תחילה, כי כתוב, מזמור לדוד. ולמה הקדימה כאן השכינה, הרי דוד היה צריך להקדים תחילה, כיוון שביקש מהקב"ה על מזונו?

תתט) אלא ודאי השכינה הקדימה ובאה

קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף

לפניו, אז קשה בעיניו לתת להם מזון בכל זמן, משום שיש לו לזון את הרשעים ולאלו שחוטאים.

תתיב) והוא עושה עימהם לפנים משורת הדין וזן ומפרנס אותם, כפי חסד העליון הנמשך ונוזל על כל בני העולם, ובו הוא זן ומפרנס לכל לצדיקים ולחסידים ולרשעים ולכל בני העולם, ולכל חיות ובהמות השדה, ועוף השמיים, מקרני ראמים עד ביצי כינים, ולא נשאר מי בעולם שלא יהיה זן ומפרנס לכל, אעפ"י שקשה לפניו, מחמת מעשים של בני העולם, כקריעת ים סוף.

תתיג) ה' רועי. ה' רועה שלי, כרועה הזה שמנהיג צאנו במקום שיש דשאים ועשבים, שלא יחסר שם משהו. אף כאן, הקב"ה הוא רועה שלי, לזון אותי בכל מה שאני צריך. ה' רועי, לכן קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. ב' פירושים, ושניהם אמת.

תתיא) משום שהקב"ה, כל מעשיו בדין ואמת, ועל דין ואמת מתקיים כל העולם, ובכל יום דן את העולם בדין לצדיקים ולרשעים ולכל בני העולם, כמ"ש, כי צדיק ה' צדקות אהב. וכשהוא דן בני אדם, ורואה כמה הם רשעים וחוטאים

נאבדים בים, משום שבכל הלילה ההוא, היה הקב"ה בדין על ישראל.

תתטז) ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מלמד שבאו מלאכי עליון לשבח בלילה ההוא לפני הקב"ה. אמר להם, האם מעשה ידיי טובעים בים ואתם משבחים לפניי? מיד, ולא קרב זה אל זה כל הלילה. כי, זה אל זה, נאמר במלאכים המשבחים להקב"ה, כמ"ש, וקרא זה אל זה ואמר קדוש. וכתוב, ויהי באשמורת הבוקר, שהביט הקב"ה בזכות אברהם, שהשכים בבוקר לעשות רצון אדונו, כמ"ש, וישכם אברהם בבוקר, אז חזר הים והמים ברחו מפני ישראל.

תתיז) וישב הים לפנות בוקר לאיתנו. לאיתנו פירושו, לתנאו הראשון, לתנאי שהתנה עימו הקב"ה כשברא העולם, שהתנה עימו שייבקע בשביל ישראל. כי איתנו אותיות תנאי. כתוב לאיתנו, וכתוב, משכיל לאיתן האזרחי, שהוא אברהם, אף כאן לאיתנו רומז על אברהם. לפנות בוקר, שהשכים אברהם בבוקר לעשות רצון אדונו, אז נקרע הים. וע"כ היה קשה לפניו קריעת ים סוף.

תתיג) האם קריעת ים סוף היה קשה לו? והרי כתוב, גוער בים ויבשהו. הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ. והרי כיוון שעלה הרצון לפניו, הכול הוא כאין לפניו, ואיך אתה אומר שקריעת ים סוף קשה לפניו?

תתיד) אלא בזמן שישראל קרבו אל הים, ורצה הקב"ה לקרוע להם את ים סוף, בא רהב הממונה של מצרים, וביקש דין מהקב"ה. אמר לפניו, ריבון העולם, למה אתה רוצה לעשות דין במצרים ולקרוע את הים לישראל, הרי כולם רשעים לפניך, וכל דרכיך בדין ואמת? הלא אלו עובדים עבודה זרה, ואלו עובדים עבודה זרה, אלו חוטאים בגילוי עריות, ואלו בגילוי עריות, אלו שופכים דמים, ואלו שופכים דמים?

תתטו) בשעה ההיא היה קשה לפני הקב"ה לעבור על דרך הדין. והנה ישראל היו נוסעים על הים, שכתוב, ויאמר ה', דבר אל בני ישראל וייסעו. והיה קשה לפניו לעבור על הדין ולקרוע להם הים סוף. ולולא שהביט הקב"ה בזכות אברהם, שהקדים בבוקר לעשות מצוות ריבונו ורצונו, כמ"ש, וישכם אברהם בבוקר, היו כולם

קשים זיווגים לפני הקב"ה כקריעת ים סוף

[קשין זיווגין קמי קב"ה כקריעת ים סוף]

וכתוב, ונכרתה הנפש מלפני, שהנפש תכרת מכל אלו עידוניהם העליונים שבמקום שנועם ה' שם, הבינה. וזהו שמורה המילה מלפני, מלפני הקב"ה, שהקב"ה מקבל ממנה, בינה המשפיעה לז"א, הנקרא הקב"ה.

תתכא) א"כ, כתוב, ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה', כי ידעו האנשים, כי מלפני ה' הוא בורח. מהו הטעם שברח יונה, ומי יוכל לברוח מלפני הקב"ה? אלא שהיה הולך ובורח לצאת מארץ הקדושה, כי השכינה אינה שורה מחוץ לארץ ישראל. ובכדי שלא תשרה עליו השכינה, היה בורח מארץ הקדושה, שהשכינה שורה שם, כמ"ש, אשתך כגפן פורייה ברכתי ביתך. גפן פורייה, השכינה, כמו השכינה שהייתה סתומה לפניו בבית קודש הקודשים, אף כן אישה צנועה אינה יוצאת מפתח ביתה לחוץ. וע"כ מדמה האישה אל השכינה. ומשום זה היה יונה בורח לחוץ מארץ הקדושה. ושואל, הרי כאן כתוב מלפני, ולא כתוב לפני, איך עכ"ז פירושו השכינה, ולא בינה?

תתכב) אלא ודאי כן הוא מלפני, מקודם השכינה, כי רוח נבואה אינה באה מהשכינה, אלא מלפני, מקודם השכינה, שהם ב' מדרגות של הנביאים, נו"ה, השורים על השכינה, וממקום נו"ה היה מתיירא להיות שם בארץ הקדושה,

תתיח) כעין זה קשים זיווגים לפני הקב"ה כקריעת ים סוף. כמו קריעת ים סוף, הורג את אלו בצד זה ומקיים את אלו בצד זה, אף כאן בזיווגים, כתוב, מוציא אסירים בכושרות, שהוא אותיות, בכי ושירות, כי זה מת ויש בכי, ונותן אשתו לזה, ויש שירות. ולפעמים לרשע מזדמן אישה טובה. וע"כ קשים לפניו זיווגים כקריעת ים סוף. אבל סודות סתומים הם בכל, והכול הוא בדין. ומה שהעירו בזה, לבאר למה זה נדחה מפני זה.

תתיט) קשים זיווגים לפני הקב"ה, ולא מלפני הקב"ה. כי לפני פירושו, שעומד לפני הקב"ה ומשמש לפניו, מלכות המקבלת מהקב"ה. וע"כ לא לומדים, שקשים זיווגים להקב"ה, וכן לא, קשים מזונותיו של אדם להקב"ה, אלא לפני הקב"ה, שהיא המלכות. כי לזו, למלכות, קשים כל אלו, משום שאינם עומדים ברשותה, אע"פ שהיא עושה, ברשותו של אחר היא עושה. כי היא מקבלת הכול מהקב"ה, וע"כ שייך לומר שקשים לה הדברים.

תתכ) מהו מלפני? הוא עוה"ב, הבינה, שכל החיים נמצאים שם. פירוש אחר. זהו צינור העליון, נהר שמימו אינם פוסקים לעולם, יסוד דז"א, שמקבל כל העידוניהם של עוה"ב, הבינה.

שאינם מתכופפים, כי אין להם כרעיים לכרוע, והם עומדים תמיד, בלי ישיבה. וע"כ כתוב בקרשים עומדים.

תתכז כתוב, שתי ידות לקרש האחד משולבות אישה אל אחותה. אף כן, כמו השרפים, שבשתי בחינות כלולים כל אחד ואחד מהם, שהם שתי ידות, כי כל אחד יש בו בחינת עצמו ושל חברו, וכן בחברו יש בו כן, וע"כ הם משולבים זה עם זה.

תתכח כעין זה כתוב בתורה. כי טוב סחך מסחר כסף ומחרוץ תבואתה. שזה מלמד לזה וזה מלמד לזה ונעשו משולבים זה בזה, זה נוטל שלו ושל חברו, זה נוטל שלו ושל חברו, שכרו ושכר חברו שלומד עימו, ומשולבים זה וזה. וע"כ טוב סחרה מסחר כסף, ששם זה לוקח הסחורה וזה לוקח התמורה בעד הסחורה. וכאן כל אחד משולב בחברו שיש לכל אחד הסחורה, וגם התמורה שמקבל מחברו הלומד עימו.

תתכט בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני. נאות דשא, מקורות העליונים, ספירות דז"א, שכל המזון והכלכלה באים מהם. נאות משום שאלו הספירות דז"א נקראות נאות יעקב. נאות דשא, משום שיש נאות בחיצוניות, נאות מדבר, וע"כ קורא לאלו דקדושה בשם נאות דשא. הרי כתוב, תדשא הארץ דשא, א"כ האם דשא הוא למטה, בארץ, המלכות? אלא דשא בא מנאות האלו, שנולד וצמח מהם, ובאים למלכות, וע"כ כתוב, בנאות דשא ירביצני.

תתל על מי מנוחות, ינהלני. מים של מנוחה, הנמשכים ממקום הנמשך ויוצא מעדן, בינה. ומים האלו נקראים מי מנוחות. נפשי ישוב, נפש דוד, המלכות. ולא רצה דוד בזה אלא לתקן המדרגה שלו כראוי. במי מנוחות האלו, עתידים הצדיקים לנוח בעוה"ב, כמ"ש, ונחך ה' תמיד.

שלא תחול עליו הנבואה, וע"כ כתוב מלפני, כי מלפני ה' הוא בורח, ולא לפני ה', שהיה פירושו מהשכינה, שהיה יודע שהנבואה אינה באה אלא מלפני, שהוא נו"ה.

תתכג ומשום זה, קשים זיווגים וקשים מזונותיו של אדם לפני הקב"ה, השכינה. וע"כ תלה דוד המלך מזונותיו למעלה, מן השכינה, שאמר הוי"ה רועי, ז"א, משום שלמעלה אין השפע נפסק לעולם, אבל בשכינה נפסק, כי המזונות אינן תלויים בה, שהם למעלה בז"א, וע"כ כתוב, הוי"ה רועי לא אחסר, שלא ייפסקו ממני המזונות לעולם, משום שנהר ההוא הנמשך ויוצא מעדן, ז"א המקבל מאו"א, אין השפע שלו נפסק לעולם. ומשום זה, קדמה השכינה על זה ושרתה עליו, ואח"כ אמר השבח.

תתכד בשעה שהשכינה מקבלת מזונות למעלה מז"א, בשביל העולמות, כל המלאכים המקדשים לאדונם, כולם מתעדנים ומתעוררים, ומעלים כנפיהם לכסות הפנים שלהם, כשהשכינה באה עם מזונות ההם אליהם, כדי שלא יסתכלו בשכינה.

תתכה והם ג' מחנות מלאכים, בעלייה אחת, קוראים ואומרים קדוש. ואלו קוראים למחנה שנייה, ומעלים כנפיהם הראשונים עם השניים, והשניים אומרים קדוש. אלו קוראים למחנה שלישית, ושלושה המחנות יחד מעלים כנפיהם, וכולם אומרים קדוש ה' צבאות מלוא כל הארץ כבודו. וע"כ כולם כל ג' המחנות, משולבים זה בזה, אלו נכנסים תוך אלו, ואלו נכנסים תוך אלו, משולבים זה בזה, כמ"ש בקרשים, משולבות אישה אל אחותה כן תעשה לכל קרשי המשכן.

תתכו קרשים עומדים תמיד על קיום שלהם ואינם מתכופפים, כמו אלו עומדים, השרפים,

הכוכבים

תתלד אלא בכל מקום דוד אומר, גדול הוי"ה. וכאן אומר, גדול אדונינו. אלא שאומר, גדול ה' ומהולל מאוד, אומר במדרגה העליונה, בז"א, וכאן שכתוב, גדול אדונינו, אומר במדרגה התחתונה, מלכות, שהוא אדון כל הארץ. כתוב למעלה ממקרא הזה, מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא. אם כל בני העולם מיום שנברא האדם, יתקבצו למנות הכוכבים לא יוכלו, כמ"ש, וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם. והקב"ה מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא, משום שכתוב, גדול אדונינו ורב כוח. כמו שאין מספר לכוכבי השמיים חוץ מהקב"ה, אף כן הוא, כתוב בו, לתבונתו אין מספר.

הכוכבים נמשכים משמאל, וע"כ אינם מאירים אלא רק בלילה. והחומר של הכוכבים חשוך ועבה,

תתלא רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים לילה אחד. כשהחשיך הלילה נכנסו לתוך גן שעל הים של טבריה. בתוך כך ראו ב' כוכבים שנוסעים זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה בזה ונסתרו.

תתלב אמר רבי אבא, כמה גדולים מעשי הקב"ה בשמיים ממעל ועל הארץ מתחת. מי יכול לדעת באלו שני הכוכבים שיצאו זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה עם זה ונסתרו. אמר לו רבי אלעזר, האם לא ראינו אותם? הרי הבטנו בהם והבטנו בכמה מעשים אחרים שהקב"ה עושה תמיד.

תתלג גדול אדונינו ורב כוח. גדול ורב ועליון הוא הקב"ה, האם איני יודע שהקב"ה הוא גדול ורב כוח, מהו השבח של דוד כאן?

הנראים עליהם פב"פ, כי הצמיחה באה רק מבחינת המראה שנראה עליהם, מהארת החכמה הנקראת מראה וראייה.

תתלז רוב מחנות הכוכבים ומזלות, יוצאים כולם בתחילת הלילה עד שלוש שעות חסר רבע. משם והלאה אינם יוצאים אלא רק כוכבים קטנים. ואלו הכוכבים, כולם אינם משמשים לבטלה ואינם נראים לבטלה. ויש כוכבים המשמשים כל הלילה, כדי להצמיח ולגדל כל אלו הדברים שהתמנו עליהם. ויש כוכבים המשמשים עד חצות לילה, ומצמיחים ומגדלים מתחילת הלילה עד שעה ההיא כל אלו הדברים שהתמנו עליהם. ויש כוכבים המשמשים זמן מועט מלילה, שאחרי שהם נראים עם אותו עשב או אותו דשא נשלם מיד שימוש, ואינו צריך יותר לשמש בלילה ההוא, שהרי הם אינם עומדים לבטלה, וכיוון שגמרו שימושם אינם נראים יותר בעוה"ז, ונכנסים למקומם.

שתיים עשרה שעות הלילה, מתחלקות בבי' אופנים: א. לגי משמרות כנגד גי קווים, שבכל משמרת ד' שעות, כנגד חו"ג תו"מ. והם י"ב. ב. הם מתחלקות לדי משמרות, כנגד חו"ג תו"מ, שבכל משמרת ג' שעות כנגד גי קווים, והם י"ב שעות, ובכל קו, בכל שעה, כלולות ד' המשמרות חו"ג תו"מ, שהם ד' רבעים שבכל שעה. ונמצא י"ב רבעי שעה בכל משמרת מן ד' המשמרות. גי קווים שבכל קו יש חו"ג תו"מ.

אנו מבחינים בגי קווים לפי עצמם, בי' קווים עליונים בג"ר וקו האמצעי בו"ק. שבגי קווי חב"ד, יהיו חו"ב ג"ר, ודעת ו"ק. ובגי קווי חג"ת, יהיו חו"ג ג"ר, ות"ת ו"ק. ובגי קווי נה"י, יהיו נו"ה ג"ר, ויסוד ו"ק. כי כן יצאו גי קווים בשורשם בבינה, שבי' קווים ימין ושמאל, חולם שורוק, הם בינה עצמה, ג"ר, אבל קו אמצעי מז"א שעלה לבינה, ו"ק. ולפיכך כאן בגי' שעות שבתחילת הלילה, משמרת הא', חסד, שבו גי קווים שהם גי' שעות, וכל שעה כלולה מדי' רבעים חו"ג תו"מ, נבחן, ששעה השלישית ממשמרת הא', שהיא קו האמצעי, חסרה מלכות. כי כן נבחן בכל מדרגה, שהמלכות של אותה מדרגה, מנעולא, גנוזה בג"ר באותה מדרגה, בבי' קווים העליונים, והו"ק של אותה מדרגה, קו האמצעי, חסרה המלכות, כי מסיימת במפתחא, עטרת יסוד, חסרה מלכות.

רוב מחנות הכוכבים ומזלות, יוצאים כולם בתחילת הלילה עד שלוש שעות חסר רבע, שהם משמרת הא', מדי' משמרות חו"ב תו"מ, חסד, ובו גי' שעות חסר רבע, י"א רבעים, ורבע הדי' מקו האמצעי חסר. ומתוך שהם חסד, הם כוכבים גדולים, משם והלאה אינם יוצאים אלא רק כוכבים קטנים, כל אותם השייכים לגי' משמרות אחרים, גבורה ותו"מ, הם קטנים ביחס הראשונים

אלא שמקבלים אור מהמלכות דאצילות. העוביות של הכוכבים באה מגי' בחינות דין, מדינים דדכורא, הנמשכים משמאל, ומדינים דנוקבא, הממותקת בבינה, ומדינים דנוקבא מצ"א. הדינים דנוקבא, נמשכים מדרום, ימין, שבחולם. והדינים דדכורא נמשכים מצפון, משמאל שבשורוק.

ונאמר, ראו בי' כוכבים שנוסעים זה מכאן וזה מכאן, שכוכב אחד נסע מצד דרום, שבו דינים דנוקבא, וכוכב אחד נסע מצד צפון, שבו דינים דדכורא, ונפגשו זה בזה ונעלמו. כי דינים דנוקבא ודינים דדכורא הפכים זה לזה, וכשנפגשים במקום אחד, מבטלים זה את זה. המלכות, מונה מספר לכוכבים. כי מספר, הארת החכמה, וע"ז אומר דוד, גדול אדונינו ורב כוח. כי הארת החכמה מגולה רק במלכות. והקב"ה, המלכות, מונה מספר לכוכבים, כי נמצא גדלות באדוננו. הרי הכתוב מסיים, ולתבונתו אין מספר, האם משמע שגם במלכות אין מספר? לאחרים חוץ ממנו אין מספר לתבונתו, אבל במלכות עצמה יש מספר.

תתלה המוציא במספר צבאם. הצבאות והמחנות והכוכבים, הקב"ה הוציאם כל אחד בשם, איש מהם לא נעדר. בכל הכוכבים והמזלות של כל הרקיעים התמנו נגידיים ופקידיים לשמש העולם, כל אחד כראוי לו, ואין לך עשב קטן בכל העולם, שאינו שולט עליו כוכב ומזל ברקיע, ועל כוכב ההוא יש ממונה אחד המשמש לפני הקב"ה, כל אחד כראוי לו.

תתלו כל הכוכבים שברקיעים, כולם משמשים על עוה"ז, וכולם ממונים לשמש כל דבר ודבר לאותם שבעוה"ז. ואינם צומחים ואינם גדלים, עשבים ואילנות ודשאים ועשבי השדה, חוץ במראה הכוכבים העומדים עליהם ונראים עליהם פב"פ, כל אחד ואחד כמו שראוי לו.

הצמיחה והגידול של העשבים והפירות באים מהארת החכמה שבשמאל. ואע"פ שעצם הפירות הם מהחסדים שבימין, עכ"ז, אם השמאל אינו מאיר עליהם, אינם צומחים ואינם גדלים. ולפיכך צריך כל עשב כוכב פרטי, שיאיר בו הארת השמאל הראויה לבחינתו ואז הוא צומח וגדל. והארת החכמה שבשמאל נקראת מראָה, או ראייה. שמקורה במלכות. וכמו המראה שבמלכות דאצילות, מקורה מבינה, ואח"כ לז"א ואח"כ למלכות, כן הוא בכוכבים המצמיחים ממראה שלהם בעשיה, שכל אחד ואחד מקבל ממלאך שביצירה ומשרף שבבריאה, שהוא עומד ומשמש לפני המלכות שבאצילות.

השרף שבבריאה משמש לפני הקב"ה, המלכות, ומקבל ממנה, והוא משפיע למלאך שביצירה, וממנו אל הכוכב שברקיע של עשיה, והוא מצמיח בכוחו זה את העשב שבעשיה. ואינם צומחים ואינם גדלים, חוץ במראה הכוכבים

הנמשכים ע"י כוח המנועולא שבהם, שזה זנב הארוך של אור הנוצץ מהם. ואלו העשבים הנקראים סס חיים, ואבנים טובות וזהב שחוט, גם בהם מעורב כוח המנועולא, וע"כ אין תיקונם אלא ע"י כוכבי שרביט.

והם אינם מתוקנים במראה מן הכוכבים, שהוא חכמה, הנקראת מראה, משום שיש בהם כוח המנועולא, שאינה מקבלת מראה, ואינה מתוקנת ממנה, אלא רק בהתפשטות ההוא של השרביט, בריבוי האורות הנמשכים בכוכב השרביט עליהם, ובזה הם מיתקנים במראה, בגוון, בכוח, כי מצד שהמנועולא נעשה לגורם לריבוי האורות הללו בעליונים, מיתקנת גם היא באותם האורות, הנקראים מראה וגוון וכוח, וכוכב השרביט משפיע על העשבים והאבנים יקרות למטה.

תתמא בחכמה של אבנים טובות, אם היה חסר מהם הנוגה של התנוצצות והתלהטות של כוכבים ידועים, לא היו גדלים ולא היו מתוקנים לעולם, משום שיש בהם כוח המנועולא. והכול תיקן הקב"ה לתיקון העולם, כמ"ש, להאיר על הארץ, שבכל מה שנצרך בעוה"ז לתקן אותו, הם מאירים ומתקנים.

תתמב כתוב, ועשית קרסי נחושת חמישים, וכתוב, ועשית חמישים קרסי זהב. מי שלא ראה אלו הקרסים במשכן, לא ראה אור הכוכבים שברקיע, משום שבמראה ובאופן של הכוכבים היו דומים קרסי המשכן, לכל מי שהסתכל בהם.

תתמג כוכבים יש ברקיע, שהם יוצאים מרקיע, שכל הכוכבים אחוזים שמה, שהוא רקיע הב', שבו חמה ולבנה וכוכבים ומזלות קבועים, ורקיע הזה הוא רקיע הג' היוצא ממנו. ברקיע ההוא יש מאה חלונות חפורים, מהם לצד מזרח, ומהם לצד דרום, ובכל חלון וחלון כוכב אחד.

תתמד וכשהשמש הולך באלו חלונות וחפירות שברקיע ונוצץ בהתנוצצות, יוצאים אלו הכוכבים להתנוצץ מהתנוצצות ההיא של השמש, ונצבעים, מהם אדום כעין הנחושת, ומהם ירוק כעין הזהב, וע"כ אלו אדומים ואלו ירוקים. חמישים כוכבים הם באלו חמישים חלונות, וחמישים הם באלו החלונות האחרים. שבצד מזרח הם ירוקים. ולצד דרום הם אדומים, בהם נאחז סיוס המשכן.

אלו הכוכבים והחלונות הם הקרסים והלולאות שבמשכן, כי החלון יש בו חלל כמו הלולאות, והכוכבים שהם הקרסים נעוצים בהם. ונבחן שתי לולאות כנגד כל חלון. והם מאה קרסים, חמישים קרסי זהב שבעשר יריעות שש, וחמישים קרסי נחושת שבעשתי עשרה (11) יריעות עיזים, שהם מאה הכוכבים. מהם אדום

שהם מבחינת חסד, משמרת הא'. ויש כוכבים המשמשים כל הלילה, שנמשכים מכל ד' המשמרות והם גדולים כראשונים ממשמרת הא', אלא שהם מועטים, ורובם הם נמשכים ממשמרת הא' לבד. ומשמשים כל הלילה, כי יש בהם כל ד' המשמרות חו"ב תו"מ. ויש כוכבים המשמשים עד חצות לילה, כי יש בהם רק ב' משמרות הראשונות, חו"ג, וחסרים ב' משמרות האחרות, תו"מ, שמחצות והלאה. וגם אלו גדולים אלא מועטים.

ונודע שאע"פ שג"ר דחכמה אינם מאירים בעולמות, אלא רק ו"ק דחכמה, מ"מ תחילה יוצאות גם ג"ר דחכמה, כי אי אפשר שייצאו ו"ק דחכמה בחיסרון של ג"ר, אלא אחר שהג"ר הספיקו להוציא את הו"ק דחכמה, תכף נעלמים. ע"כ נאמר, שיש כוכבים המשמשים זמן מועט מלילה, שאחרי שהם נראים עם אותו עשב או אותו דשא נשלם מיד שימוש, כי כיוון שהספיקו לגלות מהם הו"ק דחכמה, כבר השלימו שימושם, ומיד נעלמים.

תתלח בספר של חכמה העליונה של בני קדם, אומרים על כל אלו כוכבי השרביט, ששולחים אחריהם שרביט ברקיע, שזנב ארוך של אור דבוק ויוצא מאותם הכוכבים, אומרים שיש מאלו עשבים בארץ הנקראים סס חיים. ואבנים יקרות יש בארץ. וזהב שחוט הגדל בתוך הרים הרמים, במעט מים, שהם חסדים מקו האמצעי, המכסים עליו ואינם מכסים, המכסים אותם מבחינת ג"ר דג"ר, ואינם מכסים מו"ק דג"ר. אלא שנמשכים עליו. וכוכבי השרביט שולטים על כל אלו, ואלו גדלים על ידיהם.

תתלט וכל התיקון והגידול שלהם אינו אלא במראה ונוגה של שרביט ההוא שהכוכב משלח ברקיע, ואז מיתקנים כל אלו הדברים.

תתמז מיני מחלות יש בבני אדם, ונראה שהם מחלת המרה, שפניהם משתנים לירוק. שהרפואה שלהם אינה תלויה אלא במראה אחד של ברזל קליל הנוצץ לעיניים, מראה העשויה מברזל מלוטש. ויש לבעל המחלה להסתכל בו, ואינו מתרפא עד שמעביר המראה לצד זה ולצד זה, והמראה תושיט ניצוץ ברקיע כעין שרביט על הפנים שלו. ובהגשה ההיא של הברקיע הנוצץ לעיניים, באה לו הרפואה. אף כך, כל אלו שכוכבים אלו שולטים עליהם אין להם תיקון וגידול במה שנראים, אלא רק בהתפשטות ההוא של השרביט, ובזה הם מיתקנים במראה, בגוון, בכוח, כמו שראוי להיות.

כוכב השרביט הוא הכוכבים הנמשכים ממנועולא של המלכות דצ"א, ונקראים ג"כ כוכב השביט, ואין השגה במנועולא. ועכ"ז הם נושאים בתוכם התיקון של מנועולא, שהוא ריבוי האורות

אימה ופחד ייפול וישרה על צד ההוא. ואם ההתנוצצות דופק ושוקט, דופק ההתנוצצות ושוקט, תתעוררנה מלחמות ולא יעשו, כי בזמן ההוא יש התעוררות לפני הקב"ה במוני העולם השולטים על שאר העמים. וכן כעין זה בצד האחר, מערב.

אלו שבצד דרום כוללים ג"כ אלו שבצד צפון, להיותם ב' מחברות, אחת בת חמש יריעות לדרום ואחת בת שש יריעות לצפון. וכשאנו מחלקים ביניהם החמישים קרסים, נמצאים כ"ה קרסים לצד דרום וכ"ה קרסים לצד צפון, אמנם גנוז בהם נקודת המנעולא, שהיא מלכות דמדה"ד הגנוזה בין שניהם, וע"כ נבחן שהנקודה נחלקה לבי חצאים, חציה לדרום ויש בדרום כ"ה וחצי נקודה, וחציה לצפון, ויש גם בצפון כ"ה וחצי נקודה.

אם תחולק שליטת ק' (100) הכוכבים ל"ב שעות הלילה, יהיו נ' (50) בדרום וצפון עד חצות, להיותם ב' קווים ימין ושמאל הלילה, וני במזרח ומערב, שהם קו אמצעי, מאירים מחצות ולהלאה. ואלו חמישים הכוכבים בדרום וצפון, מתחלקים בשליטתם לבי חלקים, שבכל אחת כ"ה וחצי נקודות. הם מאירים ברגעים של השעה, באופנים שונים בזה אחר זה. ואלו מגדלי נחושת, מצד דרום, אדומים מכוח הדין. כשהכוכבים בדרום, השולטים בכ"ה וחצי נקודות, עם הארת המנעולא, מושיטים ג"פ התנוצצות, מג"ס חג"ת שבהם, אשר בת"ת שבהם הוא מקום המנעולא להיותם בחינת ג"ר של הרקיע, והתנוצצות הזו מגיע לצד המזרח, קו האמצעי, הו"ק של הרקיע, ששם מקום הארת החכמה, העושר והזהב, כל העושר והזהב יסתלקו מצד ההוא כי בכל מקום שמגיע התנוצצות המנעולא תכף מסתלקים משם כל האורות. או ה"פ, שחמש הוא הוד, ששם משכן כל הדינים. או שבע, מלכות, ששם מקום הדינים בעצם.

ונאמר, ואם ההתנוצצות הוא פעם אחת, ב"פ, ד"פ, ו' פעמים, בזה אחר זה. התנוצצות אחת הוא חסד. שתיים הוא גבורה. ארבע הוא נצח. שש הוא יסוד. וכיוון שחסר שם ת"ת, והוד ומלכות שהם מקומות הדין, ע"כ אימה ופחד ייפול וישרה על צד ההוא, שאע"פ שמקומות הדין לא התנוצצו, עכ"ז יש בהם התכללות מהדינים, וע"כ ייפול עליהם אימה ופחד, אבל האורות לא יסתלקו. ואם ההתנוצצות דופק ושוקט, דופק ההתנוצצות ושוקט, זה מורה שהדין דמנעולא אינו נקלט שם, כי ע"כ מתנוצץ ודועך, וזה אינו מפיל אפילו פחד ואימה, אלא זה מורה, שהדין עתיד לקלוט בהם ויהיו מלחמות, אבל עתה עוד לא נעשו. כי מורה, שיש רק התעוררות לעשות הדין במונים של העמים, אבל לא עתה. וכן בס"א, בצד מערב, אם התנוצצות כ"ה וחצי נקודות תגיע שמה. יהיה שם ג"כ כמו בצד מזרח.

כעין הנחושת, שהם חמישים קרסי נחושת, ומהם ירוק כעין הזהב, שהם חמישים קרסי זהב. שבצד מזרח הם ירוקים כזהב, והמזרח כולל בתוכו גם המערב, כי יש שתי מחברות בנות חמישה יריעות, המחברת האחת לצד מזרח והמחברת הב' לצד מערב. ומשום שמזרח הוא השולט, מזכיר רק הצד המזרחי. ולצד דרום הם אדומים, שהם קרסי נחושת, וכולל עימו גם צד צפון, כי גם כאן יש שתי מחברות, אחת בת חמש יריעות, ואחת בת שש יריעות, וע"כ המחברת האחת הוא לצד דרום והשנייה לצד צפון. ומשום שהדרום הוא השולט, ע"כ מזכיר רק צד דרום.

והטעם שעשר יריעות שש בקרסי זהב, שהם עיקר המשכן, במזרח ומערב של הרקיע, ועשתי עשרה יריעות עיזים בקרסי נחושת, שהם רק לאוהל על המשכן, לשמירה, הם בדרום צפון של הרקיע. המדובר ברקיע הג', ת"ת, שבו גנוז המנעולא, להיותו קו האמצעי. ונודע שבכל מדרגה יש ג' קווים, וכשמחלקים המדרגה לג"ר וו"ק, נבחן שהמנעולא גנוזה בג"ר, ובו"ק משמשת המפתח. וע"כ יש הארת החכמה רק בו"ק ולא בג"ר. גם ידעת שבי' הקווים ימין ושמאל נבחנים לג"ר כלפי קו האמצעי, שהוא ו"ק אליהם.

ולפיכך בדרום וצפון של רקיע הג', קו אמצעי, גנוז בהם המנעולא מתחתיהם, ואין הארת חכמה יכולה להאיר בהם. ומשום זה, עשתי עשרה יריעות עיזים, שעיזים מורה על דין העז שבהם ממלכות דצ"א, המנעולא, וע"כ ניתקנו רק לשמירה על המשכן. וע"כ הם בחינת קרסי נחושת, שהם אדומים כנחושת הרומזת על דין, ואע"פ שאין הדינים פוגמים מלמטה למעלה, עכ"ז נחשבים לדין, משום שאין בהם הארת החכמה. אבל מזרח מערב של הרקיע הג', שהוא קו אמצעי שבת"ת וו"ק שבו, אין שם מנעולא אלא מפתח וע"כ הם ראויים לקבל הארת החכמה, שהוא זהב, והם ירוקים מצד קו האמצעי מזרח, שצבעו ירוק כנודע, וע"כ הם קרסי זהב. ונאמר, שבהם נאחו סיום המשכן, בכוכבים האדומים, שהם קרסי נחושת, עשתי עשרה יריעות עיזים, שסיום המשכן, המלכות דצ"א, מנעולא, נאחו וגנוז בהם.

תתמה בכל אלו הכוכבים היוצאים מרקיע, מתערב בהם כוכבי לילה, ונוצצים ולוהטים ושולטים בעוה"ז, מהם שולטים על נחושת. ומהם על זהב ירקרק, ומיתקנים וגדלים על כוחם.

תתמו אלו הכוכבים שולטים בכ"ה (25) וחצי נקודות של הלילה, שהם רגעי השעה, ואלו מגדלי נחושת, ואלו אדומים ולוהטים ונוצצים, וכשהם מושיטים ג"פ התנוצצות לצד מזרח, או ה"פ או שבע, מלכי העמים יבואו על צד ההוא, וכל העושר והזהב יסתלקו מצד ההוא. ואם ההתנוצצות הוא פעם אחת, ב"פ, ד"פ, ו' פעמים, בזה אחר זה,

תתנב) כיוון שרקיע הזה הוא נסתר בבינה, איך יודעים אותו המכשפים עד שיתבלבלו ממנו? אלא שיש להם סימן בחיצוניות הקדושה, שמשם יודעים שכוכב הזה שולט, והם יראים תמיד ממנו, והקסמים והכשפים אינם מצליחים בידיהם. וע"כ יש זמנים שאנשים מצליחים בו ויש זמנים שאינם מצליחים בו. ומשום זה מתמעטים בעלי הקסמים והכישוף מהעולם, מפני שאינם יודעים השורש, כשרואים שהכישוף אינו מצליח בידיהם. וע"כ המכשפים הראשונים היו יודעים השורש, שמסתכלים בסימן ההוא שבחיצוניות הקדושה שהיו יודעים.

תתנג) חלון השני גבורה, נקרא חלון הציפורן, משום שהוא כעין הציפורן. קו השמאל המכונה ציפורן. ובו יוצא כוכב אחד, הנקרא לחכמים צפעון, מפני שהוא שולט בשליטת דין חזק, בראש וזנב שלו, וכמו צפעון אורב להרג. דינים הקשים של קו שמאל דבינה הנמשכים למטה, כל עוד שאינו מתייחד עם קו הימין, נקודת השורוק.

תתנד) מחלון ההוא יוצאים למטה שש מאות אלף ריבוא רוחות השולטים על ציפורני בני אדם בשעה שהם נזרקים בגלוי, בזה עושים כשפים וקסמים כל אלו היודעים בהם, בעת ההוא שכוכב הזה שולט, כל אלו הזורקים ציפורניהם או עושים כשפים בהם, גורמים מוות לכל העולם. והכשפים שהם עושים מצליחים בידיהם.

תתנה) חלון הגי', ת"ת, חלון החושן. ובו יוצא כוכב אחד ונקרא נוגה הנר. התנוצצות הנוצץ ועומד על כל רוח, ומנוחה והצלה בו. להיותו קו אמצעי המייחד ימין ושמאל יחדיו, ומסיר בזה כל הדינים שבהם, אין בו קטרוג כלל, כשהוא שולט, כל נחת וכל אור שולט בעולם, ושלווה ושובע וכל טוב שולט בעולם.

תתנו) חלון רביעי, יסוד, חלון גביע, משום שבו מתקבל והוא משפיע היין, הארת השמאל הממותק בימין, אל המלכות, ובו יוצא כוכב אחד שנקרא לחכמים, אשכול הכופר, משום שכך יוצא ומאיר כמו אשכול, נוצץ ניצוצות כענבים באשכול הכופר. בזה, התעוררות הרחמים מתעורר בעולם. מרחיק הדינים ומקרר הרחמים, ותולדות רבות מתרבות בעולם, ובני העולם אינם מקפידים בשעה שנצרכים זה לזה. שלום ושמחה מתעורר בעולם.

תתנוז) חלון החמישי, נצח, הנקרא באר ע"ש הכוכב היוצא בו, שנכנס ויוצא ושואב השפע כמו דלי מהבאר, ואינו שוקט לעולם. בכוכב הזה, לא יכלו חכמי הלב לעמוד עליו בדרך האמת, משום שאינו עומד במעמד ואינו שוקט לעולם. וע"כ נדחקו חכמי הלב לעיין במקום הזה ולדון דין.

כי נה"י הם גי' קווים, ימין שמאל ואמצע, שמבחינת מחזה ולמטה, ונמצא נצח שהוא קו ימין כמו החסד, ונמשכים מנקודת החולם, כמו

ומשמיענו בזה שאע"פ שהמנעולא גנוז בדרום וצפון, מ"מ אינו פוגם שמה להיותו שם למטה מהן, ואין הדין פוגם מלמטה למעלה, ועיקר הפגם הוא משם ולמטה, למזרח ומערב, כל עוד שאינו גנוז כהלכה.

תתמוז) והכול הוא ברשותו, והוציא את עמו הקדוש מכוח ורשות הכוכבים והמזלות, משום שהם אלוהים אחרים, ולא באלה חלק יעקב, כי אם ביוצר הכול הוא חלקו. שהעמים עכו"ם, מקריבים קורבנות אל הכוכבים להסיר הדינים מהם, כמו שאין מושל עליהם ויכולים להשפיע ככל אשר יחפצו. אבל ישראל אין מאמינים בכוחות הכוכבים, ואינם פונים אליהם, אלא ליוצר הכול, שהוא מסדר המערכות ומפעיל אותם כחפצו.

תתמח) יש רקיע למעלה על כל אלו הרקיעים, הרקיע דבינה, למעלה מזו רקיעים, חג"ת נה"י"מ, שעליו כתוב, מבטן מי יצא הקרח, והוא נסתר וגנוז, וחותרם טבעת המשכן, משכן העליון, בינה, וחותרם טבעת, מלכות דמדה"ד, הגנוז ברקיע הזה, שהיא גורמת לו להיות נסתר וגנוז ולא ידוע. ורקיע הזה נקרא, חדר המשכן, החדר של משכן העליון, וברקיע הזה יש כל אלו מאה החלונות, שמצד זה ומצד זה, שממנו הם נמשכים לרקיע הגי' שלמטה, והוא אוהז כל אלו הסדרים של משכן התחתון, המלכות. שישה חלונות גדולים מכולם, חג"ת נה"י, ואחד סתום, כנגד חותרם הטבעת, שהוא המלכות דמנעולא, השולט עליהם, המעלימה ומכסה אותם מהשגת התחתונים.

תתמט) חלון אחד, משבעה חלונות הגדולים, נקרא חלון זוהר, חסד, ובו יוצא כוכב אחד הנקרא לחכמים, יד, וזהו כוח ההיתוך המתוך למטה, להוציא הדינים שבו, בשליטת יהודה, ולא שיש לו חלק בו, כי אין לשבטי ישראל חלק ונחלה בכוכבים, לעבוד אליהם, אלא ששבט יהודה שולטים על דינים האלו ולא הם עליו.

תתנ) וכשהיטו בני יהודה דרכם מאחר הקב"ה, והלכו לדעת אחר חלון הזה וכוכב הזה, ואמרו שהוא היד המנצח לשאר העמים, שכתוב בו, ידך בעורף אויביך, והלכו אחריו ועבדו לו בשימוש ועבודה, כמ"ש, ויעש יהודה הרע בעיני ה'.

תתנא) כוכב הזה כשיוצא הוא פושט יד אחד, חסד, יד ימין, בחמישה אצבעות חג"ת נ"ה שבו, ומאיר ומתנוצץ באותו החלון. בעלי הקסמים והכישוף יראים ממקום זה, משום שבשעה שזה שולט, כל הקסמים והמכשפים מתבלבלים והכישוף אינו מצליח בידיהם. כי יד ימין שהוא חסד, קו ימין הנמשך מנקודת החולם, שבה הייתה עליית המלכות לבינה, וע"כ דין המלכות הזו שעלתה שם מבלבל המכשפים, שהם נמשכים מקו שמאל, וכל מעשיהם מהארת קו שמאל.

רעות על העולם ויתחדשו מיני רע זה אחר זה, וישראל יהיו בצרה. וכשיהיו נדחקים בחשכת הגלות, אז יאיר להם הקב"ה את אור היום, הגאולה, ויקבלו קדושי עליונים את המלכות, ויתבטל המלכות מיד העמים עובדי כוכבים וישלטו עליהם ישראל. ויתקיים הכתוב, והיה אור הלבנה כאור החמה.

תתס) ואז חלון השביעי, המלכות הנעלמת, מנעולא, יפתח בכל העולם, שיתבטלו ממנה הדינים דמסך דצ"א. והכוכב שלו הוא כוכב של יעקב, וזהו שאמר בלעם, דרך כוכב מיעקב, וכוכב הזה יהיה מאיר ארבעים יום. וכשיתגלה מלך המשיח, ויתקבצו אל מלך המשיח כל עמי העולם, אז יתקיים הכתוב, שורש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גויים ידרושו והייתה מנוחתו כבוד.

שנאמר אצל חלון החסד. וע"כ יש בו כוח הדין של המלכות המעלימה ההשגה ממנו. אמנם מחמת זה הוא דבוק באור החסדים שהולך ושואב כדלי מן הבאר, ואינו נפסק ממנו לעולם.

תתנח) חלון השישי הוד, הנקרא נוגה, ויוצא בו כוכב אחד הנקרא גזרון, משום שבשעה שזה שולט, עומד העולם בדין, בכמה גזרות ובכמה עונשים, קו השמאל שמחזה ולמטה, כמו הגבורה, ונמשכים מנקודת השורוק, שהדינים החזקים נמשכים ממנו, כמו בחלון הגבורה. ובכל יום ויום מתחדשים גזרות על העולם, ועד שלא נגמרו דינים אלו, מתחדשים דינים אחרים. וכוכב הזה אינו שולט כל כך בעולם.

תתנט) אבל סמוך לימות המשיח, ישלוט החלון עם כוכב הזה על העולם, וע"כ ישלטו חיות

ג' משמרות הלילה

הייתה דבוקה בחיסרון הזה של הקדושה, ויונקת ממנו. כשיוצא קו השמאל בשליטת הנוקבא, ואורו נחשך, שמחמת חיסרון של חסדים גם החכמה אינה יכולה להאיר ונעשה חושך. אז כל אלו רוחות הרעות ומינים רעים, כולם מתפזרים ומשוטטים בכל העולם, שיוצאים מנוקבא דתהום גדול, מחמת שכבר ניתקנו הדינים דנוקבא מכוח שליטת השמאל, הארת החכמה השולטת בחושך, ואין להם שם עוד ממה לינוק, וע"כ יוצאים משם, ומתפזרים בכל העולם, ונפרד צד האחר, שנפרדה מהקדושה, ואינה יונקת עוד, ותובעת דרכי המלך מכל אלו צדדים הקדושים, שימשיכו מהארת השמאל השולטת, שהשליטה נקראת דרכי המלך, מכל הצדדים הקדושים, מכל המלאכים.

תתסה) כיוון שס"א התעורר, כל בני העולם טועמים טעם המוות, שנופלת עליהם שינה, שהיא אחד משישים של מיתה, והס"א שולטת עליהם, אז כיוון שהטומאה נפרדה מלמעלה, וירדה ושולטת למטה, אז נבדלו ג' מחנות מלאכים לשבח את הקב"ה בג' צדדים שבלילה.

תתסו) בעוד שהם משבחים להקב"ה, הולכת הס"א ומשוטטת למטה בכל צדדי העולם. וכל עוד שהס"א אינו עובר משם אין המלאכים יכולים להתייחד בריבונם.

תתסז) הוא עניין לחכמים. מלאכים עליונים וכן ישראל למטה, כולם דוחקים את הס"א ההוא. מלאכים העליונים, כשרוצים להתייחד בריבונם, אינם יכולים עד שדוחים הס"א לחוץ. מה עושים? יורדים שישים ריבוא מלאכים קדושים ומפילים שינה על כל בני העולם, כיוון שהס"א ירדה, שדחו אותה לחוץ, ונותנים לה כל עוה"ז בשינה ההיא, אז הס"א שולטת על בני

תתסא) איה אלוה עושיי, נותן זמירות בלילה. כתוב עושיי עם ש' קמוצה, לשון רבים, עושיי, עם ש' חרוקה היה צריך לכתוב, שהוא לשון יחיד, מי המה עושיי, שהוא לשון רבים? השם אלוה הוא שם כולל, המראה על הוא, ז"א, ובית דינו, המלכות, זהו שם שלם הכולל זכר ונוקבא, אותיות אל זה. ומשום זה כתוב עושיי, עם ש' קמוצה, לשון רבים, משום שהוא כולל ב' מדרגות.

תתסב) נותן זמירות בלילה. בלילה, משום שהמלכות, הנקראת לילה, משבחת תמיד למלך שהשלוש שלו, ז"א. כמו נר, שתמיד אינו שוקט, אלא מתנענע לכאן ולכאן, כן המלכות משבחת תמיד, כדי לקבל אור שמחה העליונה דז"א מרוב השמחה שלו, המתעוררת ע"י התשבחות שמשבחת. וע"כ כתוב, הנותן זמירות בלילה.

תתסג) כל אלו הכוכבים המאירים ברקיע, כולם מודים ומשבחים להקב"ה, בכל אותו הזמן שנראים ברקיע, משום שהמלאכים העליונים, הממונים על הכוכבים, כולם מודים ומשבחים משמרות משמרות, בשלושה החלקים שהלילה מתחלק בהם.

תתסד) בלילה מתחלקים כמה צדדים. בתחילת הלילה, כשהעריב הלילה ונעשה חושך, כל אלו רוחות הרעות ומינים רעים, כולם מתפזרים ומשוטטים בכל העולם, ונפרד צד האחר, ותובע דרכי המלך מכל אלו צדדים הקדושים.

היום, שליטת ז"א, קו ימין ואור החסדים. ואז הס"א שמבחינת דינים דנוקבא בנוקבא דתהום גדול, ויונקת חיותה מהקדושה. הלילה, שליטת המלכות, קו שמאל, והארת החכמה. ואז נפרדת הס"א שמדינים דנוקבא מן הקדושה, כי ע"י הארת החכמה מתבטלים דינים דנוקבא, שהס"א

ההיא של אבנים טובות ומרגליות אשר שם, לקח בחכמתו נחש אחד חזק, וכרך אותו מסביב תיבה ההיא. כל מי שרצה לשלוח יד אל התיבה, היה הנחש מדלג עליו והורג אותו.

תתעב אוהב אחד היה אל המלך, אמר לו המלך, בכל עת שתראה להיכנס ולהשתמש בתיבה, תעשה כך וכך אל נחש ההוא, ותפתח התיבה ותשמש באוצרות שלי. כך הקב"ה, כרך נחש סביב הקדושה, הס"א המתקרבת אל המלאכים בעת שליטת הארת השמאל בתחילת הלילה, ובאים מלאכים עליונים להיכנס אל הקדושה, הרי הנחש שם, ויראים להיטמא בו. וע"כ הם מפילים שינה על בני האדם, שאז יורדת הס"א למטה ונפרדת מהם, והמלאכים יכולים לבוא אל הקודש ולומר שירה.

תתעג עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט. עושה מלאכיו רוחות, אלו הם המלאכים העומדים בחוץ. משרתיו אש לוחט, אלו הם המלאכים העומדים בפנים. נמצא שהס"א הוא רוח הטומאה, ואלו המלאכים האומרים שירה בלילה, שהם מלאכי חוץ, הם רוח, ורוח ברוח אינם נכנסים זה בזה. רוח הטומאה ברוח הקדושה אינם מתערבים זה בזה. ומשום זה, אלו הנקראים רוח, שהם מלאכים החיצוניים, אינם יכולים להיכנס בפנים משום רוח הטומאה ההוא. והם דוחים אותה למטה. ואלו המלאכים שבפנים שהם אש, אש ההוא דוחה את טומאה ההיא שלא תיכנס לפנים. ומשום זה הכול דוחים את הטומאה לחוץ, שלא תתערב עימהם. וע"כ מלאכים עליונים משבחים להקב"ה, רק אחר שדחו את הטומאה לחוץ.

תתעד ג' משמרות הן בלילה, כנגדן ג' מחנות מלאכים המתחלקים לשבח אל הקב"ה. וע"כ האדון של כולם הוא נרו של דוד, המלכות, שאינו שוקט לעולם, אלא תמיד היא מודה ומשבחת למלך העליון, ז"א. וע"כ כתוב, נותן זמירות בלילה.

תתעה ולא אמר איה אלוה עושיי, כתוב בשי קמוצה, שהוא לשון רבים. משום שאדם נכלל ונעשה מלמעלה ומטה, כמו שהגוף בא מבי צדדים מזכר ונוקבא, כך הרוח, הרוח של אדם כלול מזכר ונוקבא, מז"א ומלכות, ועל עניין זה ניתקן האדם בחקיקותיו בגוף ורוח. ומשום שהוא כלול בעניין הזה ובמעשה הזה, מזכר ונוקבא, ע"כ כתוב, ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שהוא לשון רבים, הסובב על ז"א ומלכות. וע"כ כתוב ג"כ, איה אלוה עושיי, עם שי קמוצה, שהוא לשון רבים. כלומר ב' המדרגות ז"א ומלכות, שפעלו באדם.

תתעו בלילה, בתחילת הלילה כל אלו מינים ורוחות הרעים מתעוררים בעולם, איך יכול

האדם, ומקבלים טומאה ממנה. חוץ מאשר בא"י לבדה, שאין הס"א שולטת שם. כיוון שהס"א נפרדה מהם, באים המלאכים לפני ריבונם, ומשבחים ומודים לפניו.

בתחילת הלילה כשקו שמאל מתחיל לשלוט, נפרדת הס"א מדינים דנוקבא שבקדושה, ונאחזת במלאכים, שימשיכו להם הארת השמאל, ויש לס"א כוח לתבוע זה מהמלאכים, להיותו דרכי המלך, כי ה' נתן כוח השליטה אל השמאל. והנה מחמת אחיזה זו, אין המלאכים יכולים לומר שירה ולהתדבק בריבונם כי אין שירת המלאכים אלא מבחינת קו השמאל הנכלל בימין בג' קווים. וכל עוד שהס"א אינו עובר משם אין המלאכים יכולים להתייחד בריבונם, כי מחמת אחיזה הס"א בהם, שהיא טוענת ששליטת השמאל הוא דרכי המלך, אין המלאכים יכולים להיפרד משליטת השמאל ולהידבק בג' קווים ולומר שירה, ולהתייחד בריבונם. מה עושים? יורדים שישים ריבוא מלאכים קדושים ומפילים שינה על כל בני העולם, שממשיכים הדינים דג"ר דחכמה, שלהיותה חסרה מחסדים מביאים את בני העולם להסתלקות כל המוחין, שזהו הנקרא שינה, אז שולטת הס"א על הישנים והיא מתדבקת שוב בדינים דנוקבא הנקראים מוות, הנגלים עם השינה. וכיוון שהס"א נפרדה מהם, המלאכים מתדבקים בג' קווים, שבהם החכמה והחסדים כלולים יחדיו, ואז אומרים שירה בג' משמרות הלילה, שהם ג' קווים.

תתסח כעין זה, ישראל למטה, אינם יכולים להתייחד בריבונם עד שדוחים הס"א מהם, ונותנים לה חלק, במה שתתעסק, שהוא השעיר לעזאזל, ואח"כ, הם מתקרבים אל ריבונם, ולא נמצא מקטרג למעלה ולמטה.

תתסט וזהו יתכן למטה, בבני אדם, אבל למעלה במלאכים, איזה קטרוג שייך שם, שבגלל זה יהיו מחויבים לדחות הס"א למטה? אלא למעלה, הוא משום שהס"א היא רוח טמא, והם, המלאכים, הם רוחות קדושים, וע"כ, עד שמשלחים הס"א מביניהם, אינם יכולים להתקרב אל אדונם, כי קדושה בתוך טומאה אינה מתערבת לעולם. וכן כעין זה ישראל למטה, אינם מתערבים באוה"ע עכו"ם. ובי הצדדים: העליונים, המלאכים, ותחתונים, ישראל, כשרוצים להתקרב אל המלך, דוחים את הס"א לחוץ.

תתע וע"כ כשבא הלילה, וכשמלאכים הקדושים העליונים מסתדרים שורות שורות להתקרב אל אדונם, הם דוחים תחילה את הס"א לחוץ, ואח"כ הם באים אל הקודש.

תתעא זה דומה, למלך שהיו לו אבנים יקרות בתיבה אחת נעולה במבצרו. ומלך ההוא היה חכם. וכדי שלא יתקרב כל מי שרוצה אל התיבה

אבא, עתה ודאי הוא עת רצון להקב"ה. והרי הרבה פעמים הערנו זה, שבשעה שהתחלק הלילה, נכנס הקב"ה עם הצדיקים לגן עדן, ומשתעשע עימהם. אשרי הוא מי שעוסק בתורה בעת ההיא.

תתעט זה שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים, איך משתעשע? אלא בעת ההוא שהלילה נחלק, מתעורר הקב"ה באהבת השמאל לכנ"י, המלכות, כי אין אהבה אלא מצד שמאל. כלומר שמלביש החכמה שבשמאל בחסדים שבקו האמצעי, והחכמה נשלמת. וכנ"י, אין לה מתנה להקריב אל המלך, או דבר חשוב ויפה, אלא אלו הרוחות של הצדיקים, שהקב"ה רואה אותם מתעטרים בכמה מע"ט ובכמה זכויות שעשו באותו יום, והם נרצים לפני הקב"ה יותר מכל הקורבנות ועולות, כי הקב"ה מריח בהם ריח ניחוח שעושים ישראל.

תתפ אז האיר האור, שאור החכמה האיר, אחר שהתלבש בחסדים דקו אמצעי, וכל האילנות שבגן העדן אומרים שירה, והצדיקים מתעטרים שם בעידונים של עוה"ב. שהם הארת החכמה, הנקראת עדן. כשהעיר אדם משנתו בשעה ההוא לעסוק בתורה, לוקח חלקו עם הצדיקים שבגן עדן. שם אחד חקוק בל"ב (32) אותיות, ל"ב נתיבות החכמה, מתעטר בצדיקים שם. והוא בצדיקים.

ל"ב נתיבות החכמה הם כ"ב (22) אותיות דז"א, וע"ס דבינה, שהן רומזות על מקור החכמה הנמשכת במלכות, שהוא מז"א שעלה למ"ן לבי קווים דבינה, והשלימים יחד, שאז שלושה יוצאים מאחד וע"י זה אחד זוכה בשלושה, בז"א, וז"א משפיע למלכות.

להיות זה? הלוא מצד צפון, השמאל, יוצאים כל אלו מינים הרעים? וכשמתעורר רוח צפון בחצות לילה, הרי אז כל אלו רוחות הרעים וצדדים הרעים מתאספים מהעולם ונכנסים תוך הנקב דתהום הגדול, וא"כ בצד דרום שהוא ימין ובחינת חסד, למה משוטטים אלו מינים הרעים בתחילת הלילה שרוח דרום שולט? שהיה צריך להיות להיפך, שבתחילת הלילה, שאז שולט רוח דרום, יעברו הס"א מהעולם, ובחצות כששולט רוח צפון היו צריכים לחזור ולשלוט בעולם.

תתעז אלא ודאי, לולא צד הדרום המעכב ודוחה את הס"א, היה הס"א מעכיר כל העולם, והעולם לא היה יכול לסבול. אבל כשהתעורר הס"א לשלוט בעולם אינו מתעורר אלא בצד רוח מערב, המלכות, שהוא שולט בתחילת הלילה, והוא אוסף את כל העולם. וע"כ הקב"ה מקדים רפואה לעולם, ע"י השינה. אשרי הם ישראל בעוה"ז ובעוה"ב שהקב"ה בחר בהם מכל שאר עמי העולם.

כי כל הלילה מתחילתו עד סופו, הוא בשליטת רוח מערב, המלכות, וע"כ הוא חושך, אלא רוח המערב עצמו מתחלק לג' קווים, דרום צפון שהם ימין ושמאל, עד חצות, ומזרח שהוא קו אמצעי מחצות והלאה, וע"כ אפילו צד דרום שבו, הוא חושך בלי חסדים, ושולט בו הס"א להיותו דרום שבמערב. וענין רוח צפון המתעורר בחצות לילה, שאז מתעוררים החסדים שבקו אמצעי, שהארת החכמה שברוח צפון מתלבש בו ומתעורר להאיר, וזה נבחן שרוח צפון התעורר. משא"כ מקודם חצות הרוח צפון חושך בלי שום אור.

תתעח נכנסו רבי אלעזר ורבי אבא לבית. כשהתחלק הלילה, קמו לעסוק בתורה. אמר רבי

אודה ה' בכל לבב

שהם שורים בו. כי על הכול יש להודות להקב"ה, ביצה"ט וביצה"ר. כי מצד היצה"ט בא טוב לאדם, ויש לברך להקב"ה ברכת הטוב והמטיב. ובצד יצה"ר באים קטרוגים על האדם. ויש להודות להקב"ה על כל מה שבא על האדם מצד זה ומצד זה.

תתפד בסוד ישרים ועדה. בסוד ישרים, באלו שיודעים סוד הקב"ה. כי הם יודעים כל הסודות של הקב"ה, שהם סוד שלו בדרך כלל. ע"ז אומר, בסוד ישרים. ועדה, אלו הם ישראל, כשמתאספים בעשרה להודות לקב"ה. וע"כ יש להודות להקב"ה על טוב ועל רע, ולפרסם לפני הכול. הרי הקב"ה יודע ולמה צריך לפרסם? אלא בזה שמפרסם מתכבד הקב"ה בעולם, וע"כ צריך לפרסם הנס. וע"כ כתוב בהקב"ה, והתגדלתי והתקדשתי.

תתפא הללויה אודה ה' בכל לבב. הללויה, זה שבח העולה על כל אלו שירות ותשבחות שאמר דוד, בעשר מיני תשבחות שאמר, משום שכולל השם י"ה והשבח הללו ביחד. והוא כלל של השם הקדוש העליון הוי"ה, כי השם י"ה הוא כלל של השם הוי"ה.

תתפב אודה ה' בכל לבב. בכל מקום שאמר דוד המלך עניין א"ב, שערך ראשי הפסוקים בסדר א"ב, הוא ענין אותיות חקוקות היוצאות בחקיקות של ל"ב שבילים, ל"ב נתיבות החכמה, ויש אותיות עליונות מעולם העליון, בינה, ויש אותיות אחרות, קטנות, ממלכות. וכאן הוא א"ב של עולם התחתון, המלכות.

תתפג אודה ה' בכל לבב. ביצה"ט וביצה"ר,

כל הנשמה תהלל יה

ומתגלה ע"י בעל אוצר הצורות, יסוד, בעלה של המלכות, הנקראת אוצר הצורות, חקיקות העליונות. שהן סתומות העליונות, שמתגלות ע"י יסוד, במלכות, שבה מקום הגילוי.

תתפז מי יכול להיכלל ולהשיג מה שגנוז במעיין הזה, ביסוד, שהרי משה לא גילה זה בימיו, כשגילה סודות עמוקים לישראל, שער החמישים, ואע"פ שהכול היה מתגלה על ידו. אלא באותה שעה שרצה הקב"ה להעלותו לישיבה הקדושה העליונה, ולהסתירו מבני אדם, שכתוב, בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום. היום, ביום פטירתו, כי ביום ההוא נשלמו ימיו להתקרב לשער הני, שכתוב, הן קרבו ימיד, קרבו ממש, שקרבו לשער הני.

תתפה כל הנשמה תהלל יה. כל הנשמות באות מגוף הקדוש, המלכות, שהיא גוף לז"א, ושורות בבני אדם. מאיזה מקום הוא, מאיזה בחינה? ממקום שנקרא יד, המלכות. מהו בחינת מקום הזה? כתוב, מה רבו מעשיך ה', כולם בחכמה עשית. מחכמה, שמעיינותיה יוצאות לליב שבילים, השתכלל הכול, וכל מה שיש למעלה ולמטה, המלכות שבה בלבדה מתגלה חכמה הזו, ולא בשום מדרגה אחרת. והיא נקראת רוח הקדוש, שכל הרוחות משתכללים בה.

תתפו ביום שרבי שמעון היה מפרש דבר הזה, היו עיניו נובעות מים, והיה אומר, כל האוצרות של מלך העליון נמסרו במפתח אחד, יסוד.

משה לא מת

אבל לא בהיותו במקומו למטה. אלא, כי איתך אני, שמורה שאדונו בא להתחבר ולדור עימו.

תתצא כתוב, ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד. ושב יעקב, ששב להיקרא בשם אחר, שכתוב, לא ייקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל.

תתצב ושב יעקב, ושב יעקב למקום שנלקח משם. ושקט, בעוה"ז. ושאנן, בעוה"ב. ואין מחריד, ממלאך המוות. שמשמע שהכול היה בו. הרי שיעקב לא מת. ואת זרעך מארץ שביים, כמו שזרעו בחיים, אף הוא בחיים. הרי שיעקב לא מת.

תתצג והפריח התיכון בתוך הקרשים. אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושרייד בעת יאכלו. וכתוב, אי לך ארץ שמלכך נער ושרייד בבוקר יאכלו, אוי לעולם שאינם מביטים בעבודת אדונם, כי ריבונם משגיח בשבילם להטיב להם, שהניח לפניהם דברי תורה, ואינם מביטים.

תתפח אמר רבי שמעון, משה לא מת. הרי כתוב, וימת שם משה, וכן בכל מקום קורא בצדיקים מיתה, מהו מיתה? מצידנו נקרא כן, אבל מצד העליונים, להיפך, שהתווסף לו חיים. מי שהוא בשלמות, שהאמונה הקדושה תלויה בו, אין מיתה תלויה בו ואינו מת. כמו שהיה ביעקב, שהיה בו אמונה שלמה, וע"כ לומדים שיעקב לא מת.

תתפט כתוב, לא ייקרא שמך עוד יעקב, כי אם ישראל יהיה שמך, ויקרא את שמו ישראל. ישראל שלמות הכול, שהוא היעדר המיתה. שכתוב, ואתה אל תירא עבדי יעקב, ואל תיחת ישראל, כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שביים.

תתצ מכאן משמע, שיעקב לא מת. שכתוב, כי איתך אני. אני מורה על מלכות, שנקראת אני. אשרי חלקו שאדונו אמר לו כן. לא כתוב, כי איתי אתה, שהיה משמע שהיה דבוק בהקב"ה למעלה,

מילה ופדיון ולהשיאו אישה

אלקים, פרו ורבו. ועוד, כי נשא אותם, כנשר הזה הנושא את בניו על כנפיו. שכתוב, ואשא אתכם על כנפי נשרים.

תתצה הכול הוא יפה, אבל התורה שנתן לפני ישראל ולימד אותם, זה חשוב יותר מהכול. אין שבח לאדם בעוה"ז ובעוה"ב, כשבח של תורה, שכתוב בה, בי מלכים ימלוכו.

תתצד ג' דברים צריך האדם לעשות לבנו: מילה, פדיון, להשיאו אישה. והכול עשה הקב"ה לישראל. מילה, שכתוב, ושוב מול את בני ישראל שנית. וכתוב, ובן שמונת ימים יימול לכם כל זכר. פדיון, שכתוב, ויפדך מבית עבדים מיד פרעה מלך מצרים. להשיאו אישה, שכתוב, זכר ונקבה ברא אותם. וכתוב, ויברך אותם אלקים, ויאמר להם

עד יעקב אדם מת בלא מחלות

[עד יעקב אדם מת בלא מרעין]

מעוונותיו. אמר לו הקב"ה, טוב. ואתה תהיה סימן לעולם, שבך יתחיל הדבר. כתוב, ויהי אחרי הדברים האלה, ויאמר ליוסף, הנה אביך ח' לה. חלה כתוב בלי ו', שמורה שהוא חידוש, מה שלא היה לאדם מקודם לכן.

תתצח) בימים הראשונים, טרם שבא יעקב, היה האדם בשלווה בביתו, בלי שום מחלות. כשהגיע זמנו למות, מת בלי מחלה. כיוון שבא יעקב, ביקש לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, אם טוב לפניך, ייפול בן אדם במחלה ב' או ג' ימים, ואח"כ ייאסף לעמו, ויוכל לצוות אל ביתו ולשוב

עד חזקיהו לא היה חולה שהתרפא

אלקיו של חזקיהו.

תתקא) קם וכתב מכתבו, שלום לחזקיהו מלך יהודה, ושלום לאלקיו, ושלום לירושלים עיר הקודש. אח"כ חזר בו, וקם מכיסאו, וצעד ג' צעדים, וכתב מכתב אחר, שלום לאל הגדול שבירושלים, ושלום לחזקיהו מלך יהודה, ושלום לירושלים עיר הקודש. אמר לו הקב"ה, אתה צעדת בשביל כבודי ג' צעדים, חייד, שייצאו ממך ג' מלכים שליטים, רוזנים ורפינון [פקידים בכירים], שולטים בכל העולם. וראשון מהם היה נבוכדנצר.

תתקב) אמר נבוכדנצר, הצלם שראיתי בחלום היה ראשו זהב, ומעיו כסף. אני אעשה כולו של זהב, ויהיה עטרת זהב בראשו.

תתקג) ביום ההוא קיבץ כל האומות והעמים והלשוונות, שיעבדו לצלם ההוא. ולקח כלי מכלי ביהמ"ק, שהיה חקוק בו השם הקדוש, והכניסו בפיו של אותו הצלם. ואז בשעה ההיא דיבר הצלם גדולות. עד שבא דניאל, וקרב לצלם ההוא, ואמר, אני שליח של אדון העליון, גוזר אני עליך לצאת מכאן. הזכיר את השם הקדוש, ויצא כלי ההוא מפיו של הצלם, ונפל הצלם ונשבר.

תתצט) אחר שמת, לא היה אדם בעולם, שהיה לו מחלה ולא מת מהמחלה, עד שבא חזקיהו, שכתוב, בימים ההם חלה חזקיהו למות. וכתוב, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. אמר להקב"ה, אם טוב לפניך שאנשים יירפאו ממחלתם, ויודו שמך ויכירו, וישבו אח"כ בתשובה שלמה, ובני העולם יהיו נמצאים זכאים לפניך. אמר לו הקב"ה, יפה הוא, אתה תהיה סימן בעולם. שכתוב, מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחוליו. וביום ההוא חזר השמש עשר מעלות אחורנית.

תתקד) מרודך בלאדן היה אוכל כל יום בארבע שעות ביום, וישן עד ט' שעות ביום, וגם אותו יום ישן עד ט' שעות, כשהקיץ, ראה שהשמש עומד בד' שעות על היום. אמר, מה זה? בהריגת רעב קשרתם עליי קשר? אמרו לו, למה? אמר, שישנתי יום אחד ושליש יום. כי חשב, שהוא בד' שעות שביום המחרת, ונמצא שישן יום אחד משעה ד' ולהלאה, ושליש יום מיום השני, כי כבר היה בד' שעות שביום השני. אמרו לו, אינו כן, אלא אלוה של חזקיהו עשה ביום הזה ב' ניסים. א. ריפא את חזקיהו מחוליו. ב. החזיר השמש לשעה זו. אמר, האם יש בעולם אלוה גדול חוץ מאלוהיי? אמרו,

אשריך ארץ שמלכך בן חורים

אלקים ארץ ושמיים. אלקים בינה, שמיים ז"א, ארץ מלכות. וארץ הזאת, כל מה שיונקת וניזונה, הוא ממקום שנקרא שמיים, כי ארץ הזאת אינה ניזונה אלא משלמות הקדוש, שנקרא שמיים.

תתקז) ובשעה שרצה הקב"ה להחריב ביתו של מטה, ביהמ"ק, וארץ הקדושה של מטה, העביר לארץ הקדושה של מעלה בתחילה, שהיא המלכות, והוריד אותה ממדרגה שהייתה יונקת, שמיים הקדוש, ז"א, ואח"כ החריב לזו שלמטה. כמ"ש תחילה, השליך משמיים ארץ. ואח"כ, ולא זכר הדום רגליו, שהוא ביהמ"ק, וארץ הקדושה שלמטה, הנקרא הדום רגליו. שכך דרכו של הקב"ה, כשרוצה לדון העולם, תחילה עושה דין

תתקד) אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושרייך בעת יאכלו. משה, בשעה שהוציא את ישראל ממצרים ועשה אותם בני חורים. ושרייך בעת יאכלו, שכתוב, ואכלתם אותו בחיפזון פסח הוא לה'.

תתקה) אמר רבי שמעון, האם לא אמרתי שדבריו של שלמה המלך, שכולם הם בפנים בהיכל המלך? מקרא זה הוא למעלה בהיכל העליון, מלכות.

תתקו) אשריך ארץ שמלכך בן חורים. הוא ארץ סתם, המלכות. כתוב, השליך משמיים ארץ תפארת ישראל. ארץ הזאת בתוך הכתרים של מלך הקדוש, הספירות, שכתוב בו, ביום עשות ה'

למעלה, ואח"כ הדין מתקיים למטה, שכתוב בתחילה, יפקוד ה' על צבא המרום במרום. ואח"כ, ועל מלכי האדמה על האדמה.

תתקח) אשריך ארץ שמלכך בן חורים, ז"א, הזן אותך ברוב כל, בלא יראה מאחר. ממלך העליון ההוא ניזונים הכול. ושרייד בעת יאכלו, כמ"ש, כעת ייאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, שהם שרים. אי לך ארץ שמלכך נער, כמ"ש, ונתתי נערים שריהם. כי אוי לארץ אם יונקת משמאל, שנקרא נער. ושרייד בבוקר יאכלו, בחושך של השמאל, כל עוד שאינו מאיר ואינו שולט קו האמצעי, המייחד ימין ושמאל.

תתקי) איש תם, כלומר שלם, כי שלם מכל, שלם לבי צדדים לעתיקא קדישא ולז"א, כי הוא קו האמצעי, המכריע ומשלים ב' קווים ימין ושמאל שבבינה, הנקראת לפעמים עתיקא קדישא, ולבי קווים שבז"א. כי שלם לחסד עליון ולגבורה עליונה, ב' קווים ימין ושמאל שבבינה, והוא משלים לבינה ולז"א.

תתקטט) והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה. זהו יעקב הקדוש והשלם,

הזדווג חכמה בשבילים שלו

[בטש חכמה בשביליו]

תתקיא) החכמה הוא כלל הכול. חסד עליון שבז"א, קו ימין, יוצא מחכמה. גבורה, דין חזק, יוצאת מבינה. יעקב, משלים לבי הצדדים, מכריע בין חו"ג ומייחד אותם ומשלים אותם. והאבות, אברהם ויצחק, חו"ג דז"א, כלל הכול. ויעקב כלל האבות, כולל שניהם.

תתקיב) הזדווג החכמה בשבילים שלו ואסף ברוחו, בז"ת שלו, שנקראים רוח, את המים, ונקוו המים למקום אחד, שהחזיר את מים התחתונים שלו, בינה ותו"מ שנפלו ממנו לבינה, ואסף אותם למדרגתו, שעומהם עלתה גם הבינה אל החכמה, כי בינה ותו"מ דעליון מעלים עימהם גם התחתון בעת חזרתם לעליון. ונפתחו חמישים שערי הבינה, שיצא בה כח"ב תו"מ, שכל אחת כוללת עשר, והם חמישים. מאלו ל"ב שבילים יצאו עשרה כתרים, ע"ס דג"ר דחכמה, בכתרים מזהירים. ונשארו כ"ב שבילים, ז"ת דחכמה, כ"ב אותיות.

תתקיד) משום זה הוא נקרא ישראל. יעקב הוא תחתון, מחזה ולמטה דז"א. ישראל הוא עליון, מחזה ולמעלה דז"א. יעקב אינו שלמות, ישראל שלמות הכול. נאום דוד בן ישי. דוד אינו שלמות, כי הוא אחרון, ספירה אחרונה, מלכות. שאין לה שלמות אלא ביסוד. ישי יסוד, עליון, שלמות, שלא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בהקב"ה, ובמלכות בית דוד, יסוד ומלכות, שכתוב, אין לנו חלק בדוד, מלכות, ולא נחלה בבן ישי, יסוד, איש לאוהליו ישראל, מקום שעכו"ם שורה בתוכם.

תתקטט) כשהתחיל החכמה לחקוק חקיקות בכל הכתרים, הספירות, מאיזה כתר התחיל? מכתר שנקרא בינה. כי בבינה נכלל הכול, כי בה התחילה התגלות החכמה. משום זה נפתחו בה חמישים שערים, ונמצא שהכול נחקק בחכמה. כמ"ש, כולם בחכמה עשית.

תתקיג) והתעטרו כ"ב כתרים של רחמים, שהם ז"ת, הכלולים בעתיק יומין, שמאיר להם כל אחד בבחינתו. והם מאירים בחסדים מכוסים, שמהם התעטרו חמישים חקיקות, שהם

תתקיג) והתעטרו כ"ב כתרים של רחמים, שהם ז"ת, הכלולים בעתיק יומין, שמאיר להם כל אחד בבחינתו. והם מאירים בחסדים מכוסים, שמהם התעטרו חמישים חקיקות, שהם

מי מדד בשועלו מים

בחלקו. וזה הוא בלבד, והרי יצחק, גבורה, יצא מחסד. וכך בכל המדרגות, הדין יוצא מרחמים ורחמים מדין. אברהם ירש ירושת החסד, ויצא יצחק בדין מתוך החסד. יעקב יצא ברחמים מתוך דין קשה, יצחק. וכך הוא למעלה, במדרגות האצילות, שיוצא זה מזה, ויונק זה מזה, גבורה מחסד וחסד מגבורה, עד שניכר, שהכול הוא אחד, ומאחד תלויים כולם, והכול נמצא אחד.

תתקכ ניכר שאין שלמות אלא כשנאחז זה מזה, חסד מדין ודין מחסד. קו אמצעי, רחמים, אוחז בשניהם, שמייחד ב' הקווים חסד ודין. לשכלל הכול, יעקב, קו האמצעי, מבריה מן הקצה אל הקצה, בריח התיכון, מבריה מן קיצו של החסד עד קיצו של דין הקשה. ואע"פ שהם הפכים זה לזה מקצה אל הקצה, הוא מבריה ביניהם ומייחד אותם זה בזה.

תתקכא מרחק גדול כל כך לא נקרא בין החסד והדין, אלא מצידנו. ומצידנו ניכר הכול. כי בזה של מעלה הכול עולה במשקל אחד, אינו משנה ולא ישתנה, כמ"ש, אני הו"י לא שניתני. כל הנרות מאירים מאחד, מא"ס. ומאחד הם תלויים. וכל הנרות הם אחד, ולא צריכים להפריד ביניהם. ומי שמפריד ביניהם, כאילו נפרד מחיי העולם.

תתקטז מי מדד בשועלו מים. מים בינה, חסד. כולם במשקל אחד עולה. כי החסד נמשך מבינה. ושמיים בזרת תיכף. שמיים ת"ת, שכתוב, תפארת ישראל. ע"כ כתוב בו, תיכף, שמתוכן בסדר לתפארת ויופי. וכל בשליש עפר הארץ. זהו גבורה, קו שמאל, שמטרם שנכלל בימין, אינו מאיר, והוא כעפר הארץ. ושקל בפלס הרים, הם שאר הכתרים, ספירות, נה"י. וגבעות במאזניים, שאר המרכבות, תחתונות מהם, שבמלכות ובי"ע.

תתקיז בשעלו, רוח החכמה, שביל הסבך באפריון מתוקן. סבך, כל הקליפות. שביל הוא החכמה, שבכל מקום שהיא מאירה, מכלה משם כל הסבך, הקליפות. אפריון מלכות. שביל הסבך, החכמה, מתוקן במלכות, ולא במקום אחר. שעל, שביל החכמה. אף כאן, מי מדד בשעלו, פירושו חכמה.

תתקיח ושמיים בזרת תיכף. זרת, אלו הם חמישים שערים של הבינה, שהתפתחו והתפזרו לכל הצדדים. זרת, פיזור. וכל בשליש, רחמים, קו האמצעי, ת"ת, שכולל בתוכו שלושה קווים, שלמות הכול. ושקל בפלס. פלס, נו"ה.

תתקיט יעקב, ת"ת, יצא מדין קשה, מגבורה, שהוא הופכי אליו. כי יצחק, גבורה, דין קשה אחז

מרכב על כרוב ויעף

הכרובים, שהתיישב על שניהם יחד. וכשהמלך אינו שורה ואינו מתיישב בכיסא, כשאין זיווג למעלה בין זו"ן, כתוב, וירכב על כרוב אחד, כי המלך, ז"א, לא התיישב בכיסאו, מלכות. אבל יושב הכרובים, משמע שניים.

תתקכב כתוב, ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בס. וכתוב, ועשית שניים כרובים זהב. מט"ט וסנדלפון הנקראים נערים. כתוב, יושב הכרובים. וכתוב, וירכב על כרוב ויעף, האם רק כרוב אחד? יושב הכרובים, כשהקב"ה שורה להתיישב בהם בשלמות, ואז כתוב, יושב

ווי העמודים

תתקכד בימים הראשונים היה אדם אומר לחברו, אמור לי דבר תורה אחד, וקבל מנה כסף. עתה אומר אדם לחברו, קבל מנה כסף ותהיה עוסק בתורה. ואין מי שישגיח, ואין מי שיטה אוזניו, חוץ מאלו קדושים העליונים המועטים, שהקב"ה משתבח בהם. שכתוב, ועמד כולם צדיקים, לעולם יירשו ארץ, נצר מטעיי מעשה ידי להתפאר.

תתקכה ווי העמודים וחישוקיהם כסף. כל אלו שמתאחדים מצורות העמודים העליונים, נו"ה, נקראים ווי העמודים. וכל אלו שלמטה תלויים מאלו הוויים. וויים, שש בתוך שש. כי ב' וויים

תתקכג אוי לעולם כשכרוב אחד מחזיר פניו מחברו. זה מורה שאין זיווג למעלה בין ימין ושמאל. שהרי כתוב, ופניהם איש אל אחיו, בשעה שיש שלום בעולם. משמע שאם אין פניהם איש אל אחיו, אין שלום בעולם. כתוב, ערוות אביך וערוות אימך לא תגלה. שלא יחטא ויפריד הזיווג בין זו"ן, שהם או"י א שלך. אוי למי שמגלה ערוותם, אם פוגם בהם. וע"כ אין צריך ללמוד זאת מהכתוב, ופניהם איש אל אחיו. כעין זה כתוב ביעקב, מבריה מן הקצה אל הקצה, שמייחד ימין ושמאל יחד. אשריהם חלקם של ישראל שהקב"ה משתבח בשבתם כעין של מעלה, בת"ת. שכתוב, ישראל אשר בדך אתפאר.

העומד עליהם. שהת"ת עומד על נו"ה. וויס
למעלה, בחג"ת, וויס למטה, בנה"י. וכולם
במשקל אחד עולים, שאין כאן מחלוקת.

וויס הם ב"פ שש, שהו"ק כלולות זה מזה, ויש
בכל אחת מהם שש. וע"כ נצח הוא שש והוד הוא
שש. ומתאחדים ומושקים מחוט השדרה, ת"ת,